

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Bc. Radomíra ZVEJŠKOVÁ

**SROVNÁNÍ SOCIOEKONOMICKÉHO VÝVOJE MĚST
VELKÉ OPATOVICE A JEVÍČKO PO ROCE 1989**

Diplomová práce

Vedoucí práce: RNDr. Tatiana Mintálová, Ph.D.

Olomouc 2010

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně s použitím literatury a ostatních pramenů, které jsem uvedla v seznamu použitých zdrojů.

V Olomouci, dne 10. 4. 2010

.....

podpis

Děkuji vedoucí práce RNDr. Tatianě Mintálové, Ph.D. za obětavou pomoc a cenné rady při vedení této diplomové práce. Neméně potom svojí mámě za všestrannou podporu.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Katedra geografie
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Radomíra ZVEJŠKOVÁ**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obory: **Učitelství biologie v ochraně životního prostředí pro střední školy**
Učitelství geografie pro střední školy
Název tématu: **Srovnání socioekonomického vývoje měst Velké Opatovice a Jevíčko po roce 1989**

Zásady pro vypracování:

Cílem diplomové práce bude komparace vývoje dvou měst Jevíčka a Velkých Opatovic po roce 1989 na základě dílčích geografických analýz. Je potřebné najít společné rozvojové body a zohlednit širší prostorový rámec. Důraz by měl být kladen na urbanistickou, socioekonomickou strukturu měst, dále je třeba brát do úvahy obyvatelstvo, aktéry ekonomického rozvoje, politické prostředí, ekonomické prostředí, institucionální prostředí, strategické plánování a územní plánování atd. Přímou z terénu by měla autorka získat informace pomocí realizace dotazníkového šetření mezi občany obou měst, zaměřeného na percepci vlastního jakož i srovnávaného města.

Navržená struktura práce: Úvod 1 Cíle a metodika práce 2 Teoretické aspekty socioekonomického vývoje měst (rešerše literatury) 3 Geografická charakteristika regionu?????. 3.1 Vymezení 3.2 FG charakteristika 3.3 HG charakteristika (důraz na širší prostorové vazby) 4 Geografická charakteristika města Jevíčko 4.1 Poloha (základní charakteristika) 4.2 HG charakteristika 4.3 Vývoj do roku 1989 4.4 Vývoj po roce 1989 5 Geografická charakteristika města Velké Opatovice 5.1 Poloha (základní charakteristika) 5.2 HG charakteristika 5.3 Vývoj do roku 1989 5.4 Vývoj po roce 1989 6 Analýza a srovnání transformačních změn obou měst (ekonomické, sociální, prostorové změny) 7 Analýza dotazníkového šetření 8 SWOT analýza 9 Závěr

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **10 000 - 12 000 slov**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Hrůza, J., Zajíc, J.: **Vývoj urbanismu I, II.** ČVUT, Praha 1997, 1999.
Müller, K.: **Industriální zdroje, ekonomický růst a sociální změna.** Sociologické nakladatelství, Praha 2002, 225 s. Sýkora, L.: **Teoretické přístupy a vybrané problémy v současné geografii,** Přírodovědecká fakulta UK, Praha 1993, 201 s.

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Tatiana Mintálová, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: **24. června 2009**

Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2010**

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

L.S.

Doc. RNDr. Zdeněk Štezyrb, Ph.D.
vedoucí katedry

dne

Obsah:

1 Úvod.....	7
2 Cíle a metodika práce	8
3 Rešerše literatury	9
4 Geografická charakteristika regionu	11
4. 1 Poloha a vymezení území	11
4. 2 Fyzickogeografické hledisko	11
4. 3 Socioekonomické hledisko	12
5 Historie měst	13
6 Analýza a srovnání socioekonomických charakteristik obou měst	15
6. 1 Obyvatelstvo	15
6. 1. 1 Vývoj počtu obyvatel do roku 1989	15
6. 1. 2 Vývoj počtu obyvatel a jeho charakteristika po roce 1989.....	16
6. 2 Zemědělství.....	25
6. 3 Průmysl	26
6. 3. 1 Vývoj do roku 1989	26
6. 3. 2 Vývoj po roce 1989.....	28
6. 4 Doprava.....	35
6. 5 Cestovní ruch	36
6. 6 Služby.....	38
7 SWOT analýza.....	42
8 Analýza dotazníkového šetření	44
8. 1 Charakteristika výzkumného vzorku	44
8. 2 Hodnocení percepce obyvatelstva.....	45
8. 3 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření	81
9 Závěr	83
10 Summary a klíčová slova – key words	85
Použité zdroje	86
Seznam zkratk	93
Seznam příloh	94

1 Úvod

Srovnávaná města – Jevíčko a Velké Opatovice se řadí počtem svých obyvatel mezi malá města České republiky. Svým občanům nabízejí dostatečně kvalitní zázemí, proto v nich již dlouhodobě žije stabilní počet obyvatel pohybující se pod hranicí sedmi tisíc. Obě města mají bohatou historii.

Jevíčko se vyvíjelo jako královské město, jehož hospodářský rozvoj zajišťovala městská práva. K nejzásadnějším událostem ve vývoji města patřilo prosazení výstavby gymnázia a plicního sanatoria. Díky tomu se stalo kulturním i společenským centrem oblasti, navštěvovaným lidmi ze širokého okolí.

Velké Opatovice se vyvíjely jako zemědělská vesnice, která se stala městem až s rozvojem průmyslové výroby. Předtím byly vyhledávané kvůli lázním a výskytu dvou vyvěrajících pramenů, Františkova a Antonínova.

V roce 2008 slavila významná výročí. Jevíčko oslavilo 750 let od povýšení na město královské, zatímco Velké Opatovice 700 let od jejich první písemné zmínky. Od doby svého vzniku neupadají. Domnívám se, že se naopak snaží stále rozvíjet – budovat zázemí pro své občany a přilákat návštěvníky. Více informací přináší data vyplývající z provedené analýzy dotazníkového řešení.

Blízkost vybraných měst naznačuje jejich podobný vývoj po roce 1989. V rozsahu práce se jej pokusím na základě struktury obyvatelstva, hospodářské základny, dopravy, poskytovaných služeb či zvolené strategie rozvoje města v souvislosti s turistickým ruchem blíže charakterizovat.

2 Cíle a metodika práce

Hlavním cílem diplomové práce je srovnat socioekonomický vývoj dvou měst, o kterých můžeme říct, že jsou periferními městy nacházejícími se na okraji dvou krajů, Jihomoravského a Pardubického. Hlavní cíl se pokusím naplnit prostřednictvím realizace dílčích cílů, a sice analýzy vývoje jednotlivých složek sociálně-geografického potenciálu obou měst, SWOT analýzy a analýzy kvality života ve Velkých Opatovicích a Jevíčku pomocí dotazníkového šetření.

Práce je rozdělená na dvě části. První je analytická a zabývá se socioekonomickým vývojem dvou měst – Jevíčka a Velkých Opatovic po roce 1989 až do současnosti, avšak pro přehlednost a srovnání je zmíněný i vývoj před tímto rokem. Samotné analytické části předcházelo studium dostupné regionální literatury týkající se historie měst, jejich vývoje, vzniku místních továren, firem a zařízení. Další informace pocházely z městských úřadů. Vše uvedené bylo doplněné o poznatky z oficiálních webových stránek Jevíčka a Velkých Opatovic i vybraných podniků sídlících v obou městech. Statistické informace týkající se struktury, vývoje obyvatelstva a nezaměstnanosti jsem převzala z internetových stránek Českého statistického úřadu. Vývoj počtu zaměstnanců současných firem a institucí působících ve městech z jejich personální evidence.

Druhá část práce je výzkumná. V rámci terénního výzkumu jsem se za pomoci dotazníkového šetření snažila zjistit spokojenost obyvatel s kvalitou života ve městech. Zajímalo mě také názor na současný stav a očekávaný rozvoj města, resp. jak sami obyvatelé hodnotí jejich socioekonomický vývoj. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 568 obyvatel, což je nejméně 8 % populace. 58 % žen a 42 % mužů z každého města se vyjádřilo ke službám, zařízením či aktivitám realizovaným ve městě, k činnostem městského úřadu a ke směrům dalšího rozvoje. Vybraný vzorek občanů čítal v průměru 17 % respondentů ve věku 14 – 19 let, 22 % 20 – 29 let, 18 % 30 – 39 let, 23 % 40 – 49 let, 12 % 50 – 59 let a 6 % ve věku nad 60 let. Podle nejvyššího dosaženého vzdělání: průměrně 15 % se základním vzděláním, 25 % se středním bez maturity, 35 % s úplným středním s maturitou, 5 % s vyšším odborným a 15 % s vysokoškolským. Podle současného ekonomického postavení: průměrně 26 % studentů, 51 % zaměstnaných, 5 % soukromých podnikatelů, 3 % nezaměstnaných, 2 % v domácnosti a 8 % důchodců. Dotazníky byly vyhodnoceny v prostředí programu Microsoft Office Excel 2003.

3 Rešerše literatury

Prvotní studijní literaturou byly knihy od Jaroslava Mackerleho, Jaroslava Pinkavy, Františka Plecha, Jana Suchomela a Jana Vrbického, tedy těch autorů, kteří jsou úzce spjatí s městem Jevíčkem. Základní literaturou pro studium Velkých Opatovic byla kniha Zdeňka Budína a publikace vydaná v souvislosti s výročím 700 let historie města od Zdeny Budínové, Marie Pospíšilové, Marie Korbelové a kolektivu. I když za posledních deset let byly vydány nejméně čtyři knihy o Jevíčku, jedna o Velkých Opatovicích a další tři v 90. letech 20. století, nenabízejí informace o současném městě, nýbrž jen pojednávají o historickém vývoji a nanejvýše nastiňují pravděpodobný rozvoj v budoucnosti. Knihy, které by se věnovaly striktně vývoji Jevíčka a Velkých Opatovic po roce 1989 nejsou prozatím k dispozici.

Historický vývoj města do roku 1848 je zachycený v knize vydané v roce 2008 k příležitosti 750 let povýšení Jevíčka na město královské *Letopis města Jevíčka* autora Jaroslava Mackerleho. Na vývoj města navazuje kniha Jaroslava Pinkavy *Jevíčko v letech 1848 – 1918* vydaná v roce 1993. V knihách je popsán dějinný vývoj Jevíčka, významné události, struktura obyvatelstva či kulturní život města. Významné události z přelomu 19. a 20. století, vznik významných institucí a průmyslových podniků jsou zachycené v knize *Paměti z doby národního, hospodářského a kulturního probuzení Jevíčka* z roku 1996 od Jana Vrbického. Přehled událostí ze života a dění ve městě jako jsou informace o významných událostech, stavbách a společenském životě formulované pomocí na sobě nezávislých kapitol nabízí *Jevíčský sborník statí z dávné i nedávné minulosti města* od Jaroslava Pinkavy vydaný v roce 1997. Přehled podstatných událostí nabízí kniha Jana Suchomela *Čtení o Jevíčku a Malé Hané* vydaná v roce 2007. Nejnovější publikací vydanou v roce 2009 je kniha Františka Plecha *Jevíčko – městská věž*. Navzdory svému názvu poskytuje informace o významných památkách a událostech nebo obyvatelstvu. Staršího data je potom publikace *Jevíčko* od Františka Továřky a kolektivu, jenž podává chronologicky uspořádané informace o vývoji města od doby první zmínky o Jevíčku kolem roku 1200 až do roku 1977. Jedinou knihou, která se zabývá hospodářskou strukturou Jevíčka je kniha *Historie a současnost podnikání na Svitavsku, Litomyšlsku, Poličsku, Moravskotřebovsku a Jevíčsku* autorů Fikejz, Velešík vydaná v roce 2003. V rámci kapitoly se věnuje vybraným podnikům, které na území města vykonávají svou činnost i v současnosti. O Velkých Opatovicích byly v relativně nedávné době vydané dva

texty. *Vyprávění o Velkých Opatovicích* od Zdeňka Budína z roku 2002 a publikace *Velké Opatovice od Zdeny Budínové, Marie Pospíšilové, Marie Korbelové a kolektivu*. Kniha *Vyprávění o Velkých Opatovicích* podává historický přehled událostí, informací o hospodářství, kulturním životě do 20. století, zatímco druhá publikace nabízí přehled vývoje města v širším časovém záběru, a sice od založení města přes hospodářský vývoj k novodobým významným událostem. Knihy *Moravskotřebovský okres* od autorů Jaroslav Mackerle, František Továrek, Pavla Vacová (1946) a *Jevický okres* od Benjamina Popelky (2007) nabízejí informace o Jevíčku i Velkých Opatovicích a okolí v hlubších historických souvislostech do 20. století (historie měst, průmysl a obchod, obyvatelstvo).

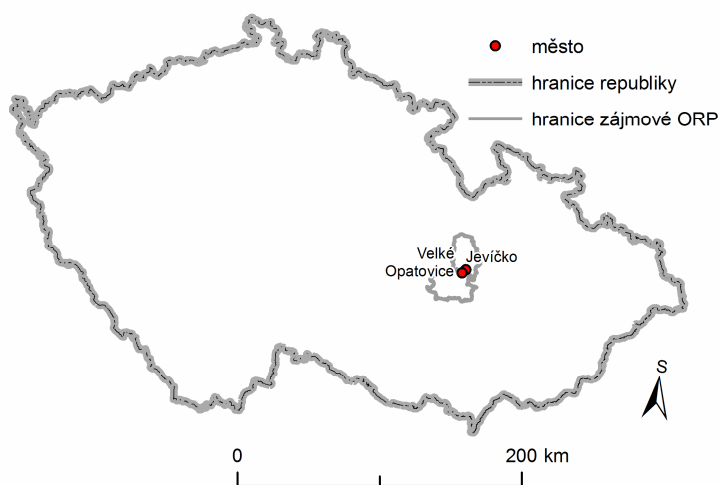
Nové údaje jsou z důvodu nedostatečné studijní literatury čerpané z internetových zdrojů (Českého statistického úřadu, oficiálních stránek měst, podniků a institucí) a také komunikací s personálním oddělením firem a pracovníky městských úřadů.

4 Geografická charakteristika regionu

V rámci srovnání vývoje Jevíčka a Velkých Opatovic nabízím nejprve jejich polohu a vymezení v rámci České republiky i charakteristiku zájmové oblasti jako jednoho celku.

4.1 Poloha a vymezení území

Jevíčko leží v jihovýchodní části Pardubického kraje v okrese Svitavy, zatímco Velké Opatovice při severovýchodní hranici Jihomoravského kraje v okrese Blansko. Jejich východní hranici tvoří obce okresu Prostějov, jenž náleží do Olomouckého kraje. Jevíčko a Velké Opatovice jsou od sebe vzdálená přibližně tři kilometry, takže vzdušná vzdálenost obou měst v rámci významných měst vybraného území je přibližně následující: Moravská Třebová, Boskovice a Letovice 15 km, Blansko 30 km, Brno 50 km, Pardubice 85 km.

Obr. 1: Vymezení měst v rámci České republiky

Zdroj: Ondřej Kraváček

4.2 Fyzickogeografické hledisko

Jevíčko a Velké Opatovice leží v části geomorfologického celku Malé Hané, úrodné oblasti rozprostírající se mezi Černou Horou a Městečkem Trnávku, obklopené vyšším zalesněným terénem Dražanské vrchoviny na jedné straně, Podorlické pahorkatiny a Českomoravské vrchoviny na straně druhé, tedy v délce asi 25 km a šířce 3 – 10 km.

Tato severní část tektonické sníženiny Boskovické brázdy je ohraničená zpravidla čtyřsetmetrovými vrchy. Oblast je vyplněná permokarbonskými usazeninami překrytými čtvrtohorními sedimenty – sprašemi s ostrůvky křídových hornin tvořících stolové hory. Nejvyšším bodem je Kamenná svatba (590 m n. m.) (Demek, Mackovčín, 2006). Mezi nejvýznamnější vodní toky oblasti patří Jevíčka a Malonínský potok, který do ní na okraji města Jevíčka zleva ústí. Jevíčka je téměř 24 km dlouhý pravotoký přítok Třebůvky pramenící u obce Bezděčí v nadmořské výšce 510 m a protékající Velkými Opatovicemi. Malonínský potok pramení u Janůvek, protéká vodní nádrží Smolná a Jevíčkem (Vlček, 1984). Oblast leží v mírně teplé klimatické oblasti (Tolasz, Brázdil, Bulíř, 2007). Regionem prochází biokoridor staré německé dálnice, výrazný antropogenní tvar budovaný v době před druhou světovou válkou, předpokládaný pro záměr výstavby rychlostní silnice.

4.3 Socioekonomické hledisko

Jevíčko je obec s pověřeným obecním úřadem s působností pro správu 12 obcí, jejichž vymezení spolu s POÚ Moravská Třebová odpovídá ORP Moravská Třebová, která je svou rozlohou 420 km² druhým největším správním obvodem Pardubického kraje. V roce 2008 žilo na území vymezeného ORP 27 201 obyvatel, přičemž v jediných dvou městech obvodu, Jevíčku a Moravské Třebové bydlí více než polovina z celkového počtu. Hustota zalidnění činí 65 obyvatel · km² (www.czso.cz). Město Velké Opatovice je obec s pověřeným obecním úřadem, jenž spravuje území 6 obcí. Příslušným správním obvodem je ORP Boskovice o výměře 510 km², jenž se dělí ještě na další spádové oblasti, POÚ Boskovice a Letovice. V roce 2008 žilo na území vymezeného ORP 50 740 obyvatel. Hustota zalidnění je 99 obyvatel · km² (www.czso.cz).

Jevíčko je město o výměře 23 km², člení se na tři administrativní městské části, Jevíčko – město, Jevíčko – předměstí a Zadní Arnoštov (www.jevicko.cz). Velké Opatovice mají rozlohu 26 km² a integrují pět částí, Bezděčí, Brťov, Korbelovu Lhotu, Velkou Roudku a Svárov (www.velkeopatovice.cz).

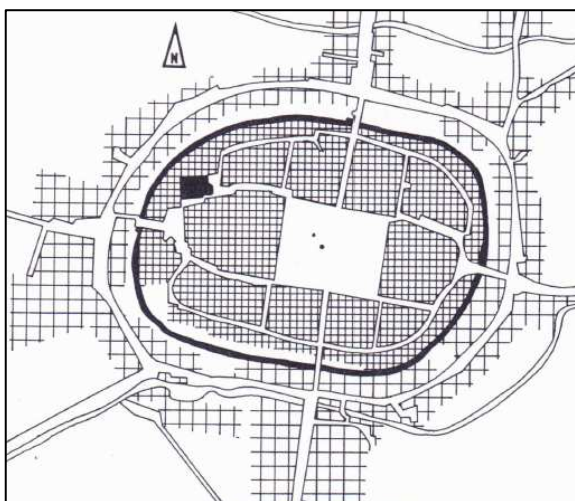
Tab. 1: Zařazení měst do správních jednotek

obec	POÚ	ORP	okres	kraj
Jevíčko	Jevíčko	Moravská Třebová	Svitavy	Pardubický
Velké Opatovice	Velké Opatovice	Boskovice	Blansko	Jihomoravský

5 Historie měst

Jevíčko bylo založené německými kolonisty, zatímco Velké Opatovice opatem kláštera Hradisko u Olomouce, podle kterého získaly název (do roku 1888 jen Opatovice) (Budínová, Pospíšilová, Korbelová, 2008). Přesná doba vzniku však není známá. První ověřená zmínka o Jevíčku pochází z roku 1258, kdy jej povýšil král Přemysl Otakar II. na město královské a udělil mu různá privilegia – právo mílové pro řemeslné výrobky, právo vařit pivo včetně jeho prodeje v obvodu jedné míle a právo na výsadu, podle níž nikdo nesměl v obvodu tří mil používat jiné cesty než ty, kde vybírali clo (Mackerle, 2008). Kromě toho městu přidělil pro jeho hospodářský rozkvět 13 okolních vesnic, které tak byly Jevíčku podřízené. První písemná zmínka o Velkých Opatovicích pochází z roku 1308, kdy na nedalekém hradě Cimburku pečtilo několik rytířů z Opatovic kupní smlouvu (Budín, 2002). Zatímco se Jevíčko vyvíjelo jako město královské, Velké Opatovice byly do roku 1969 vesnicí (www.velkeopatovice.cz).

V Jevíčku se do dnešní doby zachoval středověký oválný půdorys města, čtvercové náměstí s pravouhlou uliční sítí. Náměstí bylo obehnané hradbami se čtyřmi branami orientovanými podle světových stran umístěnými na hlavních ulicích vedoucích z náměstí. Tyto hradby se dochovaly pouze částečně, v místě doposud stojící hradební věže (brány se nedochovaly) (Pinkava, 1997).

Obr. 2: Zachovalý středověký půdorys města
Zdroj: Nováková, 1991

Obr. 3: Letecký pohled na půdorys města
Zdroj: www.jevicko.cz

Během 15. století byla města v moci Husitů, což zastavilo rozvoj řemesel provozovaných na území obou měst. Jevíčko již nebylo samostatné, dostávalo se do zástavy šlechty, například rodu Žalkovských, pánů z Prusínovic, kteří zde v 16. století postavili zámek (Suchomel, 2007). Ve Velkých Opatovicích vždy sídlily šlechtické rody. K těm nejvýznamnějším patřili Věžníci, Salmové nebo Herbersteinové. Salmové začali v polovině 16. století s výstavbou vlastního sídla, zámku, který obývali i Herbersteinové (poslední panský rod). Po ukončení husitských válek se města začala opět rozvíjet. Avšak tento další vývoj byl znovu zastavený, tentokrát v 16. století probíhající třicetiletou válkou, po které Jevíčko navíc zasáhla morová epidemie (připomíná ji morový sloup na náměstí z roku 1714) (Nováková, 1991). Po zrušení roboty v roce 1848 došlo k hospodářskému a kulturnímu rozvoji, vznikla řada spolků, začal se rozvíjet průmysl, zdravotnictví, školství, rovněž železniční doprava. Rozvoj Jevíčka byl však omezený silnou německou menšinou, která měla tehdy ve správě města výsadní postavení. O růst města nestála, mj. znemožnila výstavbu železniční trati ve směru Chornice – Velké Opatovice přes město. Obrat nastal po zvolení zastupitelstva s českou převahou v roce 1892 (Pinkava, 1993).

Obr. 4: Letecký pohled na Velké Opatovice

Zdroj: www.velkeopatovice.cz

6 Analýza a srovnání socioekonomických charakteristik obou měst

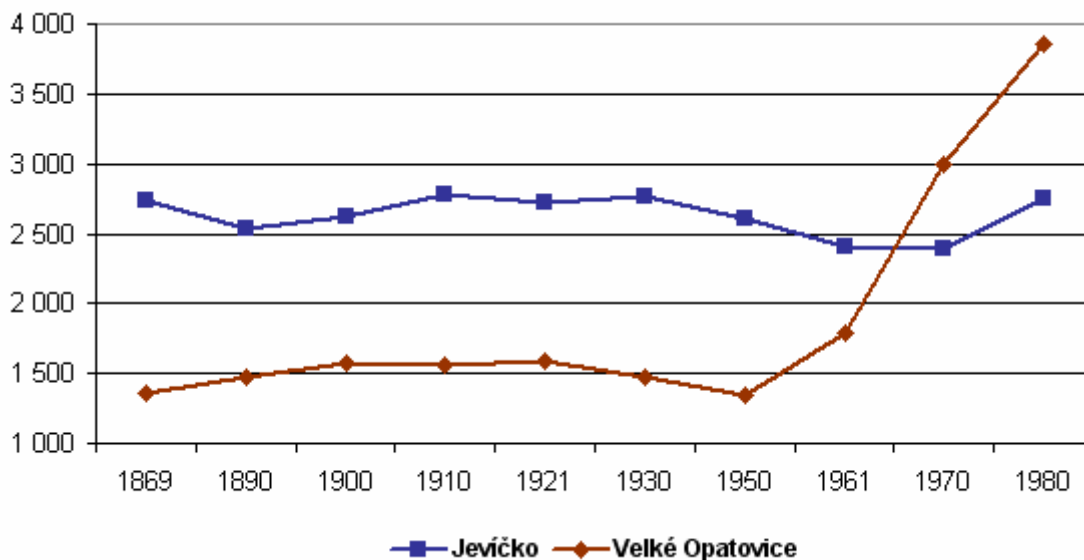
V této kapitole se budu věnovat vývoji Jevíčka a Velkých Opatovic po roce 1989 vzhledem k počtu a struktuře obyvatelstva, vývoji v zemědělství, průmyslu, dopravě, cestovním ruchu i službách.

6.1 Obyvatelstvo

Cílem této kapitoly je srovnání vývoje počtu obyvatel do roku 1989 s následnou bližší charakteristikou a porovnáním vývoje obyvatelstva od 90. let 20. století. Obě města budou porovnaná na základě socioekonomických znaků, kterými jsou vývoj počtu a pohyb obyvatel, struktura podle pohlaví a věku, národnosti a náboženského složení, nejvyššího dosaženého vzdělání či struktury podle ekonomické aktivity obyvatelstva. Zdrojem dat je Český statistický úřad a jeho veřejná databáze.

6.1.1 Vývoj počtu obyvatel do roku 1989

Do roku 1989 mělo Jevíčko početně stabilní obyvatelstvo pohybující se pod hranicí tří tisíc (podobně jako v současné době). Největšího počtu obyvatel dosáhlo v letech 1910 (2 783 obyvatel) a 1930 (2 766 obyvatel). Následně byl zaznamenán pokles počtu obyvatel z důvodu deportace židovského obyvatelstva do koncentračního tábora a po druhé světové válce odsunutím německy mluvících obyvatel (Plech, 2009). Počet obyvatel Velkých Opatovic se pohyboval hluboko za počtem obyvatelstva Jevíčka v rozpětí okolo 1 500 osob až do druhé poloviny 20. století. Rapidní nárůst počtu obyvatel město zaznamenalo v souvislosti s rozšiřováním provozu továrny na produkci šamotového zboží v 60. a 70. letech 20. století, kdy se počet obyvatel zvýšil až na 2 998 v roce 1970 (na 3 683 v roce 1980). V souvislosti s tímto nápadným nárůstem obyvatel obdržely Velké Opatovice v říjnu roku 1969 statut města (Budínová, Pospíšilová, Korbelová, 2008). Vývoj počtu obyvatelstva od roku 1869 do 1980 nabízí graf níže, obr. 5.

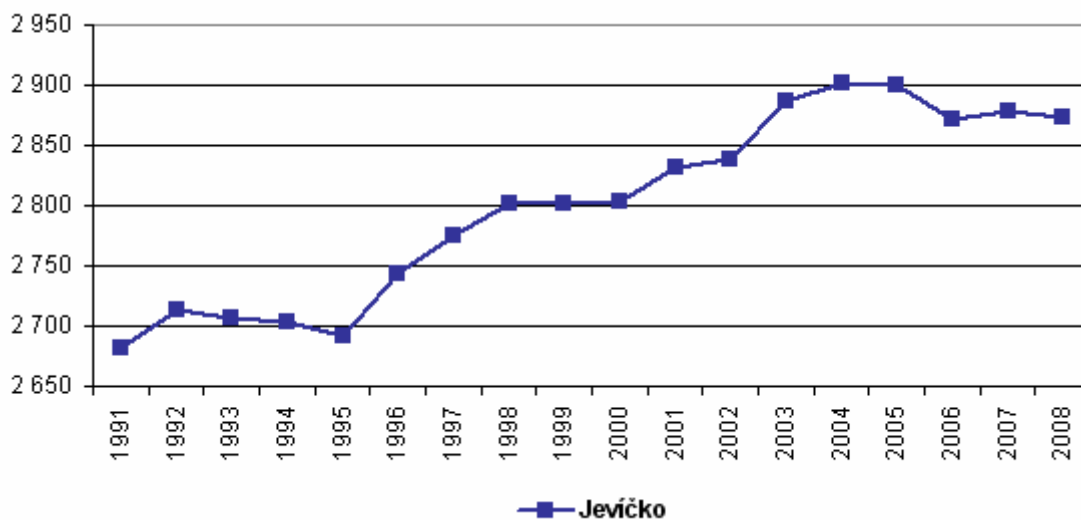

Obr. 5: Vývoj počtu obyvatel Jevíčka a Velkých Opatovic v letech 1869 – 1980

Zdroj dat: www.czso.cz

6. 1. 2 Vývoj počtu obyvatel a jeho charakteristika po roce 1989

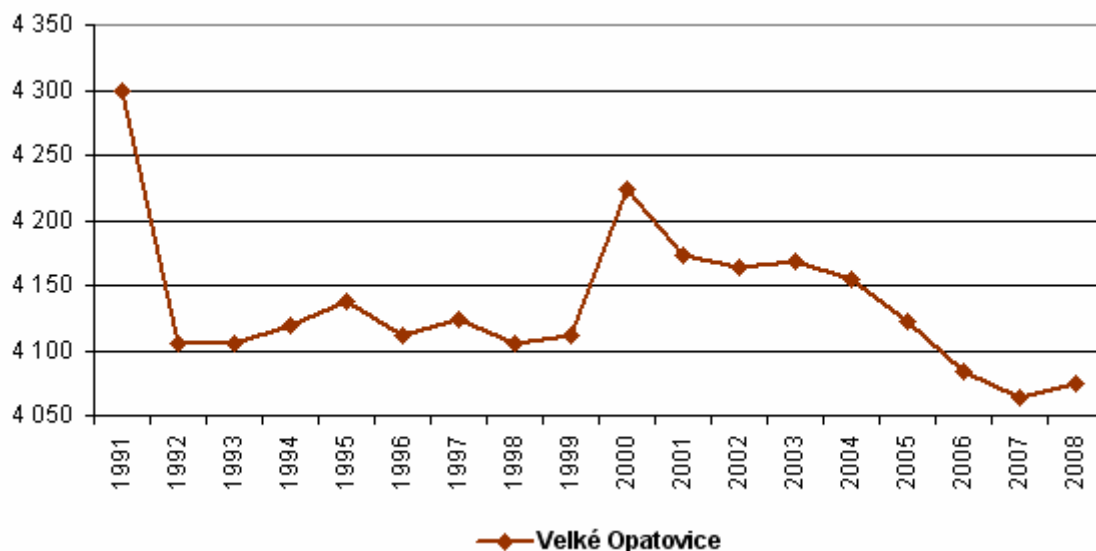
Po roce 1991 se křivky grafů jednotlivých měst výrazně liší. Jevíčko od začátku 90. let 20. století zaznamenalo postupný nárůst počtu obyvatel a jeho stagnaci v posledních letech. Nejvíce obyvatel registrovalo v letech 2004 – 2005 (2 902 a 2 900 obyvatel).

Obr. 6: Vývoj počtu obyvatel Jevíčka v letech 1991 – 2008

Zdroj dat: www.vdb.czso.cz

Od 90. let 20. století Velké Opatovice ztrojnásobily počet obyvatel z poválečného období. Nejvíce obyvatel registrovaly v roce 1991 (4 300 občanů) a 2000 (4 224 občanů). Přičemž v roce 1992 město zaznamenalo propad počtu obyvatel o téměř 200 osob k roku předchozímu. Od roku 2000 počet obyvatel spíše klesal.

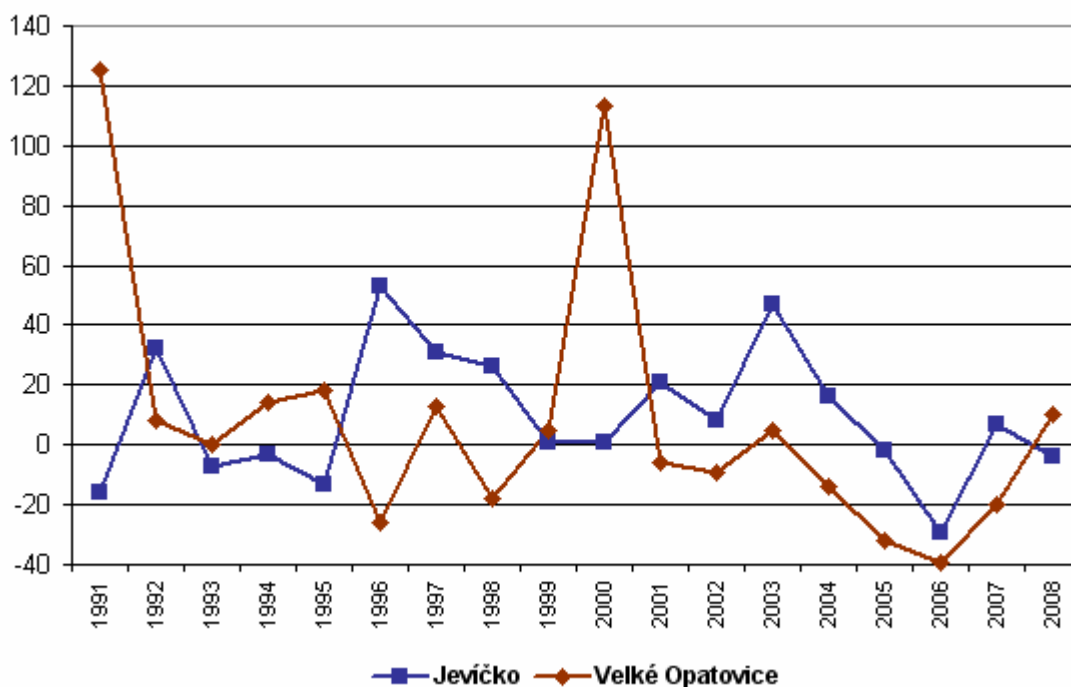
Obr. 7: Vývoj počtu obyvatel Velkých Opatovic v letech 1991 – 2008

Zdroj dat: www.vdb.czso.cz

Pohyb obyvatelstva

Přirozený přírůstek obyvatelstva, který je daný počtem narozených a zemřelých osob, byl v letech 1991 – 2008 nejvyšší v případě Jevíčka v roce 2003 (13 osob), ve Velkých Opatovicích v letech 1995 a 1997 (v obou případech 26 osob). Počet živě narozených dětí se pohyboval mezi 19 a 37 v Jevíčku, ve Velkých Opatovicích mezi 29 a 67. V roce 2008 se ve Velkých Opatovicích narodilo téměř třikrát více dětí než v Jevíčku (60 ve Velkých Opatovicích, 26 v Jevíčku). Každoročně se počet zemřelých pohybuje okolo 20 až 40 osob, výjimečně více (49 zemřelých ve Velkých Opatovicích v roce 2007). Migrační saldo (poměr mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých) bylo v posledních čtyřech letech (od roku 2005 do 2008) záporné nebo nulové. Nejvíce lidí se do města přistěhovalo i vystěhovalo v roce 2007. Nejvyšší celkové přírůstky, jenž jsou dané poměrem přirozeného přírůstku a salda migrace, zaznamenalo Jevíčko v roce 1996 (53 obyvatel), což bylo dané kladným přirozeným přírůstkem i migračním saldem (počet přistěhovalých byl dvakrát vyšší než počet vystěhovalých). Naopak nejnižší celkový přírůstek město zaregistrovalo v roce 2006 (-29 obyvatel), jehož důvodem byl záporný přirozený přírůstek a velký počet vystěhovalých občanů. Velké Opatovice evidovaly dva

výrazné celkové přírůstky počtu obyvatel, v roce 1991 (125 obyvatel) a 2000 (113 občanů) dané kladným přirozeným přírůstkem a hlavně počtem přistěhovalých. Nejnižší celkový přírůstek byl zaznamenán v roce 2006 (-39 obyvatel). Jeho příčinu lze hledat v záporném přirozeném přírůstkem i migračním saldu, když počet vystěhovalých převýšil počet přistěhovalých o více než třetinu. Zatímco v roce 2008 Jevíčko zaznamenalo záporný celkový přírůstek obyvatel, Velké Opatovice kladný (viz přílohy 1 a 2).

Obr. 8: Celkový přírůstek obyvatel Jevíčka a Velkých Opatovic v letech 1991 – 2008

Zdroj dat: www.vdb.czso.cz

Struktura obyvatelstva podle pohlaví

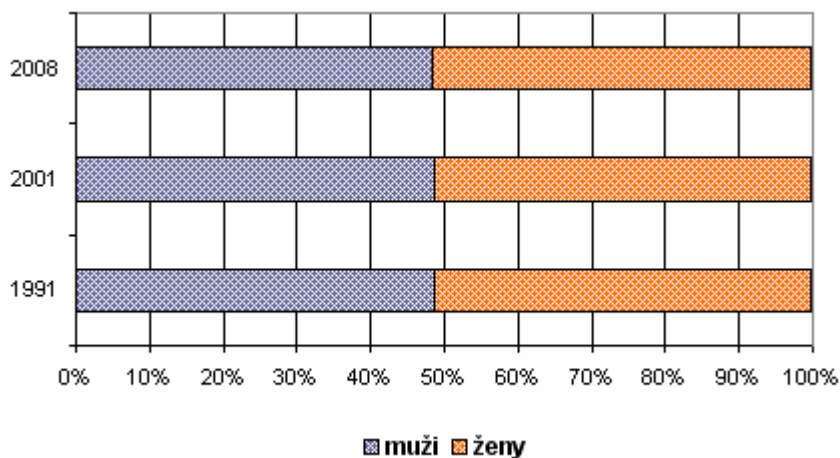
Ze struktury obyvatel podle pohlaví vyplývá, že v Jevíčku mají dominantní postavení ženy, zatímco ve Velkých Opatovicích v posledních devíti letech (2000 – 2008) převažují muži, a to nejméně o 82 osob v roce 2000 a nejvíce o 159 osob v roce 2005. Přehled od roku 1991 do roku 2008 nabízí tabulka 2 a grafy – obr. 9 a 10, jenž poskytují srovnání v letech 1991, 2001 a 2008.

Tab. 2: Počet obyvatel Velkých Opatovic a Jevíčka podle pohlaví v letech 1991 – 2008

	Velké Opatovice			Jevíčko		
	počet obyvatel (k 31. 12.)	podle pohlaví		počet obyvatel (k 31. 12.)	podle pohlaví	
		muži	ženy		muži	ženy
1991	4 300	2 141	2 159	2 682	1 301	1 381
1992	4 105	2 042	2 063	2 714	1 332	1 382
1993	4 105	2 045	2 060	2 707	1 326	1 381
1994	4 119	2 046	2 073	2 704	1 330	1 374
1995	4 137	2 047	2 090	2 691	1 325	1 366
1996	4 111	2 032	2 079	2 744	1 351	1 393
1997	4 124	2 031	2 093	2 775	1 359	1 416
1998	4 106	2 031	2 075	2 801	1 373	1 428
1999	4 111	2 039	2 072	2 802	1 364	1 438
2000	4 224	2 153	2 071	2 803	1 367	1 436
2001	4 173	2 142	2 031	2 831	1 375	1 456
2002	4 164	2 145	2 019	2 839	1 361	1 478
2003	4 169	2 150	2 019	2 886	1 382	1 504
2004	4 155	2 151	2 004	2 902	1 386	1 516
2005	4 123	2 141	1 982	2 900	1 388	1 512
2006	4 084	2 119	1 965	2 871	1 382	1 489
2007	4 064	2 101	1 963	2 878	1 399	1 479
2008	4 074	2 096	1 978	2 874	1 393	1 481

Zdroj dat: www.vdb.czso.cz

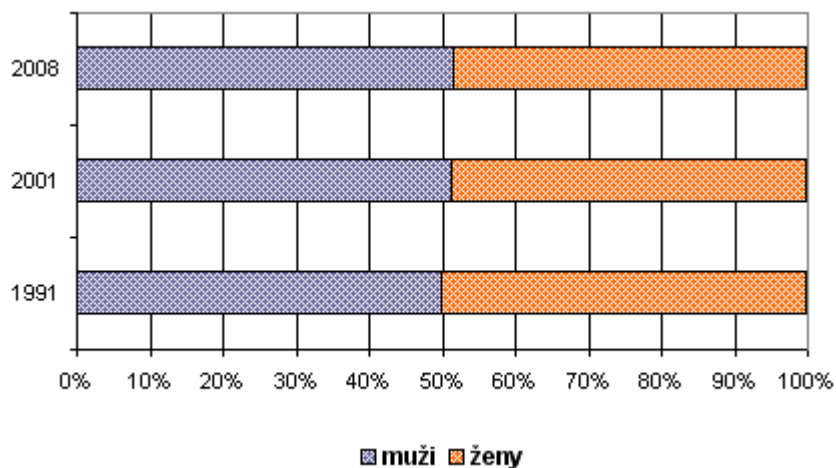
Procentuální zastoupení jednotlivých pohlaví v Jevíčku v roce 2008 je následující: muži 48,5 %, ženy 51,5 %.

Obr. 9: Srovnání obyvatel Jevíčka podle pohlaví v roce 1991, 2001 a 2008

Zdroj dat: www.vdb.czso.cz

Procentuální zastoupení jednotlivých pohlaví ve Velkých Opatovicích v roce 2008 je následující: muži 51,5 %, ženy 48,5 %.

Obr. 10: Srovnání obyvatel Velkých Opatovic podle pohlaví v roce 1991, 2001 a 2008

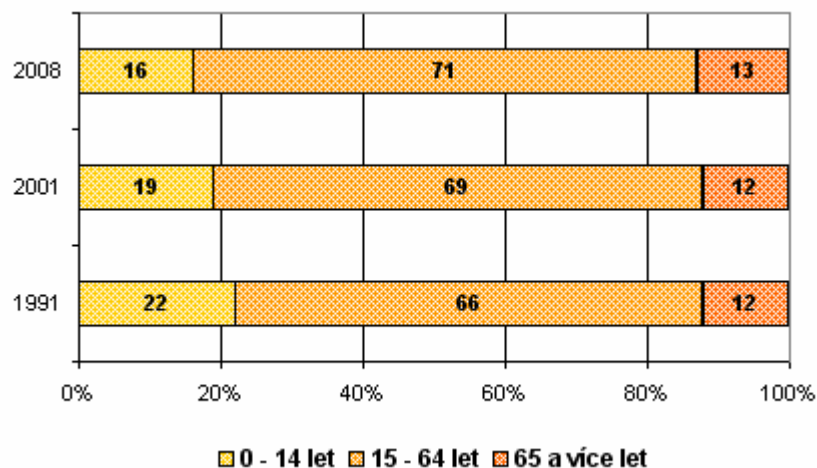
Zdroj dat: www.vdb.czso.cz

Struktura obyvatelstva podle věku

Poměr věkových skupin v obou městech se vyznačuje zvyšováním podílu osob ve věku nad 65 let a naopak snižováním podílu obyvatel do 14 let. Podíl střední věkové

skupiny 15 – 64 let je v obou městech vzhledem k ostatním skupinám nejvyšší a má tendenci narůstat. Srovnání opět nabízí grafy, obr. 11 a 12.

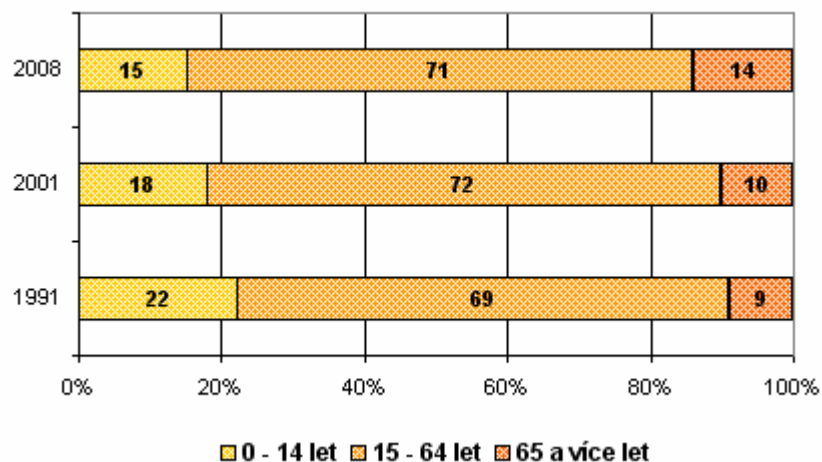
Procentuální zastoupení věkových skupin v Jevíčku v roce 2008 je následující: 0 – 14 let 16 %, 15 – 64 let 71 %, nad 65 let 13 %.

Obr. 11: Srovnání obyvatel Jevíčka podle věkové struktury v roce 1991, 2001 a 2008

Zdroj dat: www.vdb.czso.cz

Podíl obyvatel v jednotlivých věkových skupinách je ve Velkých Opatovicích podobný jako v Jevíčku. Procentuální zastoupení věkových skupin v roce 2008 je následující: 0 – 14 let 15 %, 15 – 64 let 71 %, nad 65 let 14 %.

Obr. 12: Srovnání obyvatel Velkých Opatovic podle věkové struktury v roce 1991, 2001 a 2008

Zdroj dat: www.vdb.czso.cz

Struktura obyvatelstva podle národnosti

Podle národnosti se nejvíce obyvatel měst hlásí k české národnosti (více než 81 %), část k moravské (ve Velkých Opatovicích je zastoupení o 6 % vyšší), ke slovenské nebo německé méně než 1 % obyvatel.

Tab. 3: Národnostní struktura obyvatel Jevíčka a Velkých Opatovic v roce 2001

	obyvatelstvo celkem	česká		moravská		slovenská		německá	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Jevíčko	2 829	2 509	88,7	241	8,5	15	0,5	7	0,2
Velké Opatovice	4 192	3 408	81,3	606	14,5	29	0,7	8	0,2

Zdroj dat: www.czso.cz

Struktura obyvatelstva podle vyznání

Lidé bez vyznání tvoří největší podíl na počtu obyvatel obou měst. Menší podíl je věřících, kterých je o téměř 5 % méně mezi obyvateli Jevíčka a o více než 1 % méně mezi občany Velkých Opatovic.

Tab. 4: Podíl věřících v Jevíčku a Velkých Opatovicích v roce 2001

	obyvatelstvo celkem	bez vyznání		věřící		nezjištěné vyznání	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
Jevíčko	2 829	1 304	46,1	1 169	41,3	356	12,6
Velké Opatovice	4 192	1 829	43,6	1 773	42,3	590	14,1

Zdroj dat: www.czso.cz

Nejvyšší podíl věřících má Římskokatolická církev, v roce 2001 se k ní hlásilo více než 37 % obyvatel obou měst. Svůj podíl má Českobratrská církev evangelická, Církev československá husitská (od 50. let 20. století využívala prostory židovské synagogy v Jevíčku) (Suchomel, 2004), dokonce Pravoslavná církev i Náboženská společnost Svědkové Jehovovi, ke kterým se hlásí obyvatelé Velkých Opatovic. Srovnání nabízí tabulka 5 umístěná níže.

Tab. 5: Náboženská struktura obyvatel Jevíčka a Velkých Opatovic v roce 2001

	církvev								Náb. spol. Svědék. Jehovovi	
	římskokatol.		čs. husitská		českobratr. evangelická		pravoslav.			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Jevíčko	1 055	37,3	4	0,1	43	1,5	2	0,1	0	0
Velké Opatovice	1 583	37,8	15	0,4	81	1,9	4	0,1	10	0,2

Zdroj dat: www.czso.cz

Struktura obyvatelstva podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Vyšší podíl obyvatel s úplným středním vzděláním s maturitou, vyšším odborným (o 4,9 %) a vysokoškolským vzděláním (o 2,4 %), mělo v roce 2001 město Jevíčko, zatímco u obyvatel Velkých Opatovic dominovali občané vyučení, se středním vzděláním bez maturity (o 2,6 %) a lidé se základním nebo nedokončeným základním vzděláním (o 4,5 %).

Tab. 6: Vzdělanostní struktura obyvatel Jevíčka a Velkých Opatovic v roce 2001

	obyvatelé 15letí a starší	bez vzdělání, základní		vyučení, stř. bez maturity		stř. s maturitou, vyšší odborné, nástavbové		vysokoškolské	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Jevíčko	2 300	538	23,4	896	39,0	665	29,0	177	7,7
Velké Opatovice	3 445	960	27,9	1 432	41,6	829	24,1	180	5,3

Zdroj dat: www.czso.cz

Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva

Podíl ekonomicky aktivních obyvatel (EAO) se v roce 1991 pohyboval v obou městech nad hranicí 50 % z celkového počtu obyvatel (v Jevíčku 51,6 %, ve Velkých Opatovicích 50,5 %). V roce 2001 byl ve městech zaznamenán propad EAO o 2,9 % na 48,7 % v Jevíčku a 47,6 % ve Velkých Opatovicích.

V obou letech bylo nejvíce EAO z Jevíčka zaměstnaných ve službách, zatímco ve Velkých Opatovicích v průmyslu (téměř 61 % v roce 1991 a 41 % v roce 2001). Podíl

EAO se celkově snížil v zemědělství, lesnictví (o více než 7 % v Jevíčku, o téměř 6 % ve Velkých Opatovicích) a průmyslu (o 3 % v Jevíčku, téměř 20 % ve Velkých Opatovicích), naopak se zvýšil ve stavebnictví (o téměř 3 % v Jevíčku a více než 16 % ve Velkých Opatovicích) a službách (o nejméně 8 % v obou městech), což je typické po roce 1989.

Tab. 7: Struktura EAO Jevíčka a Velkých Opatovic v letech 1991 a 2001

	rok	EAO celkem	v tom							
			zemědělství a lesnictví		průmysl		stavebnictví		služby	
			abs.	% ¹	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Jevíčko	1991	1 385	159	11,5	563	40,6	88	6,4	575	41,5
	2001	1 379	57	4,1	515	37,3	126	9,1	681	49,4
Velké Opatov.	1991	2 173	238	10,9	1 322	60,8	88	4,0	525	24,1
	2001	1 988	104	5,2	816	41,0	405	20,4	663	33,4

Zdroj dat: Statistický úřad Svitavy

Struktura obyvatel podle nezaměstnanosti

Míra nezaměstnanosti, podíl nezaměstnaných k ekonomicky aktivním obyvatelům EAO, byla v obou městech ke konci roku 2009 nejvyšší od roku 2000. Pohybovala se pod hodnotou 13 %. Přičemž ve Velkých Opatovicích byla o 0,17 % vyšší než v Jevíčku, které spadá do ORP Moravská Třebová – obvodu, který se již dlouhodobě potýká s vysokou nezaměstnaností. Nárůst nezaměstnanosti lze odvodit z velkého propouštění místních podniků (P-D Refractories CZ a. s. nebo GST ASCI s. r. o.).

Tab. 8: Míra nezaměstnanosti k 31. 12. v letech 2007 – 2009

	Míra nezaměstnanosti (%) k 31. 12. 2007, 2008, 2009			
	Jevíčko	okres Svitavy	Velké Opatovice	okres Blansko
2007	9,79	8,36	6,49	5,59
2008	9,93	8,84	7,65	6,53
2009	12,76	12,31	12,93	11,09

Zdroj dat: Statistický úřad Svitavy, www.czso.cz

¹ podíl z ekonomicky aktivních obyvatel celkem

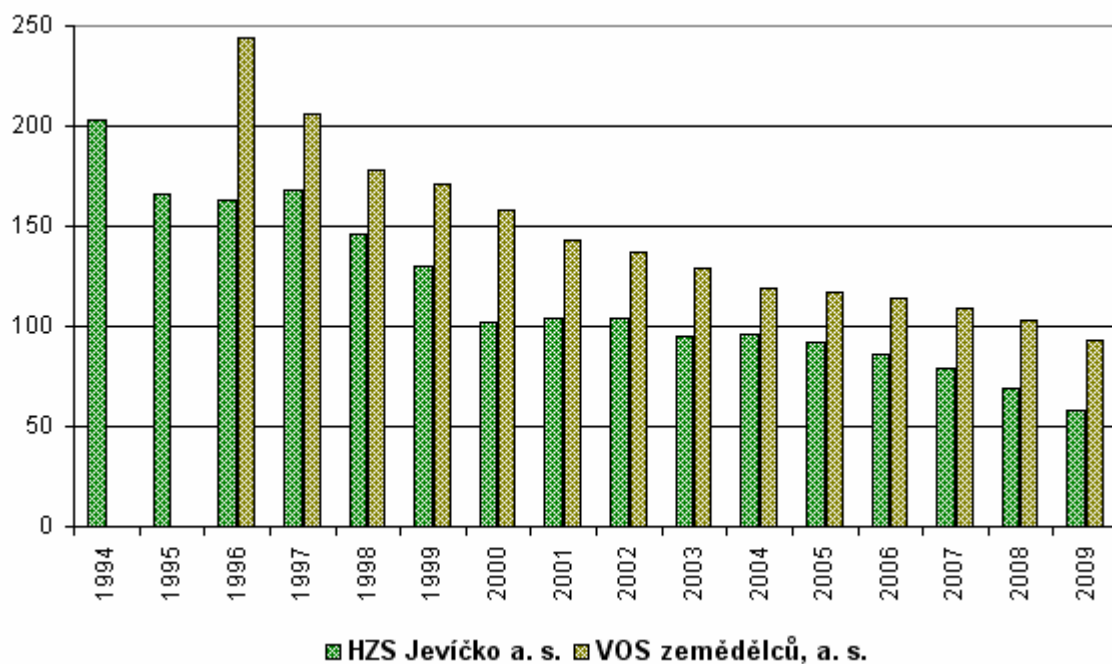
6.2 Zemědělství

Pro zemědělství je typické snižování podílu zaměstnaných v oboru. V roce 2001 pracovalo v zemědělství a lesnictví pouze cca 4 % EAO z Jevíčka a 5 % EAO z Velkých Opatovic, přičemž ještě v roce 1991 kolem 11 %.

Území obou měst má ovšem do dnešní doby bohatou zemědělskou historii s tradicí v oborech jako je ovocnářství a školkařství. Vždyť se nachází v klimaticky vhodné oblasti s výskytem kvalitních černozemí. V přehledu nabízím vývoj zemědělských podniků i vývoj zaměstnanosti v současných zemědělských společnostech.

Od 50. let 20. století byly tamější soukromé zemědělské plochy v rámci procesu kolektivizace nahrazované Jednotnými zemědělskými družstvy, které se postupně v 70. letech 20. století slučovaly ve vyšší celky, jenž měly svoje sídla v Jevíčku a Velkých Opatovicích. V roce 1971 došlo ke sloučení JZD jedenácti obcí přilehlých k Velkým Opatovicím (Bezděčín, Borotín, Brťov, Cetkovice, Korbelova Lhota, Malá Roudka, Skočova Lhota, Svárov, Uhřice, Úsobrno, Velká Roudka) v JZD Velké Opatovice, které se tím stalo jedním z největších zemědělských družstev na okrese (Bartošek, Jordán, 1999). O tři roky později v roce 1974 došlo ke sloučení JZD Jevíčko, Jaroměřice, Biskupice a Bělá u Jevíčka v JZD Malá Haná se sídlem v Jevíčku (Továrek, 1977). Po změně režimu v roce 1989 došlo k transformaci Jednotných zemědělských družstev, ze kterých se v 90. letech staly akciové společnosti (mezičláněk tvořila zemědělská obchodní družstva ZOD). V roce 1993 se transformovalo JZD se sídlem v Jevíčku v Hanáckou zemědělskou společnost Jevíčko a. s. (HZS Jevíčko a. s.), jenž se zabývá především živočišnou produkcí (vepřové a hovězí maso a mléko) i prodejem strojů a přípravků na ochranu rostlin. Většinovým vlastníkem je AGRO 2000 s. r. o. se sídlem v Třebíči (www.hzsj.cz). Ve Velkých Opatovicích se družstvo transformovalo v roce 1996 a od té doby působí jako VOS zemědělců, a. s. Tato společnost se zaměřuje především na chov skotu, pěstování obilovin, olejnin, cukrové řepy a máku, produkcí jablek, třešní a prodejem těchto surovin.

Vývoj počtu pracovníků zaměstnaných v zemědělství vyjadřuje následující graf, obr. 13, ze kterého jasně vyplývá pokles počtu zaměstnaných v jednotlivých letech. Společnosti registrovaly nejvíce zaměstnanců v 90. letech, v současnosti v nich nepracuje ani polovina. Přitom větší podíl zaměstnanců vždy evidovala firma VOS zemědělců, a. s., která k 31. 1. 2010 zaměstnávala 84 osob, HZS Jevíčko a. s. 57 osob.

Obr. 13: Vývoj počtu zaměstnaných ve společnostech orientujících se na zemědělskou výrobu, zdroj dat: personální evidence Hanácké zemědělské společnosti Jevíčko a. s. a VOS zemědělců, a. s.

6.3 Průmysl

První část podkapitoly je historická, zabývá se odvětvím v širších souvislostech. Další pojednává o průmyslové výrobě po roce 1989 až do současnosti, proto se zaměřuje na vznik a vývoj nových společností.

6.3.1 Vývoj do roku 1989

Velké zakládání průmyslových závodů není pro Jevíčko typické. Takové podniky začaly vznikat nejprve v blízkých městech jako byly Boskovice, Letovice, Moravská Třebová. Jevíčko si zachovávalo charakter malého neprůmyslového města (Fikejz, Velešík, 2003). Situace ve Velkých Opatovicích byla jiná. Tato typicky zemědělská vesnice se od roku 1892 začala vyvíjet v průmyslově zemědělskou obec, a to díky vybudování továrny na zpracování žárovzdorných jíhlů vytěžených především v březinské oblasti (dnes okres Svitavy) (Mackerle, Továrek, Vacová, 1946). Zakladateli podniku byli pánové Gessner a Pohl, kteří továrnu vybudovali na strategickém místě u železniční trati (Šmehil, 2009).

Továrna se postupem času stala největším podnikem v oblasti. V počátcích provozu se soustředila na výrobu šamotových cihel, které se využívaly pro vyzdívkou pecí železáren, vápenek, cementáren nebo cukrovarů. K největším odběratelům patřily například ostravské hutě. V roce 1912 podnik koupily Západočeské spojené továrny kaolinové a šamotové, které jej zmodernizovaly. V 50. letech byla továrna znárodněná a od té doby je známá jako **Moravské šamotové a lupkové závody** Velké Opatovice (MŠLZ n. p.). Rekonstrukcí v letech 1958 – 1960 získala podobu nynější „staré šamotky“. V 60. letech byly závody rozšířeny o nový provoz označovaný jako „nová šamotka“, a tak se staly největším výrobcem šamotového zboží ve střední Evropě té doby. V 70. letech 20. století továrna rozšířila svoji výrobu do Jevíčka, jejíž zaměstnanci se soustředili na výrobu lehčeného šamotu (provozovna cihelna) (www.mslz.cz).

Obyvatelé obou měst se věnovali i řemeslné výrobě, převažovali tradiční řemesla jako domácí tkalcovství, barvířství, obuvnictví, koželužství, tesaři či kováři. Velká část těchto provozoven se snažila uplatnit na konci 19. nebo začátku 20. století. Z některých se staly malé průmyslové podniky, jenž byly vyhlášené v širokém okolí. Velká část těchto provozoven však zanikla v roce 1939 nebo po druhé světové válce (Mackerle, Továrek, Vacová, 1946). Takovými renomovanými firmami se staly výrobní stáčecích pivních přístrojů, lahví značky Ideal a Premiér nebo sklenic značky Reform vlastního patentu se sídlem v Jevíčku. Jejich výroba našla uplatnění v místních pivovarech. V Jevíčku to byl akciový pivovar vybudovaný v roce 1896 (historie pivovarnictví však sahá do roku 1258), ve Velkých Opatovicích postavený v 16. století (Popelka, 2007). Jevíčské pivo značky Maraton, Senátor, Portér mělo dobrou pověst, prodávalo se po celé Malé Hané (hlavně v Jevíčku) i v Brně. Oba pivovary svoji činnost neprovozují již delší dobu. Ve Velkých Opatovicích od roku 1897 (do roku 1912 zůstala v provozu pouze sladovna, která svůj kvalitní slad vyvážela i do zahraničí) (Budínová, Pospíšilová, Korbelová, 2008), v Jevíčku do 90. let, kdy se výrobě piva věnovala firma Pivovar Jevíčko s. r. o., která se soustředila na výrobu piva Gevík i nealkoholického nápoje ze sladu a chmele značky Jevík. V budově pivovaru působil i Knížecí pivovar a. s. se sídlem v Lanškrouně. Prodej piva značky Zlatý Beran však vůbec neproběhla, a tak byla výroba piva v Jevíčku ukončená (Vrbický, 1996).²

Po přestavbě pivovaru ve Velkých Opatovicích se od roku 1921 začal rozvíjet nový provoz. Jednalo se o elektrodílnu, jejíž zaměstnanci se zabývali instalací elektrorozvodů

² Uvádím již v této části pojednávající o průmyslu do roku 1989, jelikož výroba piva skončila již v 90. letech a v současnosti neprobíhá.

a opravami elektromotorů. V roce 1948 byl podnik znárodněný a prošel změnami ve vlastnictví. Od té doby je známý jako **EZ (Elektromontážní závod)**, který byl v 80. letech 20. století na vrcholu, zaměstnával nejvíce pracovníků ve své existenci (cca 200), podnik působil i v zahraničí. Vyrobené elektrorozvody byly instalované v Jižní Americe, Nigérii, Egyptě, Íráku, Íránu nebo státech bývalého Sovětského svazu (Budínová, Pospíšilová, Korbelová, 2008).

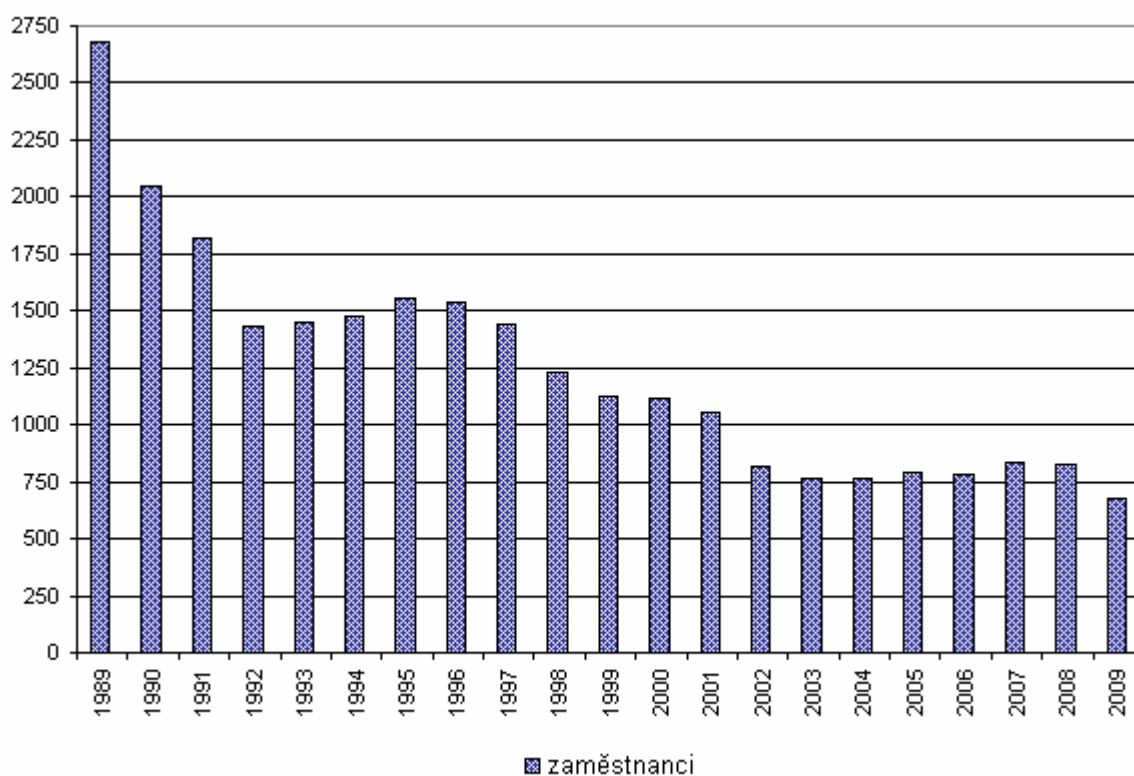
V Jevíčku se v 50. letech 20. století také začal rozvíjet nový podnik. Vznikl na základě spojení malých soukromých provozoven živnostníků v průmyslovou výrobu. Práce v něm se soustředila na produkci holicích čepelek, strojků a břitev značky Astra, drobných součástí k motocyklům i nožů pro ořezávání tužek. Nejdříve se začalo s výrobou čepelek značky Astra, po rozšíření podniku se pokračovalo s výrobou nerezových čepelek značky Astra – Superior a platinovaných čepelek Astra Superior – Platinum. Rovněž došlo k zavedení výroby lancet pro odběr krve. Část výroby patřila na domácí trh, ale podstatný podíl šel na vývoz do afrických zemí jako Burundi, Gambie, Ghana, Kamerun, Senegal, Sierra-Leone či Súdán, dále do Ománu nebo Ekvádoru a Paraguaye (Továrek, 1977). V roce 1958 byl tento podnik **DIU** n. p. Jevíčko začleněný do národního podniku Sandrik Dolné Hámre, poté k národnímu podniku Kovopol Police nad Metují. Od roku 1988 fungoval jako samostatný státní podnik (Staněk, 1975).

6. 3. 2 Vývoj po roce 1989

Po roce 1989 docházelo stejně jako jinde v republice k privatizacím. V roce 1990 byly převedeny z majetku státu Moravské šamotové a lupkové závody, které se později staly akciovou společností a od roku 2000 jsou členem mezinárodní skupiny Preiss-Daimler Group Germany a mění název na **P-D Refractories CZ a. s.** Ve stejném roce došlo k rozdělení podniku na divize (01 Stará šamotka, 02 Nová šamotka, 03 Dinaska Svitavy, 04 Servis Svitavy, 05 Skládka Březinka, 06 Pálení Anna Březina, 12 Těžby Březinka). Podnik má tři výrobní oblasti – kromě Velkých Opatovic to je obec Březina (šachtové pece, divize 06) a Svitavy (divize 03). Pro výrobu šamotových materiálů využívá surovinu vytěženou ze svých těžebních lokalit. Do nedávné doby tedy zpracovával surovinu vytěženou v dole Březinka nedaleko Březin (divize 12) – důl otevřený v roce 1962. Na konci roku 2009 však tento důl opustilo posledních sedm horníků (Šmehil, 2009).

Podnik bude zpracovávat jíly z nově se rozvíjejícího lomu Březinka a z Vyšehořovic (střední Čechy). Společnost se soustřeďuje na materiál sloužící pro vyzdívky tepelných zařízení, koksových, sklářských a vysokých pecí. Vyrábí šamotové, izolační a magnetitové kameny, žárovzdorné malty, tmely a betony. Největší uplatnění nacházejí v hutnictví, využívají se i ke stavbě krbů, kamen a komínů. Svoje výrobky společnost prodává zejména v rámci České republiky (téměř 34 %) a Německa (téměř 24 %), dále do Spojených států amerických (téměř 8 %), Polska (7 %), Itálie (5 %)³ (www.mslz.cz). Za zmínku stojí dodávka pro koksárenskou firmu ZKS Dillingen, ocelárny ArcelorMittal nebo železářny Posco, pro indonéskou firmu Inalum či japonskou společnost Sumitomo (www.mslz.cz).

Podnik má zásadní podíl na růstu obyvatel Velkých Opatovic i na zaměstnanosti regionu, jenže po roce 1989 zásadně snížil počet svých zaměstnanců. K 31. 12. 2009 podnik zaměstnával 673 osob, což je o 2 011 pracovních míst méně než v roce 1989, kdy v něm pracovalo 2 684 osob (nejvíce od roku 1989). K 31. 1. 2010 podnik evidoval pouze 623 zaměstnanců.

Obr. 14: Vývoj počtu zaměstnanců MŠLZ/P-D Refractories CZ a. s.

Zdroj dat: personální evidence společnosti

³ data za rok 2008

Před rokem 1989 byla velká poptávka po žárovzdorných materiálech, tudíž se těžilo v objemech statisíců tun za rok. Po roce 1989 došlo k značnému utlumení těžby na desetitisíce tun a tudíž omezování výroby, snižování prodeje výrobků i jejich vývoz do zemí západní Evropy a k propouštění. Hlavní příčinou omezení výroby a snižování dominantního postavení šamotu jako vyzdívkového materiálu je neustálý vývoj technologií v nosných oborech využívajících tyto žárovzdorné výrobky (Šmehil, 2009).

V roce 1993 došlo k privatizaci podniku DIU – výroby holicí techniky, který pod názvem **Astra s. r. o.** koupili soukromí podnikatelé, kteří ho do tří let prodali. Od roku 1996 byl součástí nadnárodního podniku **Gillette** a soustředil se pouze na výrobu uhlíkatých a nerezových čepelek a jednorázových holicích strojků. Od roku 2004 je firma známá pod názvem **Czech Blades s. r. o.** Zabývá se nadále výrobou holicích čepelek, které jsou dosud vyváženy především do afrických zemí; průmyslových čepelek a příslušenství. Firma je majitelem ochranných známek (Tiger, Tatra, Sokol, Luxor, Leon a Industrial), pod kterými svoje výrobky prodává. Kvalitou a cenou údajně konkurují asijským výrobcům (www.czechblades.cz). Od roku 2004 firma zaměstnávala 190 – 200 pracovníků z Jevíčka a okolí, k 31. 1. 2010 registrovala podle personální evidence společnosti jen 150 zaměstnanců.

Po roce 1989 ve městech vznikly zcela nové malé i středně velké firmy, které dále rozděluji a následně charakterizuji.

V Jevíčku jde o společnosti:

MarS a. s., což je textilní podnik, který byl založený v prosinci roku 1992 pracovníky vývojového oddělení padákové výroby podniku KRAS Chornice a. s. Zabývá se vývojem a sériovou výrobou padáků, neprůstřelných vest, pouzder a opasek na zbraně a jiného speciálního zboží sloužícího zejména potřebám Armády a Policie České republiky, ozbrojeným složkám okolních států, aeroklubům, střeleckým sportovním klubům atd. (www.marsjev.cz). Po prvním roce působení firmy v ní pracovalo 10 zaměstnanců. Jejich počet rostl až do roku 2003, kdy podnik zaměstnával 65 lidí (1994 18, 1995 23, 1996 37, 1997 43, 1998 45, 1999 50, 2000 51, 2001 53, 2002 63). Po fúzi se jejich počet zvýšil na 89. K 31. 1. 2010 firma evidovala 81 zaměstnanců (personální evidence společnosti).

Natural Keramika, spol. s. r. o. je společnost založená v roce 1993 a zabývající se výrobou a prodejem obkladů, dlaždic z keramiky a zahradní keramiky (www.volny.cz).

Patří mezi menší zaměstnavatele. Od doby svého vzniku zaměstnává podle personální evidence společnosti okolo 30 lidí, ke konci ledna 2010 evidovala 15 zaměstnanců. **Aveko Servomotory, s. r. o.** je strojírenská firma, která se od roku 1995 věnuje výrobě synchronních servomotorů pro pohon různých zařízení (www.aveko.com). Firma zaměstnávala na svém vzniku 3 pracovníky, k 31. 1. 2010 již 30 zaměstnanců (personální evidence společnosti). Dalším textilním podnikem je společnost ITG ASCI s. r. o., v současnosti **GST (Global Safety Textiles) Automotive Safety Czech s. r. o.**, která si zde v letech 1995/1996 nechala vybudovat zcela nové výrobní haly, aby se v nich mohla soustředit na výrobu airbagů různých značek automobilů. První zaměstnance začala nabírat v roce 1997 (www.scieurope.cz). Tehdy v ní pracovalo asi 100 lidí. Nejvíce (cca 950) jich zaměstnávala v roce 2006. Budoucnost této firmy ve městě je však v současnosti nejasná. Hovoří se o přestěhování výrobního závodu na východ, zřejmě do Rumunska, ke kterému by mělo dojít do konce roku 2010. Tento plánovaný krok již měl svoje následky v minulém roce, kdy došlo k velkému propouštění (k 31. 1. 2010 evidovala 380 zaměstnanců) (personální evidence společnosti). Naproti tomuto podniku je umístěný potravinářský závod **Rabbit Trhový Štěpánov a. s.**, který se od 90. let 20. století orientuje na zpracování a prodej drůbeže (www.rabbit.cz). Zaměstnává okolo 80 – 100 lidí (personální evidence společnosti). Jinou firmou je **Ergo, spol. s. r. o.**, od roku 2000 sídlí v budově pivovaru a věnuje se výrobě nealkoholických nápojů stejnojmenné značky Ergo a pálením destilátů (www.ergo.sro.cz). Od doby svého působení ve městě zaměstnává stabilní počet zaměstnanců pohybující se mezi 3 a 4 lidmi (personální evidence společnosti).

Další společnosti byly založené až po roce 2000. Jedná se o strojírenskou firmu **KTR CR, spol. s. r. o.** dceřinou společností německé firmy KTR Kupplungstechnik GmbH založenou v roce 2001 a zabývající se výrobou spojek (www.ktrcr.cz). Společnost KTR CZ se rozrůstá k 31. 12. 2001 – 2004 evidovala 2 zaměstnance, 2005 3, 2006 – 2007 4, 2008 – 2009 současných 5 (personální evidence). Jinou strojírenskou společností je **S&M CZ s. r. o.**, jenž se zde vyvíjí od roku 2003. Zabývá se výstavbou a provozem větrných elektráren. Do dnešní doby vybuodovala patnáct těchto zařízení jako např. v Brodku u Konice nebo v Žipotíně u Moravské Třebové (www.smcz.cz). Podle personální evidence společnosti zaměstnávala okolo 15 lidí, k 31. 1. 2010 evidovala nárůst na 22 zaměstnanců. Mezi nové firmy se širokým spektrem činností lze zařadit následující společnosti: **REGAM s. r. o.** (založená v roce 2003), jenž se zabývá realizací projektů v oblasti elektroinstalací i servisu elektrických zařízení, orientuje se dále na oblast ekologické energie, kovovýroby, kovoobrábění (www.regam.cz). Zaměstnává podle personální

evidence společnosti okolo 70 osob. **NEXTEL s. r. o.** (založená v roce 2006), která se rovněž zabývá realizací projektů v oblasti elektroinstalací i servisu elektrických zařízení, kromě toho se zaměřuje na mechanické (malířství, lakýrnictví, natěračství) a zámečnické práce (www.nextelsro.cz). Společnost NEXTEL evidovala k 31. 1. 2010 8 zaměstnanců. Přitom jich v minulosti zaměstnávala více (k 31. 12. 2006 10, 2007 19, 2008 21, 2009 13) (personální evidence společnosti). Mezi největší stavební firmu patří akciová společnost **Matoušek CZ a. s.** (dříve Agrostav Jevíčko), která buduje průmyslové, občanské bytové i inženýrské stavby od roku 1991 v České republice a od roku 1993 i v zahraničí. Od roku 1996 se zaměřuje na kompletní řízení investičních projektů (v obchodním rejstříku od roku 2007) (www.matousek.cz). Firma se zasloužila o výstavbu meteorologické stanice Skalky v Dražanské vrchovině, kromě toho realizovala projekty jak pro české (Hedva, a. s.), tak zahraniční investory (nadnárodní společnost ITG ASCI). Orientuje se i na poskytování služeb v oblasti vnitrostátní i mezinárodní dopravy a spedice. Po celou dobu svého působení zaměstnává okolo 120 osob (viz personální evidence společnosti).

Ve Velkých Opatovicích jde o společnosti:

Interkontakt, spediční a obchodní servis, spol. s. r. o., jenž zajišťuje od roku 1991 přepravu v kamionové dopravě v rámci celé Evropy (www.interkontakt.cz). Ke konci ledna 2010 zaměstnávala 21 osob (personální evidence společnosti). **PPR Elektro, spol. s. r. o.** navazuje na činnost Elektromontážních závodů (EZ) a zabývá se výrobou a instalací prachotěsných přípojnických rozvodů využívajících se především v průmyslových podnicích se složitějším elektrickým vedením, montáží elektroinstalací, projektováním, revizemi a opravami. Od založení společnosti v roce 1993 zaměstnává podle personální evidence společnosti 8 osob (www.pprelektro.cz).

Další dvě společnosti se zabývají především stavebními pracemi, jde o stavební společnost **Molat, spol. s. r. o.**, která vznikla již v roce 1989 (v obchodním rejstříku jako společnost s ručením omezeným od roku 1996) jako sdružení tří podnikatelů zaměřujících se na rekonstrukce památkových objektů. První zaměstnanec byla schopná přibrat z důvodu navýšení zakázek již za dva roky. V současnosti se firma zabývá veškerými stavebními pracemi, nadále se zaměřuje na rekonstrukce zámků, hradů a kostelů, viz zámek Lednice, hrad Pernštejn, kostel ve Svitavách. Náplní jejich práce je také prodej stavebnin a doprava (www.molat.cz). Nejvíce zaměstnávala v minulosti, v roce 2005 60 zaměstnanců, k 31. 1. 2010 pouze 20 (personální evidence společnosti). Dále jde o stavební firmu **Inkova, spol. s. r. o.**, jenž se zabývá kromě výstavby různých staveb také

vylepováním velkoplošných reklam, což provádí na okresech Blansko, Brno, Břeclav, Olomouc, Prostějov, Přerov, Svitavy nebo Uherské Hradiště, dále provozuje autoservis (www.inkova.cz). Společnost Inkova zaměstnávala od svého vzniku v roce 1993 cca 20 zaměstnanců, nejvíce osob však mezi lety 2003 – 2005 (přes 50 zaměstnanců), k 31. 1. 2010 evidovala 21 pracovníků (personální evidence společnosti).

Další dvě společnosti se věnují zpracování dřeva. Jedná se o podnik **GERBRICH s. r. o.** zaměřující se na výrobu a montáž interiérových a bezpečnostních dveří a zárubní (před rokem 1990 stolařská výroba, jejíž zaměstnanci vyráběli nábytek a ostatní truhlářské výrobky na objednávku na základě požadavků zákazníků) (www.gerbrich.cz) a **MONARC NÁBYTEK s. r. o.**, věnující se výrobě nábytku. Obě byly zapsané do obchodního rejstříku v roce 2005 a zaměstnávají maximálně 55 pracujících (www.monarc.cz).

Tab. 9: Vybrané podniky, které evidují nejvíce zaměstnanců

podnik	zápis do obchodního rejstříku		počet zaměstnanců		
	rok	počet zaměstnanců k 31. 12.	rok	nejvíce	k 31. 1. 2010
P-D Refractories CZ a. s.	1991	1 815	1991	1 815	623
Rabbit Trhový Štěpánov a. s.	1991	80 – 100 po celou dobu			80 – 100
MarS a. s.	1992	10 (k 31. 12. 1993)	2009	87	81
GST ASCI s. r. o.	1997	cca 100	2006	cca 950	380
Czech Blades s. r. o.	2004	190 – 200 po celou dobu			150
Matoušek CZ a. s.	2007	cca 120 po celou dobu			120

Zdroj dat: <http://obchodnirejstrik.cz>, personální evidence společností

Tab. 10: Přehled společností seřazených podle roku zápisu do obchodního rejstříku

Podnik	Rok zápisu do obchodního rejstříku	Odvětví	Počet zaměstnanců (k 31. 1. 2010)
Jevíčko			
Ergo, spol. s. r. o	1991	potravinařství	3
Rabbit Trhový Štěpánov a. s.	1991	potravinařství	80 – 100
MarS a. s.	1992	textilní	81
Natural Keramika, spol. s. r. o.	1993	stavebnictví	15
Aveko Servomotory, s. r. o.	1995	strojírenství	30
GST ASCI s. r. o	1997	textilní	380
KTR CR, spol. s. r. o.	2001	strojírenství	5
S&M CZ s. r. o.	2003	strojírenství	22
REGAM s. r. o.	2003	široké spektrum	70
Czech Blades s. r. o.	2004	strojírenství	150
NEXTEL s. r. o.	2006	široké spektrum	8
Matoušek CZ a. s.	2007	stavebnictví, doprava	120
Velké Opatovice			
P-D Refractories CZ a. s.	1991	stavebnictví	623
Interkontakt, spediční a obchodní servis, spol. s. r. o.	1992	mezinárodní doprava	21
PPR Elektro, spol. s. r. o.	1993	elektrotechnické	8
Inkova, spol. s. r. o.	1993	široké spektrum	21
Molat, spol. s. r. o.	1996	stavebnictví	20
GERBRICH s. r. o.	2005	dřevozpracující	50
MONARC NÁBYTEK s. r. o.	2005	dřevozpracující	55

Zdroj dat: <http://obchodnirejstrik.cz>, personální evidence společností

6. 4 Doprava

Města jsou napojená na hlavní silniční síť pouze prostřednictvím silnic II. a III. tříd. Silnice I. třídy prochází nejbližší Moravskou Třebovou (I/35 ve směru Hradec Králová – Mohelnice) a Letovicemi (I/43 ve směru Brno – Svitavy). Oběma městy prochází silnice II/372 ve směru Letovice – Velké Opatovice – Jevíčko. Jevíčkem navíc silnice II/366 z Jaroměřic do Křenova a II/374 ve směru Boskovice – Moravská Třebová, která vede středem náměstí ve směru sever – jih. Silnice III. tříd jsou následující: III/36612 ve směru Smolná – Jevíčko, III/36613 Jevíčko – Biskupice, III/3724 Malá Roudka – Velké Opatovice, III/3725 Korbelova Lhota – Velké Opatovice a III/3742 ve směru Cetkovice – Velké Opatovice – Smolná (www.rsd.cz).

Napojení na hlavní silniční síť by mohla zprostředkovat navržená rychlostní silnice R43, jejíž výstavba se aktuálně plánuje mezi lety 2015 až 2020 (www.jevicko.cz). Komunikace by propojila paralelně vedené tahy dálnici D1 a uvažované rychlostní silnice R35, což by mělo primárně vyřešit špatnou dopravní dostupnost mezi dotčeným Jihomoravským a Pardubickým krajem s návazností na ostatní části republiky. K tomuto napojení by mělo dojít na D1 u Brna a na uvažované R35 u Starého Města nedaleko Moravské Třebové. Rychlostní silnice R43 by v zájmovém regionu Jevíčka a Velkých Opatovic kopírovala trasu staré německé dálnice, což znamená, že by vedla ve směru od Boskovic, v dostatečné vzdálenosti by míjela Velké Opatovice, procházela v těsném kontaktu (cca 200 m od nejbližších domů) západně od zástavby Jevíčka a vedla dále k Moravské Třebové. K napojení stávajících komunikací by došlo pomocí mimoúrovňové křižovatky s přeloženou silnicí II/372 vedoucí z Velkých Opatovic do Jevíčka.

Autobusovou dopravu v obou městech zajišťují čtyři dopravci. Jedná se o ČSAD Ústí nad Orlicí, a. s., člen koncernu ICOM Transport a. s., dále Integrovaný dopravní systém Jihomoravského kraje (IDOS JMK, DOPAZ, s. r. o. Brno), VYDOS BUS a. s. (dříve ČSAD Boskovice) a Veolia Transport a. s. Železniční doprava je zajišťovaná Českými drahami, a. s. na trati č. 262 Chornice – Skalice nad Svitavou, která je od roku 2007 zapojená do sítě integrované dopravy zajišťované Jihomoravským krajem. Jedná se tedy o systém, který zahrnuje tramvaje, trolejbusy, vlaky i autobusy Jihomoravského kraje. Zasahuje i do krajů sousedních jako je tomu v případě obsluhy obyvatel Jevíčka.

6. 5 Cestovní ruch

Města poskytují návštěvníkům možnost prohlídky svých historických památek. Jevíčko nabízí prohlídku pamětihodností, které jsou od roku 1990 z větší části součástí historického jádra – městské památkové zóny. Jedná se o městskou věž se zbytkem hradeb, kostel Nanebevzetí Panny Marie, bývalý augustiánský klášter, synagogu, gymnázium, zámek nebo budovy a sochy na náměstí. Informace o těchto pamětihodnostech lze od roku 2008 čerpat z informačních tabulí umístěných na trase městského okruhu skládajícího se ze sedmi stanovišť, který byl v Jevíčku vytvořený k příležitosti 750. výročí od povýšení Jevíčka na město královské (www.jevicko.cz).

Obr. 15: Židovská synagoga

Zdroj: vlastní, foto z 30. 8. 2009

Velké Opatovice poskytují stejné služby – projít si dva městské okruhy a informace o historii města získat z informačních tabulí. Kromě toho nabízí od roku 2006 přibližně 9 km dlouhou (okruh) naučnou stezku Hanýsek s osmi stanovišti, jenž seznamuje s okolím Velkých Opatovic (www.velkeopatovice.cz). Začíná na jižním okraji města a pokračuje ke kopci Hradisko se zbytky valů po opevnění, na kterých je vytesaný reliéf Petra Bezruče, J. B. Foerster a ještě od akademického sochaře Karla Otáhala. Stezka dále pokračuje k pískovcovému útvaru Rýbrcoulovo srdce a lesem do Velké Roudky k areálu bývalých lázní, dále k rozcestí, odkud může návštěvník pokračovat do borotínského arboreta nebo k pískovcovému útvaru Kamenná svatba. Velké Opatovice navíc nabízejí od října 2007 možnost prohlídky Moravského kartografického centra (MKC), jenž se nachází v jižním křídle zámku. Součástí expozice jsou historické a současné topografické i tematické mapy

zobrazující naši republiku, časté jsou mapy identického území avšak z různé doby, geodetické nebo kartografické přístroje i pomůcky pro tvorbu map a v Evropě unikátní plastická mapa Moravy a Slezska v měřítku 1:25 000 o rozměrech 10 · 11 m, jenž vznikla na základě II. a III. vojenského mapování a je umístěná v centrální části budovy. Až doposud jí její velikost neumožnila být trvale vystavenou a přístupnou veřejnosti (Grégr, Halámek, Skalková, 2004). Do dnešní doby MKC navštívilo nejméně 9 177 návštěvníků (5 127 v roce 2008, 4 050 v roce 2009) (www.velkeopatovice.cz).

Obr. 16: Reliéf Petra Bezruče, Hradisko

Zdroj: vlastní, foto z 26. 8. 2009

Obr. 17: Moravské kartografické centrum

Zdroj: vlastní, foto z 30. 8. 2009

K sezónním aktivitám Velkých Opatovic patří od roku 2001 každoročně pořádaný malý letní festival nazvaný (nejen)Jazzový dýchánek. Tato jednodenní akce konaná v areálu letního kina nabízí vystoupení zpravidla pěti kapel pocházejících především z území České republiky. Třetího ročníku se poprvé účastnila zahraniční slovenská kapela, nato vystoupila seskupení ze Skotska, Polska či Latinské Ameriky. Návštěvnost festivalu se v průběhu let spíše zvyšovala, prvního ročníku se účastnilo asi sto návštěvníků. (www.jazzovydychanek.cz). Návštěvnost následujících ročníků odhaduje organizátor na 200 až 300 osob. Jinou letní aktivitou může být návštěva koupaliště s kapacitou přes tisíc osob, které bylo otevřené v červnu roku 2008. Možnost rekreace nabízí přehradní nádrž Smolná (vybudovaná ve 30. letech 20. století na hranici k. ú. Velkých Opatovic a Jevíčka) (Továrek, 1977).

Ke sportovnímu vyžití v Jevíčku slouží areál Žlábka s koupalištěm, hřištěm, halou i tenisovými kurty a areál u železničního nádraží na k. ú. obce Jaroměřice s koupalištěm a fotbalovým hřištěm. Oba prostory jako svoje zázemí vybuodovala tělovýchovná jednota

Sokol (areál u železničního nádraží v roce 1923, Žlábka v roce 1932) (Továrek, 1977). Ve Velkých Opatovicích ke stejným účelům slouží fotbalové hřiště, tenisové kurty a koupaliště umístěné ve společné lokalitě u železničního nádraží. Společenský a kulturní život pro širokou veřejnost se ve městech realizuje především v prostorách zámku či stálého kina. V Jevíčku navíc v sálu hotelu Morava, budově synagogy, areálu pivovaru nebo areálu Žlábka, ve Velkých Opatovicích v prostoru zámeckého parku.

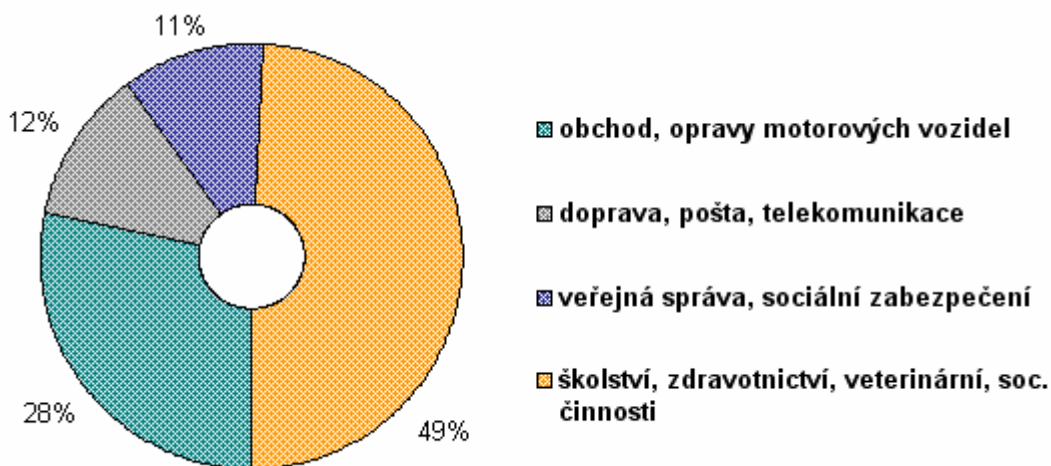
Obr. 18: Areál Žlábka, Jevíčko

Zdroj: vlastní, foto z 28. 8. 2009

6.6 Služby

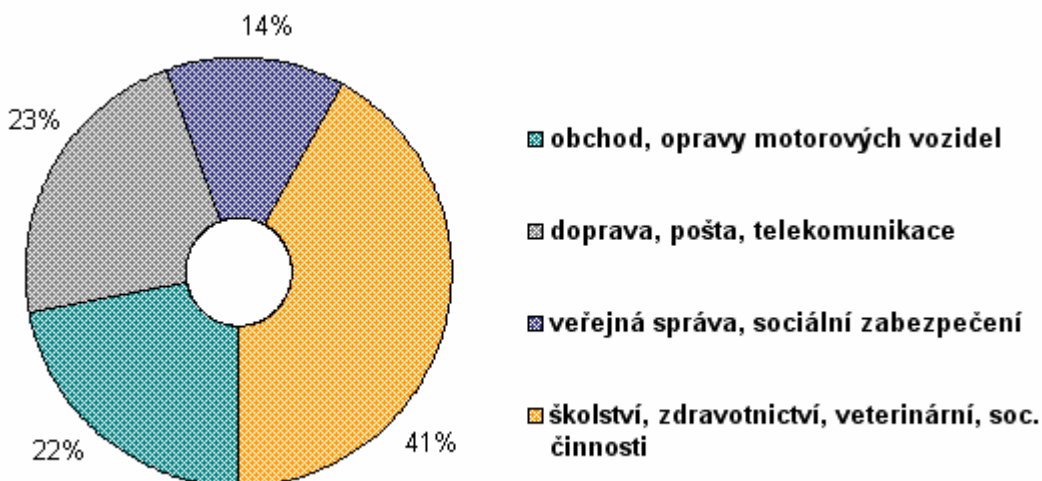
V odvětví služeb pracovalo v roce 2001 téměř 50 % EAO z Jevíčka a více než 33 % EAO z Velkých Opatovic. Nejvíce obyvatel bylo zaměstnaných ve školství, zdravotnictví, sociální sféře (49 % EAO z Jevíčka, 41 % obyvatel z Velkých Opatovic), méně potom v obchodu a opravnách motorových vozidel (28 % EAO z Jevíčka, 22 % z Velkých Opatovic), v dopravě, poště, telekomunikacích (12 % EAO z Jevíčka, 23 % z Velkých Opatovic) a ve veřejné správě nejméně ekonomicky aktivních obyvatel (11 % z Jevíčka, 14 % z Velkých Opatovic). Strukturu EAO ve službách v roce 2001 nabízí grafy níže, obr. 19, 20 níže.

Dále se podrobněji zmiňuji o službách poskytovaných na území obou měst ve sféře zdravotnictví, sociální péče a školství.

Obr. 19: Struktura EAO Jevíčka zaměstnaného ve službách v roce 2001

Zdroj dat: www.czso.cz

Obr. 20: Struktura EAO Velkých Opatovicích zaměstnaných ve službách v roce 2001

Zdroj dat: www.czso.cz

Zdravotnictví, sociální péče

V obou městech se nachází zdravotnické středisko. V Jevíčku 2 ordinace dětských lékařů, 3 ordinace praktických lékařů, 3 stomatologické ordinace a 4 ordinace specialistů jako je interna a chirurgie. Ve Velkých Opatovicích se nachází pouze 1 ordinace dětského lékaře, 2 ordinace praktických lékařů, 1 stomatologická ordinace a 5 ambulancí. Specializovaná lékařská oddělení a nemocnice se nejbližší nacházejí v Moravské Třebové, Svitavách nebo Boskovicích. Od roku 2005 je ve Velkých Opatovicích v provozu výjezdové stanoviště Zdravotnické záchranné služby Jihomoravského kraje umístěné

v budově služebny policie (Budínová, Pospíšilová, Korbelová, 2008). Zdravotnické služby poskytuje Odborný léčebný ústav tuberkulózy (plicní i mimoplicní) a respiračních nemocí Jevíčko (OLÚ TRN) čili areál o rozloze 72 ha s parkem a 11 pavilony, který je lokalizovaný na k. ú. Jevíčko a Bělá u Jevíčka. Ústav byl budovaný od roku 1914 jako plicní sanatorium pro ženy, avšak prvotně sloužil pro zraněné vojáky první světové války (Suchomel, 2007). V současné době je v budově provozovaná ambulantní činnost plicní, bronchologická, ortopedická či rehabilitační. Uvažuje se o dalších – diabetologické, alergologické, kožní a oční, které zde zatím chybí. K nosným oborům tohoto ústavu patří diagnostika a léčba všech forem tuberkulózy a plicních onemocnění (od počátku) a léčebná rehabilitace (od roku 1995) (www.olujevicko.cz). Odborný léčebný ústav přijímá pacienty z celé České republiky, i když se jedná o příspěvkovou organizaci Pardubického kraje. Ze zmíněných jedenácti pavilonů jsou tři největší léčebné, ostatní slouží k provozu budov nebo pro ubytování zaměstnanců. V ústavu je k dispozici minimálně 167 lůžek pro hospitalizované pacienty, přitom 92 lůžek slouží pro pacienty s plicní chorobou a zbylých 75 lůžek pro obor léčebné rehabilitace (www.olujevicko.cz). Návštěvníci ústavu využívají hlavně služeb v oddělení pro léčbu nespecifických plicních onemocnění, které je jediné v Pardubickém kraji. Kromě českých občanů ošetřuje i pacienty ze zahraničí (například 32 srbských vojáků v roce 1993) (Jevíčský zpravodaj, 2009). Dopravu do léčebny zajišťuje autobusová linka Jevíčko – OLÚ TRN (3 km severozápadně od Jevíčka) autobusového dopravce ČSAD Ústí nad Orlicí.

Odborný léčebný ústav patří k významným zaměstnavatelům města, neboť dlouhodobě zaměstnává nejméně 150 pracovníků z Jevíčka a okolí (k 31. 12. 2003 160, 2004 162, 2005 166, 2006 165, 2007 159, 2008 166, 2009 170, zaměstnanců a k 31. 1. 2010 165) (personální evidence OLÚ TRN).

Služby v oblasti sociální péče zajišťují střediska pečovatelské služby a rodinná centra. Starším osobám nebo invalidním občanům se sníženou soběstačností nabízí různorodou pomoc terénní pečovatelské služby. V Jevíčku je navíc možnost trvalého ubytování v domě s pečovatelskou službou. Rodinné centrum Palouček se sídlem v Jevíčku a Motýlek ve Velkých Opatovicích poskytují útočiště pro rodiče s dětmi, aby se u nich předešlo možným izolacím. Ve Velkých Opatovicích se navíc nachází ústav sociální péče pro muže s mentálním, fyzickým postižením či jejich kombinací. Toto zařízení je příspěvková organizace zřizovaná Jihomoravským krajem. Ústav je přestěhovaný z Borotína, kde klienti využívali od roku 1963 prostory barokního zámku, který byl

v devadesátých letech navrácený potomkům původních majitelů v restituci. Klienti sídlí v nové budově postavené mezi lety 1997 – 2000 s kapacitou 124 míst. V provozu je od roku 2000, od roku 2007 je ústav známý pod názvem Paprsek. V jednotlivých letech 2005 – 2008 zde bylo trvale umístěno více než sto klientů (v letech 2005, 2006 120 osob, 2007 117, 2008 113) (www.uspvo.net).

Ústav sociální péče zaměstnává nejméně 50 osob (v letech 2000/2001) z Velkých Opatovic a okolních obcí (k 31. 1. 2005 – 2007 64, 2008 69, 2009 72, k 31. 1. 2010 73 zaměstnanců, což je nejvíce za posledních pět let) (personální evidence ústavu).

Školství

Školská zařízení jsou ve městech zastoupená mateřskými, základními, základními uměleckými a středními školami. V Jevíčku se navíc nachází zvláštní škola, která je od konce roku 2002 spojená se základní školou (www.jevicko.cz). Střední školství je v Jevíčku reprezentované gymnáziem, ve Velkých Opatovicích střední školou uměleckoprůmyslovou a technickou. Gymnázium je jedinečné tím, že jako jediné v republice připravovalo od roku 1973 do 1990 studenty, kteří chtěli studovat a poté pracovat v diplomatických službách v zahraničí (SSSR, NDR, Polsko, Bělorusko, Maďarsko, Rumunsko, Jugoslávie). Výuka těchto studentů probíhala v cizím jazyce jen ve čtvrtých výběrových třídách. Ve zbylých třídách mohli studovat ostatní (Jordán, 1997). Škola má bohatou historii. Výuka v ní byla zahájena na konci 19. století, a to i přes odpor německé menšiny, která byla razantně proti zřízení české školy s češtinou jako vyučovacím jazykem. Na začátku druhé světové války se objevila další překážka, a sice v podobě průběhu hranice Sudet. Docházka do školy se tak některým studentům velice zkomplikovala (nutnost mít propustky za hranice). Překlenula i období, kdy se na okrese Svitavy nacházel neúměrný počet gymnázií, a tak do ní dodnes dochází studenti z širokého okolí (kolektiv autorů, 2007). Střední škola uměleckoprůmyslová a technická Velké Opatovice byla založena na počátku 60. let 20. století jako odborné učiliště (později SOŠ a SOU tradičních řemesel) podniku MŠLZ (osamostatnění proběhlo v 90. letech 20. století). Nabízí obory keramické (unikátní kamnář, umělecký keramik), stavební a technické. V současnosti se uvažuje o její integraci se střední školou v Letovicích (www.ssupt.cz).

7 SWOT analýza

Zde si kladu za cíl analyzovat silné a slabé stránky měst včetně shrnutí možných příležitostí a hrozeb v budoucnosti, to vše v okruhu následujících oblastí: obyvatelstvo, hospodářství, doprava, veřejná vybavenost, turistický ruch.

Tab. 11: SWOT analýza Jevíčka

Jevíčko	
silné stránky	slabé stránky
dlouhodobě početně stabilní obyvatelstvo	záporné saldo migrace
tradice průmyslové výroby, významná role malých a středních podniků	zvyšování nezaměstnanosti
existence integrovaného dopravního systému	úbytek pracovních příležitostí
existence OLÚ TRN	špatná dopravní dostupnost
možnost úplného středoškolského vzdělání	lokalizace železniční stanice mimo katastr města
rozvoj nabídky kulturních/společenských aktivit	chybí služebna policie
existence sportovních areálů	chybí veřejný park
dostatek kvalitních restauračních zařízení, široká obchodní síť	havarijní stav městského kina Astra
historické památky (městská památková zóna)	nedostatečný přístup k historickým památkám
možnost ubytování	nedostatečná turistická nabídka
příležitosti	hrozby
rozvoj dopravní infrastruktury v souvislosti s výstavbou R43	stárnutí obyvatel
rozšíření obchodní sítě	zpoždění výstavby R43
zvyšování návštěvnosti	zhoršení kvality života vlivem výstavby a provozu na R43

Zdroj: vlastní

Tab. 12: SWOT analýza Velkých Opatovic

Velké Opatovice	
silné stránky	slabé stránky
dlouhodobě početně stabilní obyvatelstvo	dlouhodobě záporné saldo migrace
vhodné podmínky pro zemědělství	zvyšování nezaměstnanosti
tradice zemědělské výroby	úbytek pracovních příležitostí
tradice průmyslové výroby	špatná dopravní dostupnost
významný podíl drobných živnostníků	nevyhovující zdravotnická péče (malý počet ordinací) vzhledem k počtu obyvatel
existence integrovaného dopravního systému	chybí klub či podobné zařízení
zřízení zdravotnické záchranné služby	chybí veřejně přístupný sportovní areál (hřiště, hala)
tradice pořádání kulturních/společenských aktivit	neexistence náměstí
existence veřejně přístupného parku	rozptýlená obchodní síť
existence turistických lákadel (MKC, koupaliště, naučná stezka Hanýsek)	chybí kvalitní restaurační zařízení
příležitosti	hrozby
rozvoj dopravní infrastruktury v souvislosti s výstavbou R43	stárnutí obyvatel
rozvoj cestovního ruchu	zvyšování nezaměstnanosti (P-D Refractories CZ a. s.)
zvyšování návštěvnosti	zpoždění výstavby R43
-	zhoršení kvality života vlivem výstavby a provozu na R43
-	zrušení střední školy (integrace s Letovicemi)

Zdroj: vlastní

Některé body SWOT analýzy týkající se zejména dopravy jsou z důvodu blízkosti Jevíčka a Velkých Opatovic totožné. Pro přehlednost jsem je však v tabulce uvedla u obou měst.

8 Analýza dotazníkového šetření

V rámci terénního výzkumu, který probíhal od října do prosince roku 2009, jsem zjišťovala, do jaké míry jsou obyvatelé spokojeni s životem a děním ve městě, ve kterém žijí. Jak hodnotí vybavenost města a jaká je podle nich ve městě kvalita života.

V dotazníku byly většinou použité uzavřené otázky, tedy ty pro výběr jedné položky (nebo více) ze stanovených odpovědí, doplněné o možnost volby „jiné“ nebo „nemohu posoudit“. Jinou variantou bylo přisouzení významnosti stavu nebo jevu z tříbodové stupnice, kde 1 (nejlepší) až 3 (nejhorší). Dalším typem byly otevřené otázky, kde měli respondenti na otázku odpovědět vlastními slovy.

Při výběru respondentů dotazníkového průzkumu byla použita technika záměrného výběru za předpokladu ochoty poskytnout požadované informace od jednotlivých obyvatel, přičemž jsem se snažila o proporcionálně vyvážené zastoupení vzhledem k pohlaví, věku, nejvyššího dosaženého vzdělání i aktuálního ekonomického postavení.

8.1 Charakteristika výzkumného vzorku

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 568 obyvatel obou měst (264 občanů Jevíčka a 304 občanů Velkých Opatovic), což je v průměru 8 % populace (9 % dotazovaných z Jevíčka, 7,5 % z Velkých Opatovic)⁴.

V Jevíčku odpovídalo 153 žen (58 %) a 111 mužů (42 %). Podíl věkových skupin byl následující: 14 – 19 let 18 %, 20 – 29 let 20 %, 30 – 39 let 22 %, 40 – 49 let 21 %, 50 – 59 let 13 %, 60 a více let 6 %. Z toho 18 % ze základním vzděláním, 26 % se středním vzděláním bez maturity, 33 % s úplným středním vzděláním s maturitou, 6 % s vyšším odborným vzděláním a 14 % vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Podle současného ekonomického postavení 26 % studentů, 48 % pracujících, 7 % soukromých podnikatelů, 5 % nezaměstnaných, 2 % v domácnosti, 9 % důchodců, 2 % matek na mateřské dovolené a 1 % osob samostatně výdělečně činných (OSVČ).

Ve Velkých Opatovicích se šetření zúčastnilo 175 žen (58 %) a 129 mužů (42 %). Podíl věkových skupin byl následující: 14 – 19 let 17 %, 20 – 29 let 25 %, 30 – 39 let 15 %, 40 – 49 let 25 %, 50 – 59 let 12 %, 60 a více let 6 %. Z toho 13 % se základním vzděláním, 25 % se středním vzděláním bez maturity, 38 % s úplným středním vzděláním, 4 % s vyšším odborným vzděláním a 16 % vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Podle

⁴ k 30. listopadu 2009: 2 847 obyvatel Jevíčka, 4 026 obyvatel Velkých Opatovic (evidence městských úřadů)

současného ekonomického postavení 27 % studentů, 55 % pracujících, 4 % soukromých podnikatelů, 4 % nezaměstnaných, 2 % v domácnosti, 7 % důchodců a 1 % matek na mateřské dovolené.

Procentuální zastoupení pohlaví v obou městech je totožné (58 % žen a 42 % mužů). Jednotlivé věkové skupiny jsou zastoupené v obou městech v přibližně stejném poměru, výjimkou je však sedmiprocentní rozdíl ve třetí věkové skupině. Poměr dotazovaných vzhledem k nejvyššímu dosaženému vzdělání je opět přibližně vyrovnaný, poměr dotazovaných podle současného ekonomického postavení se výrazněji liší u pracujících, tedy o sedm procent.

8. 2 Hodnocení percepce obyvatelstva

Průzkum názorů ve vybraných městech byl zaměřený na spokojenost obyvatelstva s životem a děním v jejich městě i na problematiku rozvoje. Dotazovaní občané se vyjadřovali k 34 otázkám, které byly zaměřené na zjištění aktuálního stavu, popřípadě návrhů v následujících oblastech:

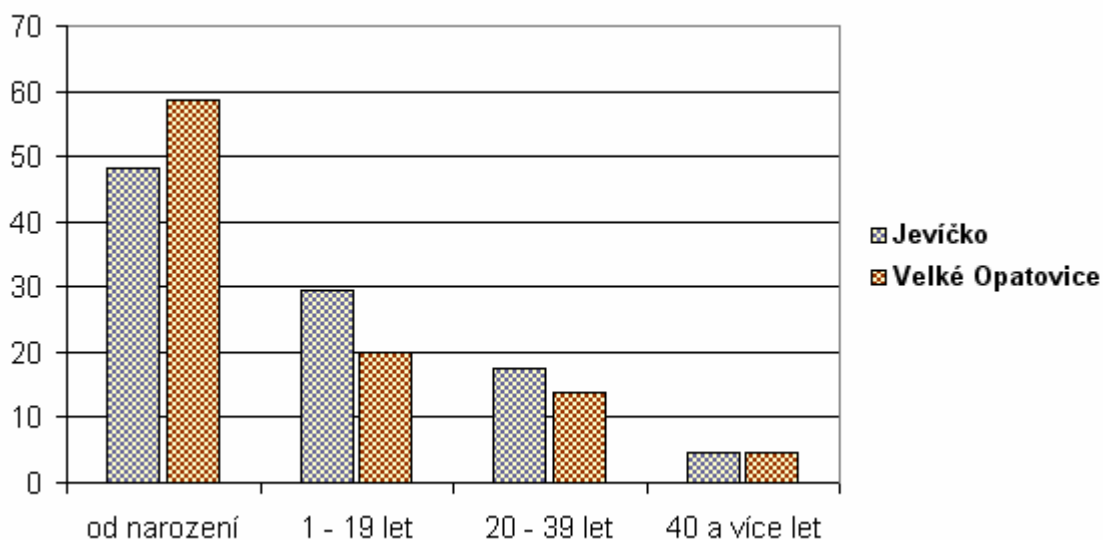
- a) atraktivita města a jeho propagace (otázka 1 – 2, 25 – 26)
- b) zdravotnická a sociální péče (otázka 3 – 5, 7)
- c) školství (otázka 8 – 9)
- d) kultura a volnočasové aktivity (otázka 10 – 14)
- e) spokojenost se službami (otázka 15 – 18, 22 – 23, 27)
- f) doprava (otázka 6, 19 – 21)
- g) rozvoj města a kvalita života (otázka 24, 28 – 34)

a) Atraktivita města a jeho propagace

V rámci první skupiny otázek jsem se zajímala o to, zda respondenti žijí ve městě dlouhodobě nebo zde bydlí teprve krátkou dobu, které aktivity podle nich nejvíce přispívají k propagaci jejich města a zda se domnívají, že je město pro potencionální návštěvníky atraktivní, popř. co by navrhovali pro zvýšení návštěvnosti.

Otázka č. 1: **Jak dlouho bydlíte ve městě?**

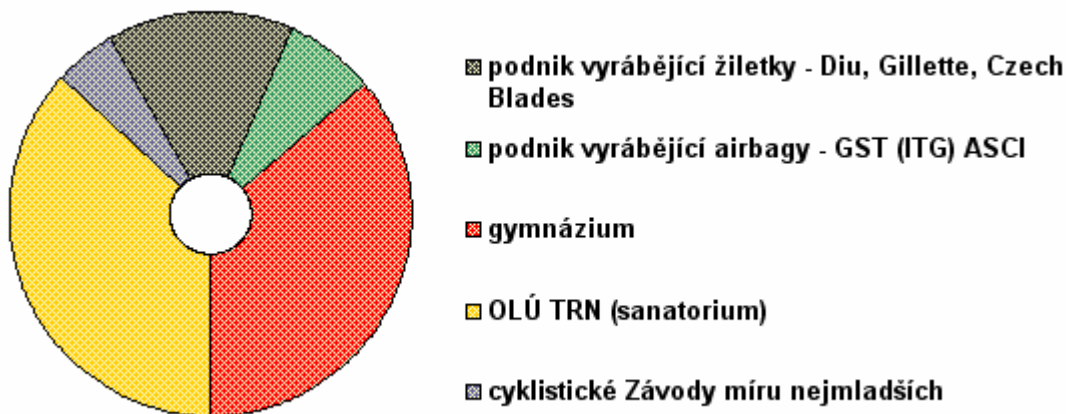
Obr. č. 1: Délka pobytu ve městě

Většina dotazovaných žije ve městě od narození (48 % z Jevíčka, téměř 59 % z Velkých Opatovic), 20 – 30 % ve městě žije až 19 let, nejméně 14 % 20 – 39 let a téměř 5 % již 40 nebo více let. To by mohlo vypovídat o stabilitě obyvatelstva.

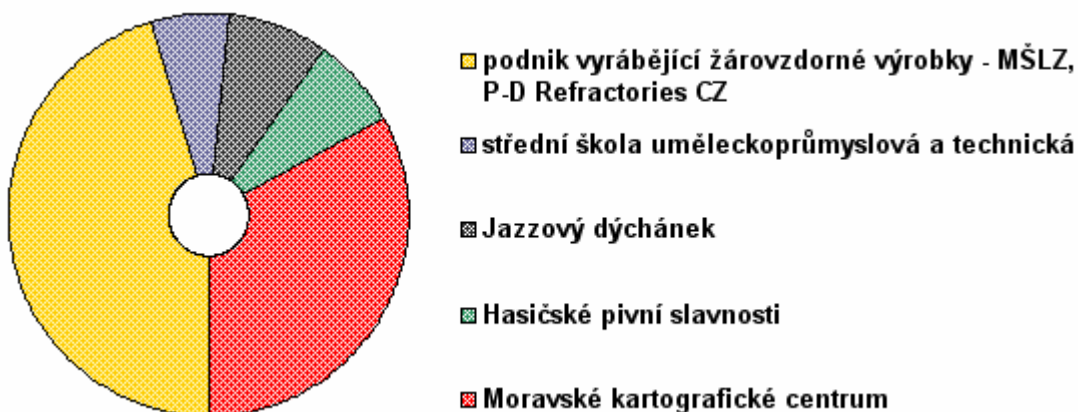
Otázka č. 2: **Která oblast aktivit ve městě největší mírou přispívá k propagaci Vašeho města na úrovni regionální i národní?**

Obr. č. 2: Aktivity přispívající největší mírou k propagaci Jevíčka

Občané Jevíčka se domnívají, že je město známé Odborným léčebným ústavem (OLÚ TRN, sanatorium), místním gymnáziem (obojí odpovědělo 40 % dotazovaných), podnikem vyrábějícím holicí techniku, jenž od doby svého vzniku prošel několika majiteli a je známý buď jako Diu, Gillette, nebo Czech Blades (téměř 17 % dotazovaných), společností vyrábějící airbagy (GST (dříve ITG) ASCI) (8 % dotazovaných) a cyklistickými Závody míru nejmladších (téměř 6 %). Dále pak v regionu známými koncerty základní umělecké školy či akcemi knihovny pořádanými na zámečku (přednášky, výstavy) (obojí cca 5 %).

Obr. č. 3: Aktivity přispívající největší mírou k propagaci Velkých Opatovic

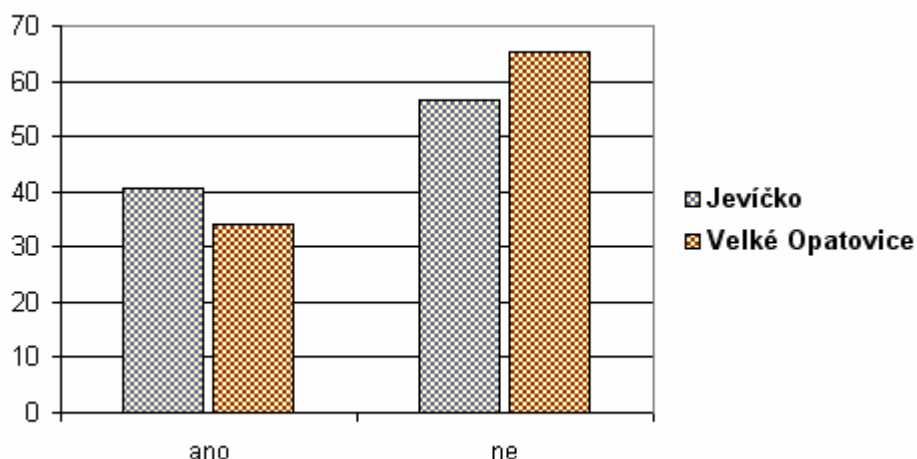
50 % dotazovaných z Velkých Opatovic si myslí, že je veřejně známým podnikem P-D Refractories CZ (dříve MŠLZ), závod vyrábějící žárovzdorné výrobky. 36 % občanů předpokládá známost Moravského kartografického centra (MKC). Pro (nejen)Jazzový

dýchánek je téměř 9 %, Hasičské pivní slavnosti 8 %, střední školu uměleckoprůmyslovou a technickou téměř 7 % dotazovaných. Dále pak zdejší v regionu vyhlášenou základní školou (6 %) a amatérským divadelním souborem (téměř 5 %).

Otázka č. 25: **Je podle Vás město turisticky atraktivní?**

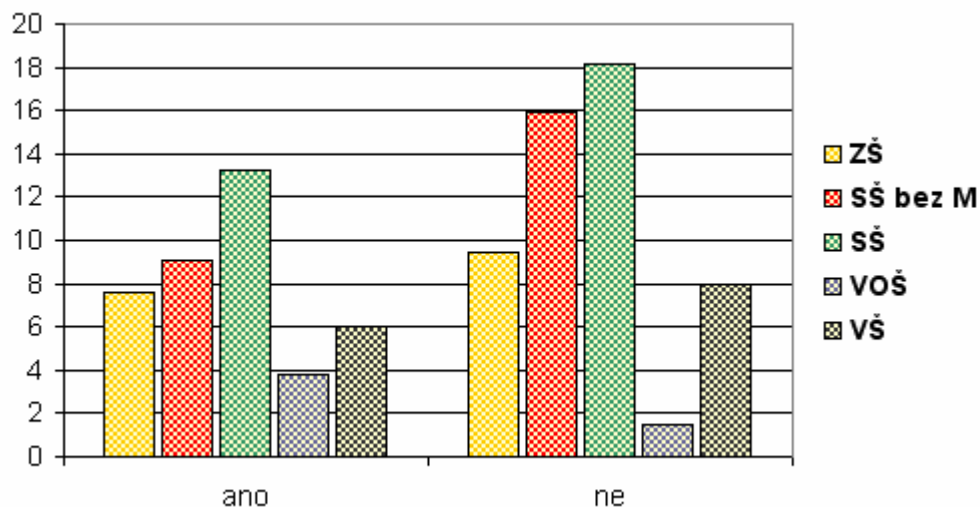
Pokud ano, co považujete za turisticky zajímavé/vyhledávané ve Vašem městě?

Obr. č. 4: Atraktivnost města pro návštěvníky

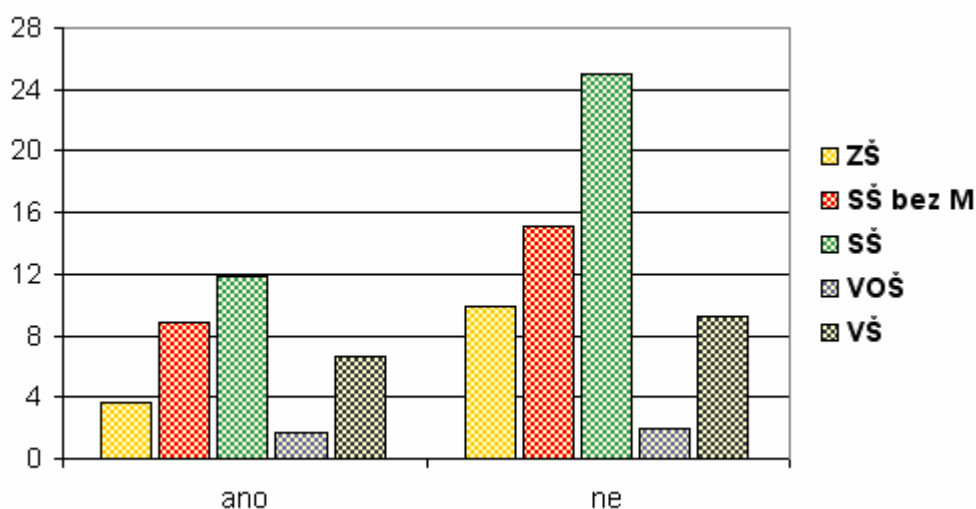
Většina dotazovaných se domnívá, že města nejsou turisticky atraktivní (56 % obyvatel Jevíčka a 65 % obyvatel Velkých Opatovic). Ta menšina, která si myslí opak, za turisticky zajímavé či vyhledávané označila v případě Jevíčka různé historické památky v centru (31 %) jako jsou hradby s věží, kostel Nanebevzetí Panny Marie, bývalý augustiánský klášter, synagogu nebo náměstí. V menší míře lidé uvedli zámek, budovu gymnázia, muzeum, sanatorium, židovský hřbitov, kostelíček sv. Bartoloměje, Napoleonský pomník, okolní přírodu a starou německou dálnici s množstvím dochovaných mostů. Obyvatelé Velkých Opatovic za turisticky zajímavé označili Moravské kartografické centrum (téměř 26 %), zámek (10 %), Hradisko (téměř 8 %), dále potom koupaliště, naučnou stezku Hanýsek, muzeum, městské okruhy.

Obr. č. 5: Atraktivnost Jevíčka pro návštěvníky podle nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů z Jevíčka

Jednotlivé skupiny se spíše domnívají, že je Jevíčko pro návštěvníky neatraktivní, pouze občané s vyšším odborným vzděláním mají většinově opačný názor. Respondenti z Jevíčka se základním a vysokoškolským vzděláním se ve svém protistojném názoru liší vzhledem k ostatním skupinám nejmenší mírou, a sice necelými 2 %.

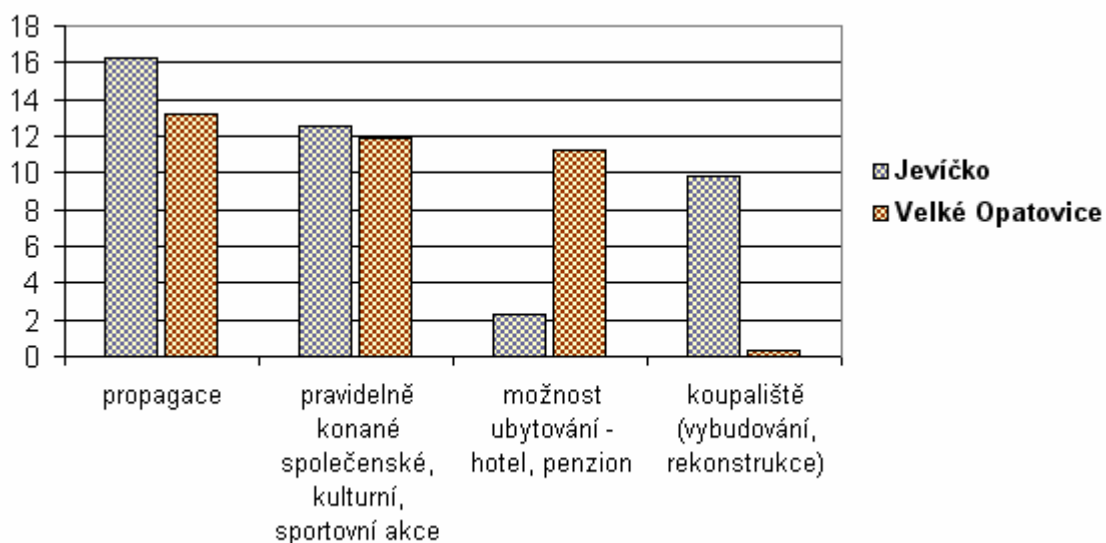
Obr. č. 6: Atraktivnost Velkých Opatovic pro návštěvníky podle nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů z Velkých Opatovic

Dotazovaní z Velkých Opatovic mají na atraktivnost podobný názor jako respondenti z Jevíčka. Přibližně stejný počet dotazovaných s vyšším odborným vzděláním je pro atraktivnost/neatraktivnost města. Pro ostatní věkové skupiny je město spíše neatraktivní.

Otázka č. 26: Co by podle Vás přispělo k větší návštěvnosti města?

Obr. č. 7: Návrhy respondentů pro větší návštěvnost města

K této otevřené otázce se v obou městech vyjádřila více než polovina dotazovaných. Nejvíce obyvatel odpovědělo, že by k větší návštěvnosti města přispěla jeho propagace (16 % z Jevíčka, 13 % z Velkých Opatovic), pravidelně konané společenské, kulturní či sportovní akce (nejméně 11 % z obou měst), možnost ubytování (2 % z Jevíčka se domnívá, že je ubytování buď předražené, nebo nevyhovující nabízenou kapacitou, 11 % z Velkých Opatovic), vybudování nebo rekonstrukce koupaliště (téměř 10 % dotazovaných z Jevíčka, 0,32 % z Velkých Opatovic by navrhoval rozšíření současného koupaliště). Mezi další návrhy patří například prodloužení otevíracích dob památek (doslova „otevření věže nejenom na pout“), dokončení rekonstrukce zámku ve Velkých Opatovicích a zpřístupnění některých jeho částí pro návštěvníky (téměř 3 % dotazovaných), vybudování veřejně přístupného sportoviště (téměř 3 % z obou měst), cyklostezky (například z Velkých Opatovic do Jevíčka) či rozšíření obchodní sítě a kvalitních restaurací.

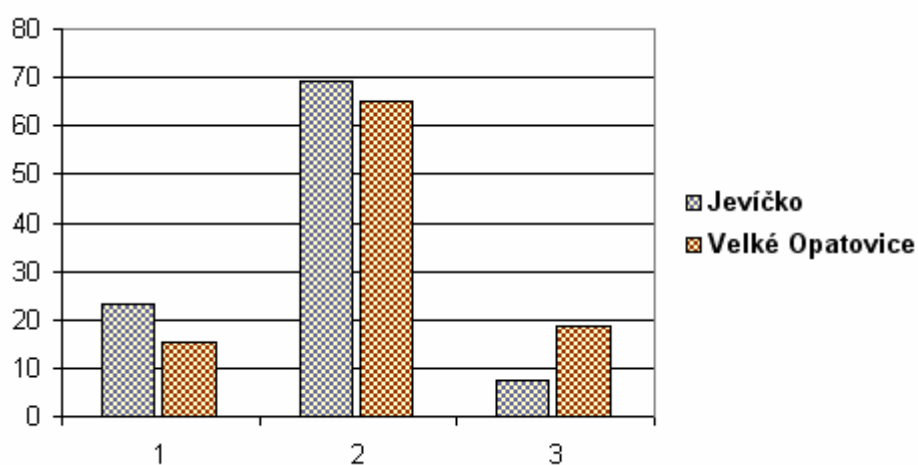
b) Zdravotnická a sociální péče

V rámci tohoto bloku jsem se zabývala otázkami týkajícími se poskytováním služeb v oblasti zdravotnické a sociální péče z hlediska množství a kvality zařízení.

Otázka č. 3: **Jak hodnotíte zdravotnickou péči ve Vašem městě?**

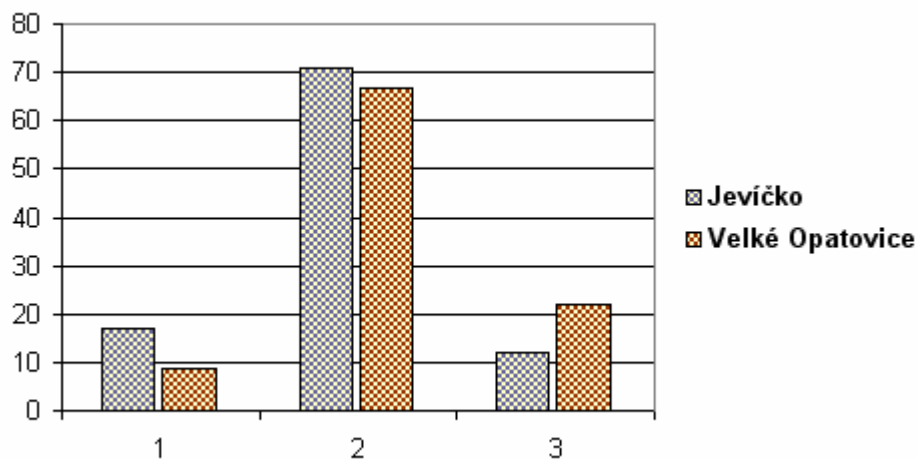
a) množství zdravotnických zařízení, b) kvalita poskytovaných služeb

Obr. č. 8: Množství zdravotnických zařízení

Většina dotazovaných, tedy 69 % obyvatel Jevíčka i 65 % obyvatel Velkých Opatovic hodnotí množství zdravotnických zařízení známkou dvě. Přestože město Jevíčko má proti Velkým Opatovicím více zdravotnických oddělení i delší ordinační hodiny.

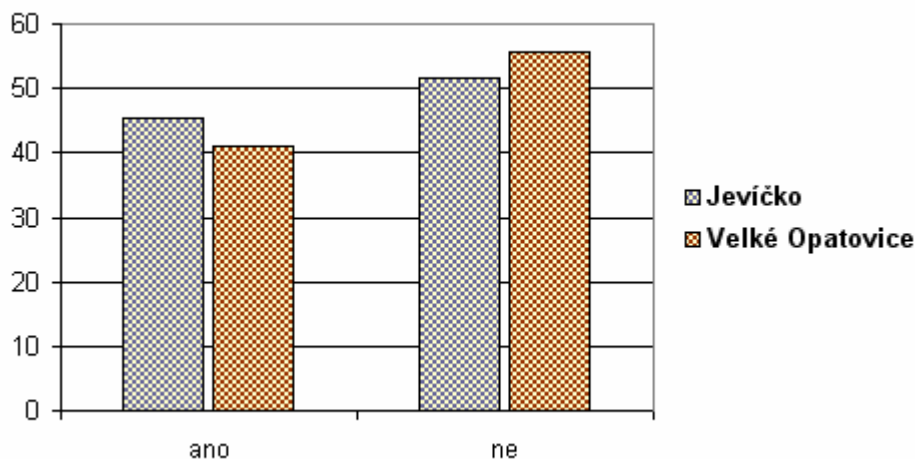
Obr. č. 9: Kvalita poskytovaných služeb ve zdravotnických zařízeních

Téměř 71 % dotazovaných z Jevíčka a téměř 67 % z Velkých Opatovic hodnotí kvalitu poskytovaných služeb ve stávajících zdravotnických zařízeních taktéž známkou dvě.

Otázka č. 4: **Chybí Vám nějaký druh zdravotnického zařízení ve městě? Pokud ano, jaký?**

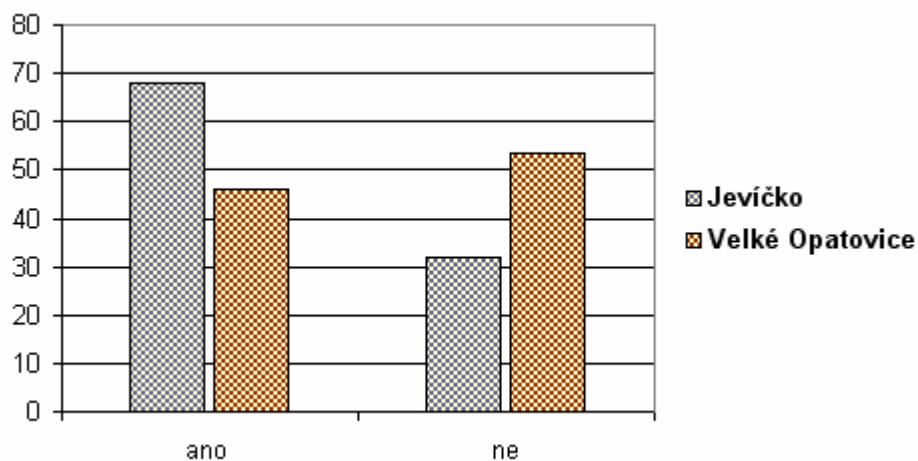
Obr. č. 10: Absence zdravotnických zařízení

Z výše zmíněného vyplývá, že obyvatelé obou měst jsou spíše spokojeni s množstvím i kvalitou svých zdravotnických zařízení a většině nechybí nějaké další zařízení tohoto typu. Občanům Jevíčka, kteří na tuto otázku odpověděli „ano“, chybí především oční (téměř 16 %) a kožní (10 %) oddělení, ORL (téměř 5 %) a ultrazvuk (téměř 4 %), téměř 5 % dotazovaných by bylo pro výstavbu pohotovosti. Dotazovaným z Velkých Opatovic chybí zubní (téměř 8 %) a kožní (téměř 6 %) oddělení, RTG (téměř 4 %), chirurgie a rehabilitace (obojí 3 %), téměř 5 % dotazovaných by bylo stejně jako v Jevíčku pro výstavbu pohotovosti.

Otázka č. 5: **Využil/a jste někdy služby Odborného léčebného ústavu Jevíčko (OLÚ TRN) (sanatorium)?**

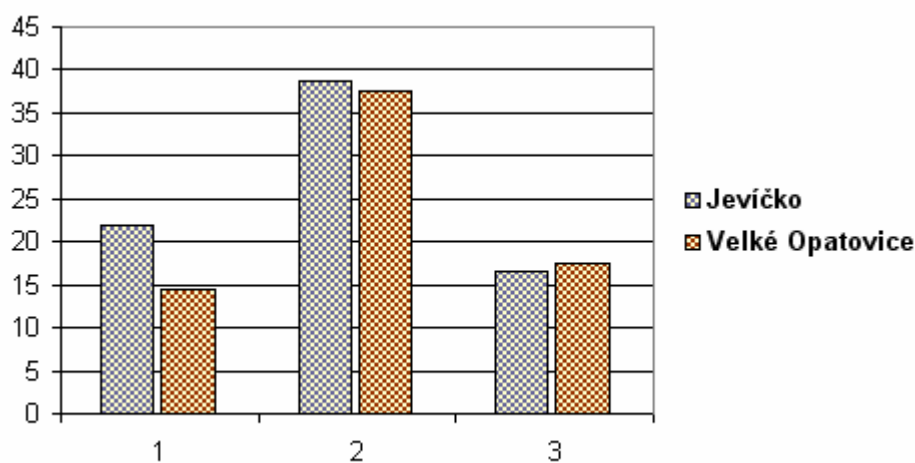
Obr. č. 11: Využití služeb OLÚ TRN Jevíčko (sanatorium)

Služby Odborného léčebného ústavu Jevíčko využilo 68 % dotazovaných z Jevíčka a 46 % dotazovaných z Velkých Opatovic. Naopak téměř 32 % obyvatel Jevíčka a téměř 54 % obyvatel Velkých Opatovic odpovědělo záporně.

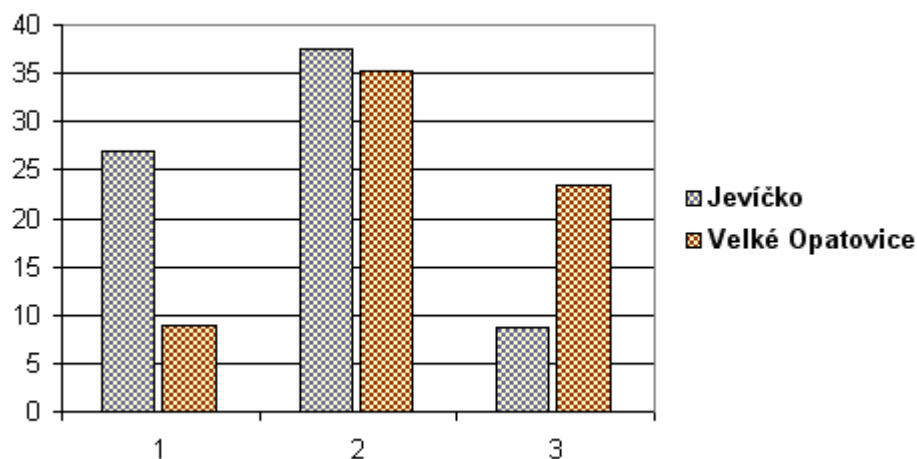
Otázka č. 7: **Jak hodnotíte kvalitu poskytovaných služeb v oblasti sociální péče ve Vašem městě? a) zařízení určená pro rodiče s dětmi, b) zařízení určená pro seniory**

Obr. č. 12: Kvalita poskytovaných služeb v oblasti sociální péče v zařízeních určených pro rodiče s dětmi

Služby v oblasti sociální péče v zařízeních určených pro rodiče s dětmi poskytuje především Rodinné centrum Palouček v Jevíčku. Podobné služby ve Velkých Opatovicích zajišťuje Rodinné centrum Motýlek. Většina dotazovaných (nejméně 37 %) hodnotí kvalitu služeb v zařízeních pro rodiče s dětmi známkou dvě.

Obr. č. 13: Kvalita poskytovaných služeb v oblasti sociální péče v zařízeních určených pro seniory

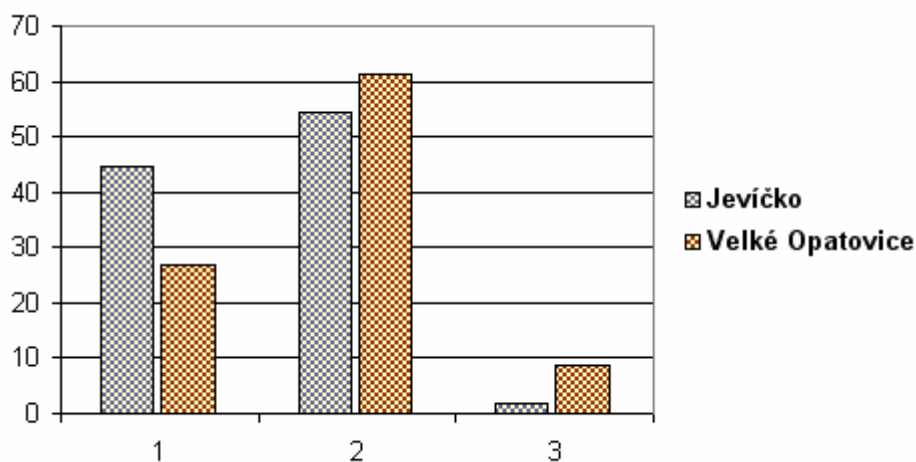
Služby v oblasti sociální péče v zařízeních určených pro seniory poskytují v obou městech domy s pečovatelskou službou. Kvalita poskytovaných služeb v těchto zařízeních je dotazovanými hodnocená známkou dvě (téměř 38 % dotazovaných z Jevíčka a 35 % dotazovaných z Velkých Opatovic). Nejlepší ohodnocení dostaly tyto služby poskytované v Jevíčku od téměř 27 % dotazovaných. Nejhorší ohodnocení dostaly služby poskytované ve Velkých Opatovicích od 23 % dotazovaných.

c) Školství

Předmětem zájmu bylo zjistit, jak občané nahlízejí na úroveň školských zařízení ve městě a jak jsou tedy s nimi spokojeni.

Otázka č. 8: **Jak hodnotíte úroveň školských zařízení ve Vašem městě?**

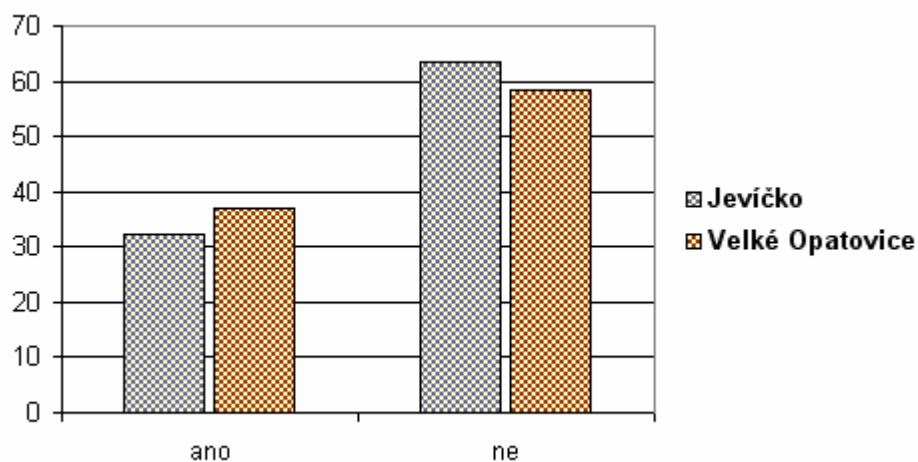
Obr. č. 14 Úroveň školských zařízení

Úroveň školských zařízení je hodnocená známkou dvě u téměř 55 % obyvatel Jevíčka, 61 % obyvatel Velkých Opatovic), známkou jedna školským zařízením udělilo téměř 45 % obyvatelům Jevíčka a téměř 27 % obyvatel Velkých Opatovic, naopak nejhorší známku jen relativně malé množství dotazovaných. Ve městech se nacházejí mateřské, základní i základní umělecké školy, v Jevíčku navíc zvláštní škola, střední jsou zastoupené Gymnáziem v Jevíčku a Střední školou uměleckoprůmyslovou a technickou Velké Opatovice.

Otázka č. 9: **Uvítal/a byste větší nabídku středoškolských oborů? Pokud ano, kterých?**

Obr. č. 15: Větší nabídka středoškolských oborů ve městě

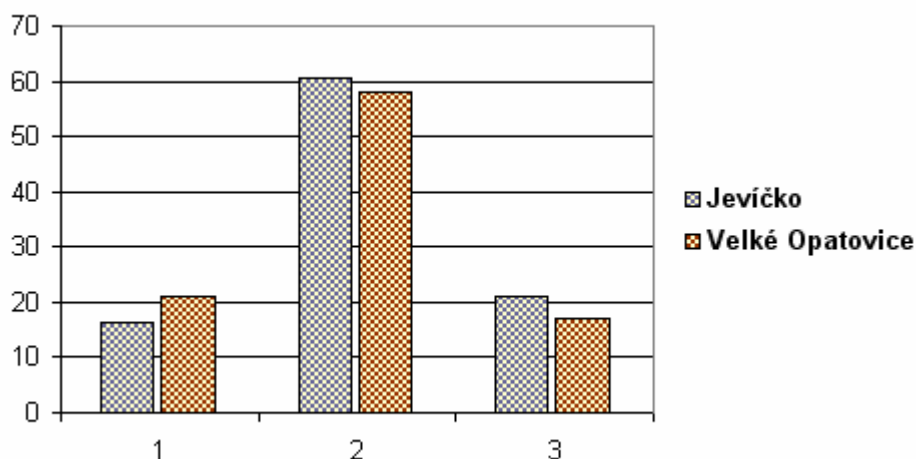
Většina obyvatel obou měst (téměř 64 % dotazovaných z Jevíčka a téměř 59 % z Velkých Opatovic) odpověděla na uvedenou otázku negativně, tzn., že současnou nabídku považuje za dostatečnou, zbytek obyvatel by uvítal především nabídku odborných předmětů (technicky, humanitně i umělecky zaměřených).

d) Kultura a volnočasové aktivity

V rozsahu tohoto okruhu otázek jsem se zajímala o to, jak občané hodnotí kulturní a společenskou stránku města, zda mají dostatečnou možnost k návštěvám kulturních nebo společenských akcí, stejně tak jako sportovních aktivit. Zda vůbec město poskytuje kvalitní zázemí v podobě vhodných prostor k tomu určených.

Otázka č. 10: **Jak hodnotíte kvalitu a pestrost kulturních a společenských aktivit ve Vašem městě?**

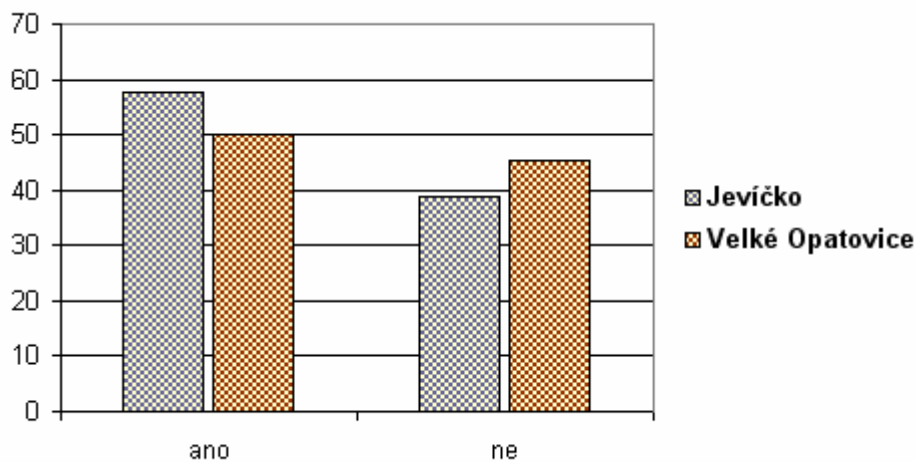
Obr. č. 16: Kvalita a pestrost kulturních a společenských aktivit

Současné možnosti a kvality kulturních a společenských akcí jsou dotazovanými hodnocené známkou dvě (téměř 61 % dotazovaných z Jevíčka a téměř 58 % z Velkých Opatovic). V Jevíčku se realizují především v prostorách zámku, sálu hotelu Morava, synagoze nebo městském kinu Astra. Ve Velkých Opatovicích rovněž v areálu zámku, kde je umístěné stálé kino (letní kino v zámeckém parku), muzeum (Památník města), galerie SŠUPT, sál městského střediska kulturních služeb. Dále v budově sokolovny.

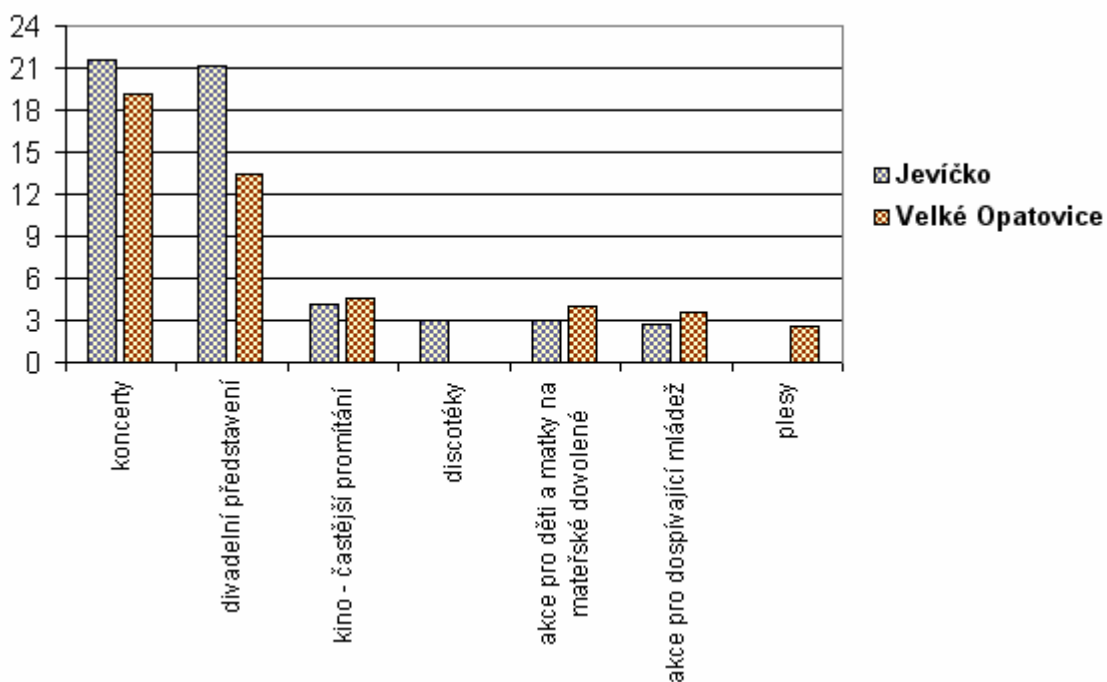
Otázka č. 11: **Uvítal/a byste větší nabídku kulturních/společenských akcí ve městě?**
Pokud ano, jakých?

Obr. č. 17: Větší nabídka kulturních nebo společenských akcí

Větší nabídku kulturních či společenských akcí by dotazovaní spíše uvítali (téměř 58 % dotazovaných z Jevíčka a přesně 50 % dotazovaných z Velkých Opatovic), ale nikoliv drtivou převahou.

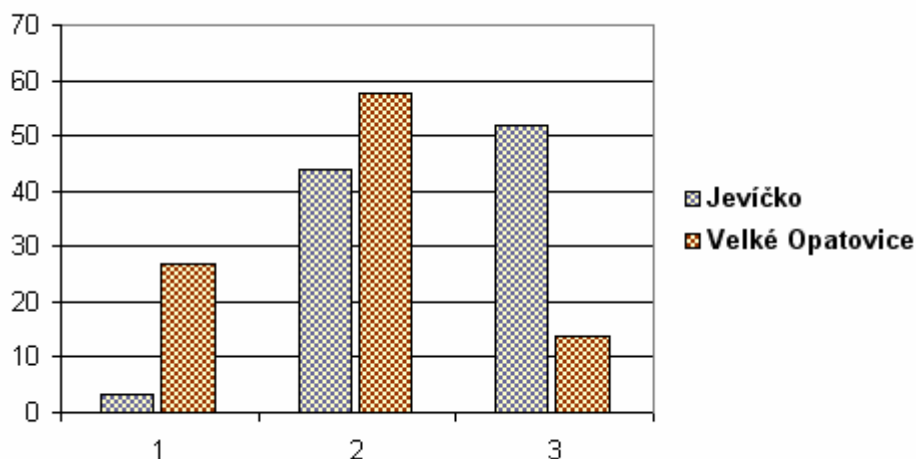
Obr. č. 18: Kulturní/společenské akce, které podle dotazovaných ve městě chybí

Těm, kteří by větší nabídku těchto akcí přivítali, chybí zejména koncerty (21 % z Jevíčka, 19 % z Velkých Opatovic) a divadelní představení (21 % z Jevíčka, 13 % z Velkých Opatovic), dále častější promítání v kině než jedenkrát (dvakrát) za týden, diskotéky, obecně akce pro děti a matky na mateřské dovolené, akce pro dospívající mládež a plesy. Aktivitu, které jsem již neumístila do grafu z důvodu menšího procentuálního zastoupení jsou přednášky, výstavy, sportovní akce, zábavy, tradiční jarmarky s živou hudbou a českými obchodníky a další.

Otázka č. 12: **Jak hodnotíte kvalitu a nabídku zařízení určených k trávení volného času ve Vašem městě (sportovní a dětská hřiště, koupaliště)?**

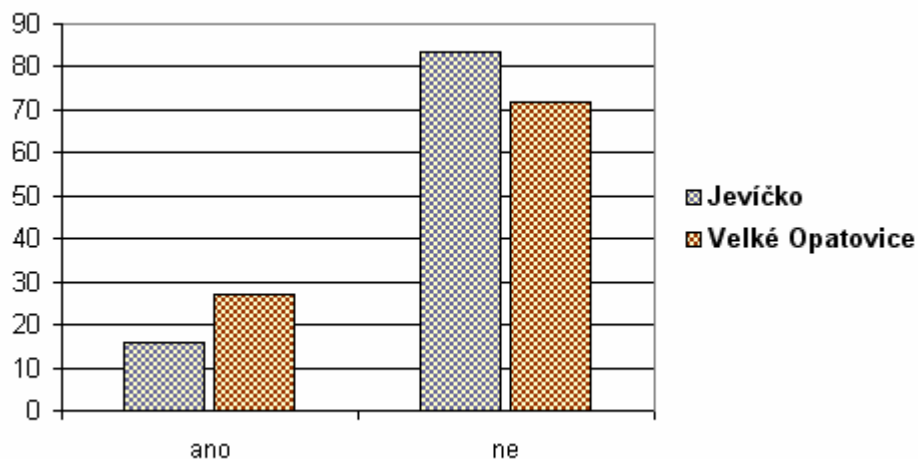
Obr. č. 19: Kvalita a nabídka zařízení určených k trávení volného času

Kvalitu a nabídku zařízení určených k trávení volného času jako jsou například sportovní a dětská hřiště nebo koupaliště hodnotí opět dotazovaní známkou dvě. Větší nespokojenost panuje mezi obyvateli Jevíčka, kde odpovědělo známkou tři téměř 52 % dotazovaných. V obou městech se sice kvalitní sportovní hřiště nacházejí, ale jsou v první řadě určena pro žáky a studenty tamějších škol. Koupaliště jsou v Jevíčku dvě, ale obě čekají na rekonstrukci, ve Velkých Opatovicích je nové (od roku 2008).

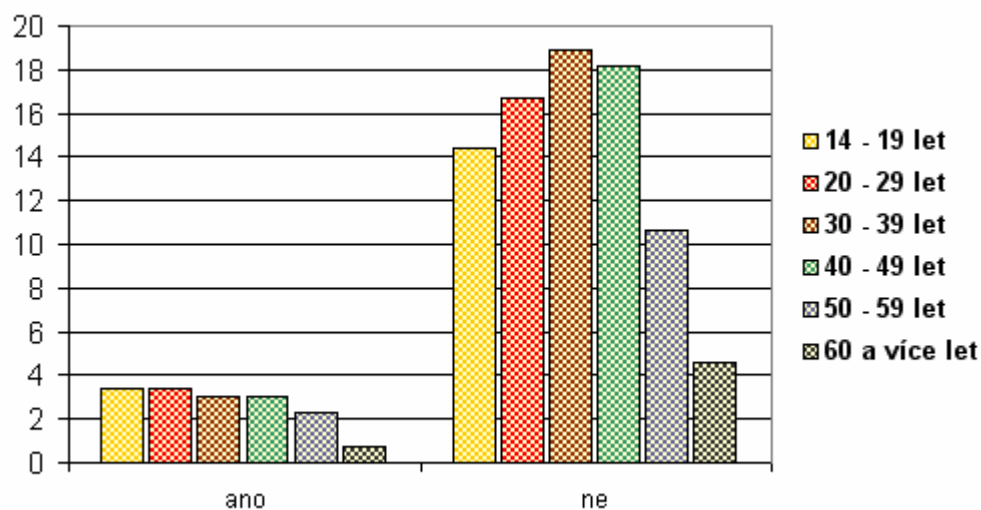
Otázka č. 13: **Myslíte si, že Vaše město nabízí dostatečné možnosti k trávení volného času pro mladé?**

Obr. č. 20: Dostatek možností k trávení volného času pro mladé

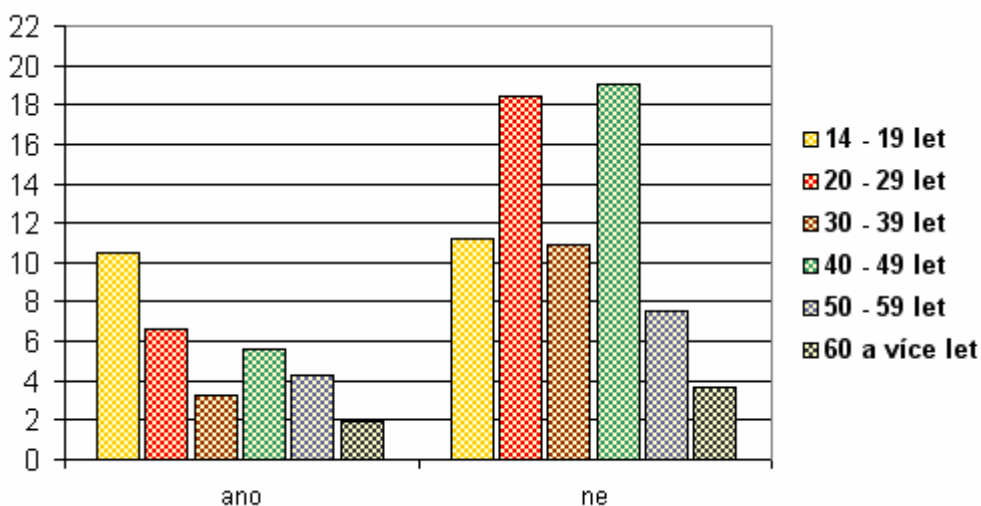
Na tuto otázku odpověděla většina obyvatel (83 % respondentů z Jevíčka, 72 % z Velkých Opatovic) záporně, tzn. že nejsou spokojeni s možnostmi, které město nabízí k trávení volného času pro mladé. V obou městech se mladým nabízejí možnosti v aktivitách organizovaných v rámci školních zařízení, jistě chybí volně přístupné sportovní (hala, hřiště, park) či kulturní zařízení (společenská místnost).

Obr. č. 21: Dostatek možností k trávení volného času pro mladé v Jevíčku podle věkových skupin respondentů z Jevíčka

Ve všech věkových skupinách jednoznačně dominuje názor, že možnosti k trávení volného času pro mladé ve městě nejsou dostačující.

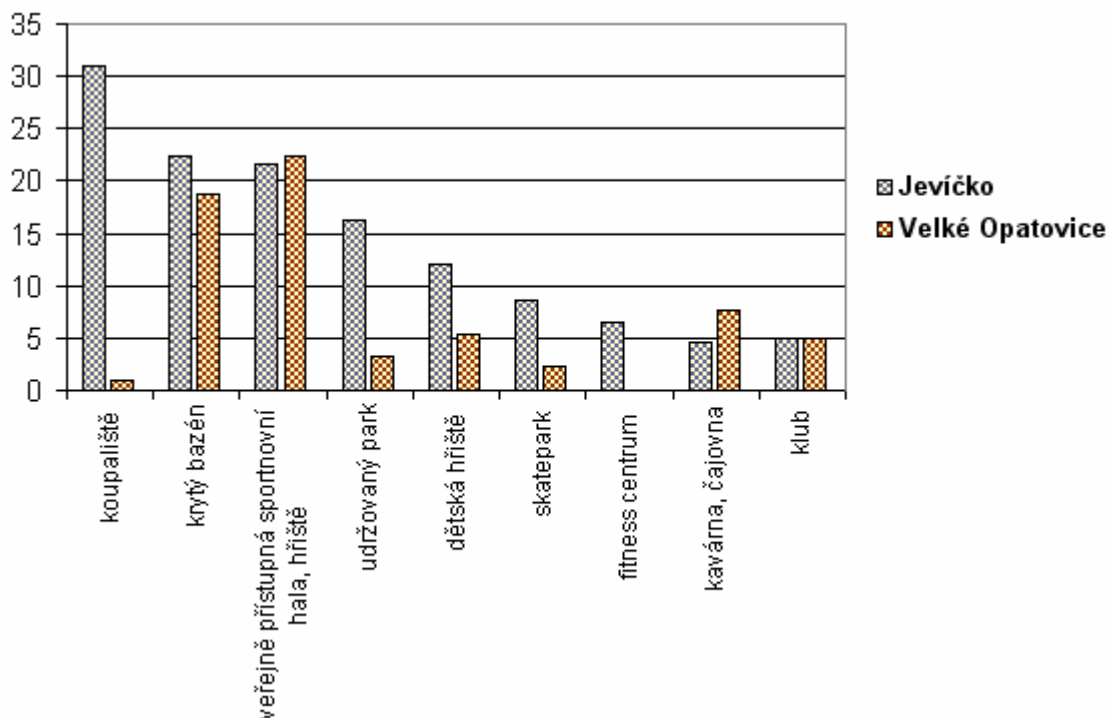
Obr. č. 22: Dostatek možností k trávení volného času pro mladé ve Velkých Opatovicích podle věkových skupin respondentů z Velkých Opatovic

Překvapivě téměř 11 % dotazovaných ve věku do 19 let hodnotí, že má ve městě dostatek možností k trávení volného času, 11 % ve stejné věkové skupině si myslí opak. V ostatních věkových skupinách převažuje názor, že dostatek možností k trávení volného času pro mladé není.

Otázka č. 14: **Která zařízení určená k trávení volného času Vám ve městě celkově chybí?**

Obr. č. 23: Zařízení, která podle dotazovaných ve městě chybí

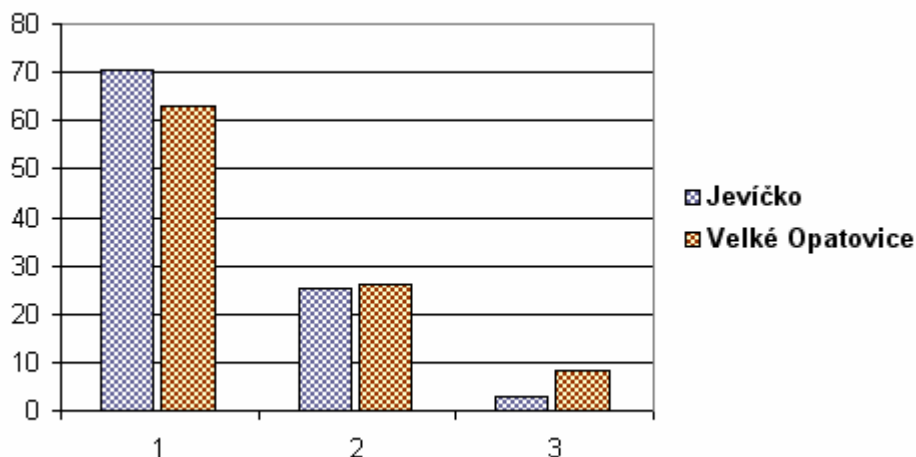
Dotazovaným z obou měst chybí zejména krytý bazén (22 % z Jevíčka, 19 % z Velkých Opatovic), veřejně přístupná sportovní hala nebo hřiště (nejméně 21 % z obou měst), Obyvatelům Jevíčka koupaliště (31 %) a udržovaný park (16 %), dětská hřiště (12 %). Ostatní položky, tzn. skatepark, fitness centrum, kavárna a čajovna, hudební či taneční klub, v menší míře (pod 10 %). Občané Jevíčka by dále uvítali kluziště, jakési kulturní středisko či stezku pro inline brusle, obyvatelé Velkých Opatovic pro změnu bowling, cyklostezku nebo relaxační centrum (masáže, sauna, lázně).

e) **Spokojenost se službami**

Respondenti se vyjadřovali k otázkám věnovaným běžně využívaným službám, tedy těm poskytovaným v restauračních zařízeních, v obchodech s různým sortimentem, v řemeslnických dílnách i k službám opravárenským. Vyslovili se ke službám, které ve městě postrádají, a také uvedli svůj názor na případnou výstavbu supermarketu. Zhodnotili možnost ubytování pro případné návštěvníky města. Vyjádřili svůj názor na zrušení služebny policie a na spokojenost se službami, které zajišťuje vedení obce.

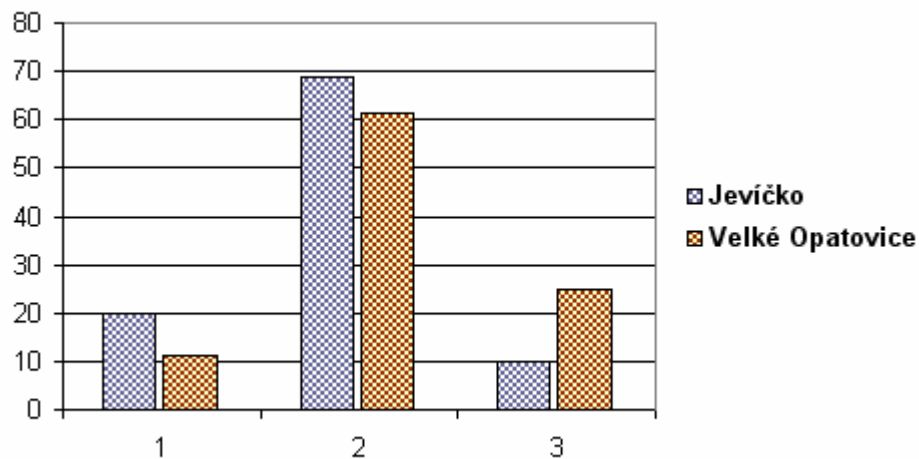
Otázka č. 15: **Jak hodnotíte restaurační zařízení (restaurace + pohostinství) ve Vašem městě?**

Obr. č. 24: Množství restauračních zařízení

Množství restauračních zařízení hodnotí dotazovaní z obou měst známkou jedna (70 % obyvatel z Jevíčka, 63 % z Velkých Opatovic), což znamená, že jsou s jejich počtem velmi spokojeni.

Obr. č. 25: Kvalita restauračních zařízení

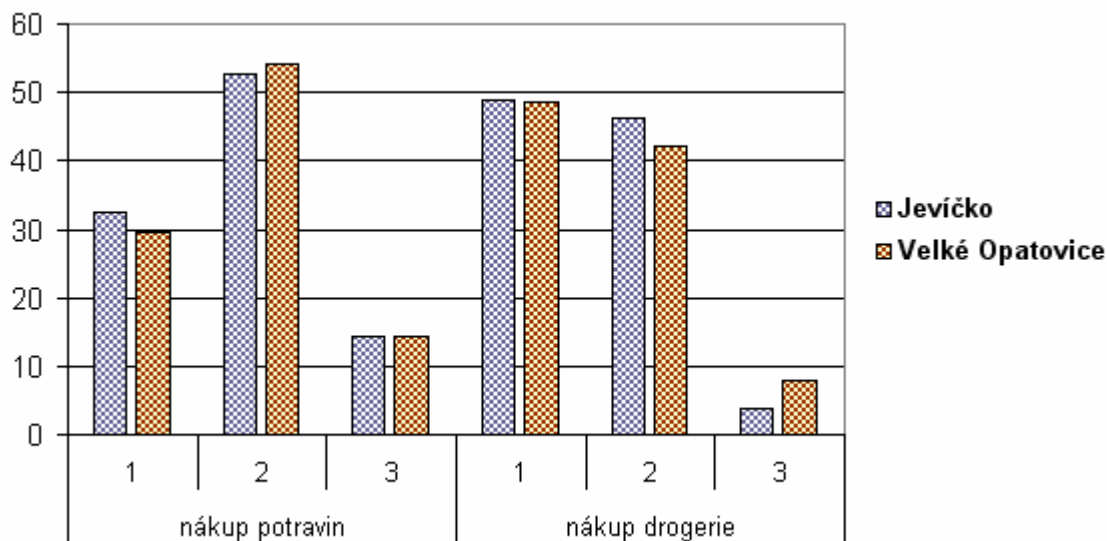

Ovšem kvalita služeb poskytovaných v těchto restauračních zařízeních je již dotazovanými hodnocena známkou dvě (téměř 69 % obyvatel z Jevíčka a 62 % z Velkých Opatovic). V Jevíčku je potom větší podíl kvalitnějších restaurací než ve Velkých Opatovicích.

Otázka č. 16: Jak hodnotíte složení a kvalitu ostatních služeb ve Vašem městě?

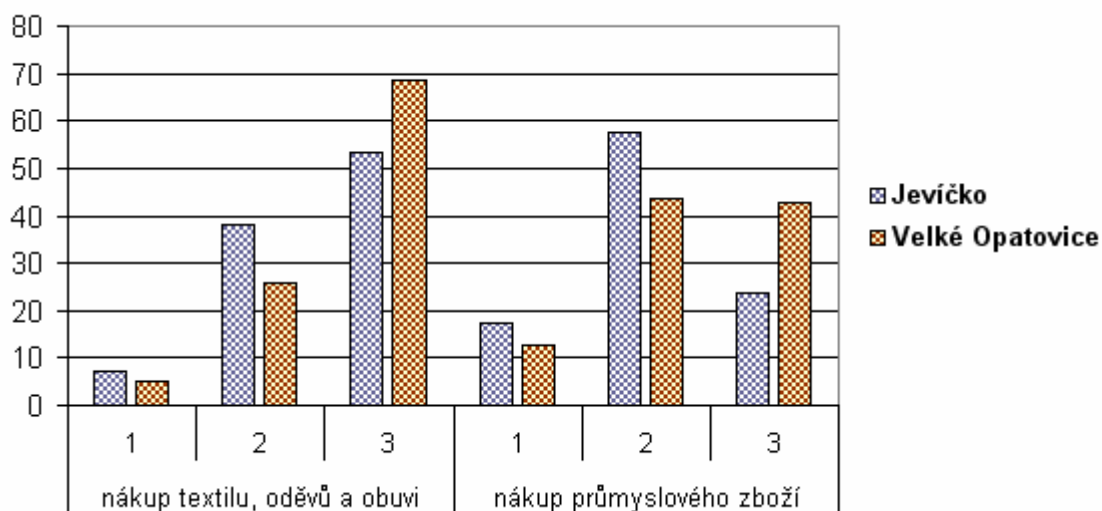
a) nákup potravin, b) nákup drogerie, c) nákup textilu, oděvů a obuvi, d) nákup průmyslového zboží, e) kadeřnictví, kosmetika, f) lékárna, g) pošta, h) řemeslnické služby, i) opravárenské služby

Obr. č. 26: Nákup potravin a drogerie

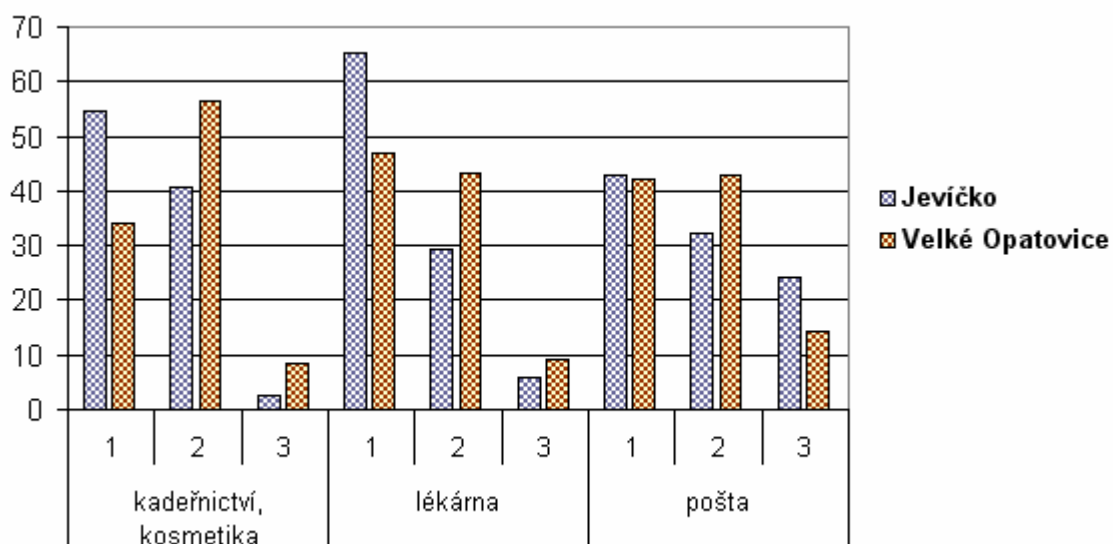
Nákup potravin dotazovaní hodnotí v obou městech známkou dvě (nejméně 50 %), nákup drogerie známkou jedna (nejméně 48 %). V Jevíčku i Velkých Opatovicích jsou klasické prodejny potravin Coop a večerky, v Jevíčku navíc prodejna maloobchodní sítě Hruška a ve Velkých Opatovicích obchod Quanto.

Obr. č. 27: Nákup textilu, oděvů a obuvi, nákup průmyslového zboží

Nákup textilu, oděvů a obuvi dotazující nejčastěji hodnotí v obou městech známkou tři (53 % obyvatel Jevíčka a 68 % Velkých Opatovic), celkově jim chybí obchody s tímto sortimentem. Nákup průmyslového zboží nejčastěji hodnotí známkou dvě (téměř 56 % dotazovaných z Jevíčka, 43 % z Velkých Opatovic), avšak známkou tři téměř 43 % dotazovaných z Velkých Opatovic.

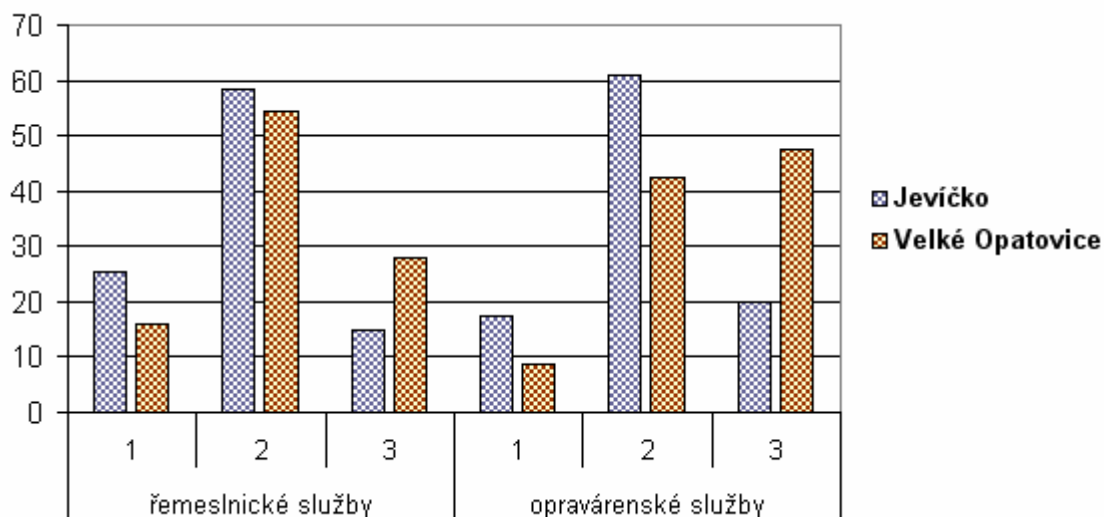
Obr. č. 28: Kvalita služeb poskytovaných v kadeřnictví, kosmetice, v lékárně a na poště

Služby poskytované v kadeřnictví, kosmetice hodnotí nejvíce respondentů z Jevíčka známkou jedna (téměř 55 %), nejvíce dotazovaných z Velkých Opatovic známkou dvě (téměř 57 %). Služby jedné lékárny v každém městě hodnotí nejvíce dotazovaných z obou

měst známkou jedna (65 % z Jevíčka, 47 % z Velkých Opatovic), služby pošty nejvíce obyvatel Jevíčka známkou jedna (téměř 43 %), v případě Velkých Opatovic volí 42 % známku jedna a téměř 43 % známku dvě.

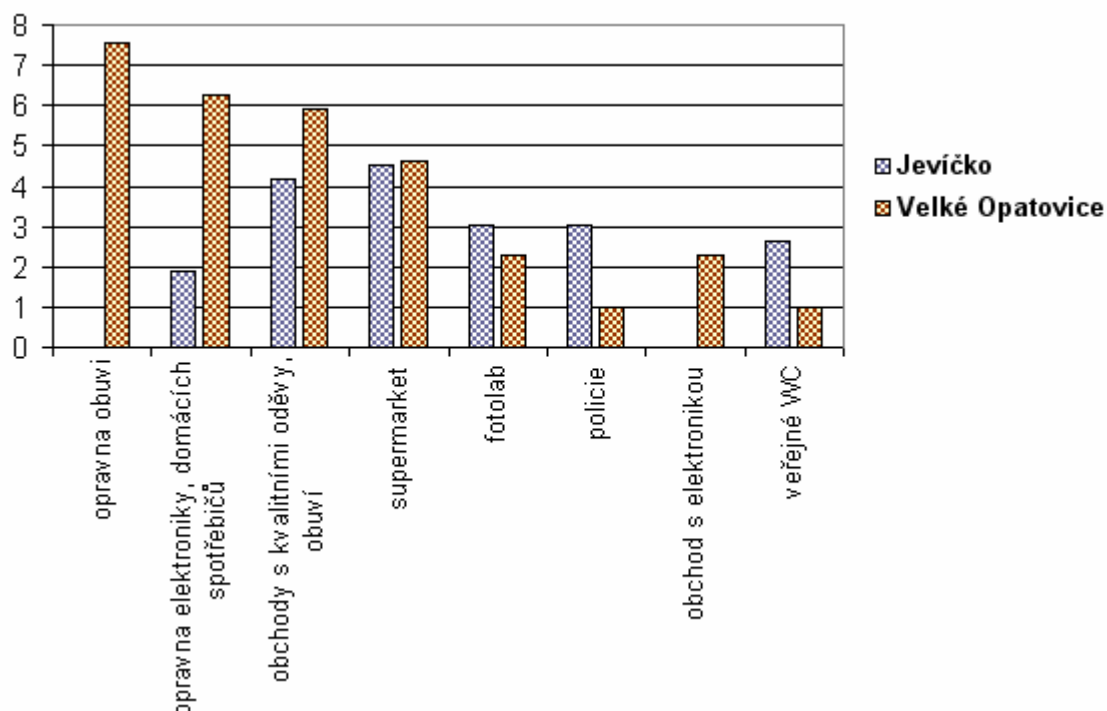
Obr. č. 29: Kvalita řemeslnických a opravárenských služeb

Řemeslnické a opravárenské služby hodnotí dotazovaní obou měst nejčastěji známkou dvě, ovšem s významným výskytem známky tři u odpovědí dotazovaných z Velkých Opatovic. Řemeslnické služby poskytované v Jevíčku ohodnocené známkou dvě (58 %), ve Velkých Opatovicích (54 %), opravárenské služby v Jevíčku ohodnocené známkou dvě (téměř 61 %), ve Velkých Opatovicích (42 %) a známkou tři (47 %). Dotazovaným v obou městech nejvíce chybí zámečnictví, hodinářství, kominictví, krejčovství; opravná elektroniky a domácích spotřebičů. Navíc chybí v Jevíčku železářství, čalounictví, stolařství, kovárna, truhlářství a IT servis, ve Velkých Opatovicích sklenářství, malířství; opravná obuvi, cykloservis a skiservis.

Otázka č. 17: **Která služba podle Vás ve městě chybí?**

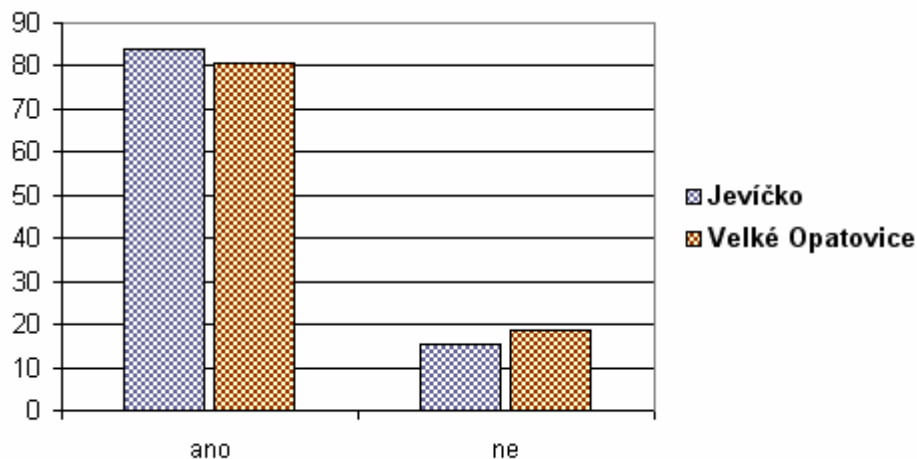
Obr. č. 30: Služby, které podle respondentů ve městě chybí

Na tuto otázku odpovědělo pouze malé procento dotazovaných, což by se mohlo vysvětlit tak, že jim služby ve městě nechybí. Ti, kteří si na chybějící službu vzpomněli, uvedli v případě Jevíčka supermarket (téměř 5 %), obchody s kvalitními oděvy a obuví (4 %), fotolab (3 %), policii (3 %), veřejné WC (téměř 3 %) a opravnu elektroniky a domácích spotřebičů (téměř 2 %), dále potom grafem nezaznamenané služby jako jsou relaxační zařízení a zdravá výživa. Obyvatelům Velkých Opatovic chybí opravna obuvi (téměř 8 %), obchod s elektronikou (2 %) a dále stejně jako v případě Jevíčka opravna elektroniky a domácích spotřebičů (6 %), obchody s kvalitními oděvy a obuví (téměř 6 %), supermarket (téměř 5 %), fotolab (2 %), policie (téměř 1 %, přestože zde služebna v současnosti existuje), veřejné WC (téměř 1 %), potom například čistírna nebo rychlé občerstvení.

Otázka č. 18: **Souhlasil/a byste s výstavbou supermarketu, kdyby se o tomto uvažovalo?**

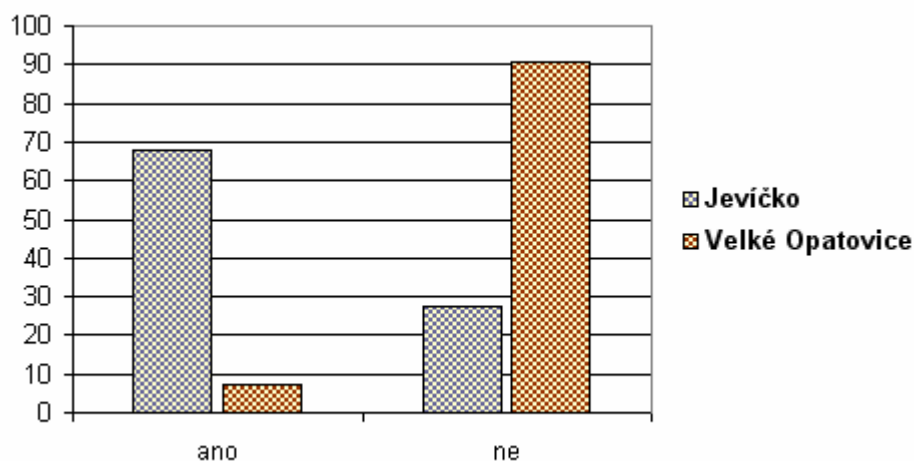
Obr. č. 31: Výstavba supermarketu

S výstavbou supermarketu by souhlasilo nejméně 80 % dotazovaných z obou měst, proti je nejméně 15 %. V nejbližší době se přitom předpokládá výstavba supermarketu typu Penny market v Jevíčku, ve Velkých Opatovicích se o tom neuvažuje.

Otázka č. 27: **Myslíte si, že město nabízí dostatek kvalitních ubytovacích kapacit pro turisty?**

Obr. č. 32: Dostatečná možnost kvalitního ubytování pro turisty

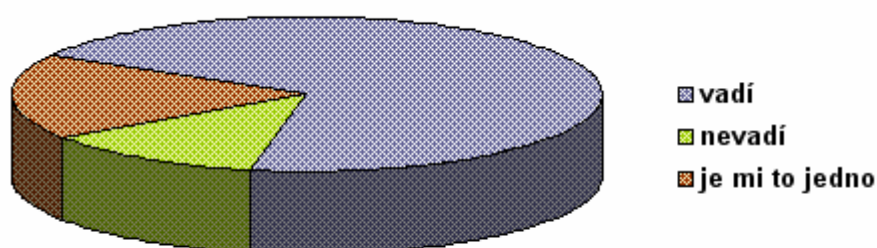

Téměř 68 % dotazovaných z Jevíčka si myslí, že město nabízí dostatek kvalitních ubytovacích kapacit ve městě, vždyť tuto službu nabízí hotely Morava (kapacita 40 lůžek) (www.moravahotel.cz), U Apoštola (30 lůžek) (www.hoteluapostola.cz), Alster, penzion

Eden (nejméně 78 lůžek) (www.penzion-eden.cz), městská ubytovna, ubytovna na Žlábku a Domov mládeže. Naopak 90 % dotazovaných z Velkých Opatovic si myslí, že město dostatek kapacit nenabízí. Ve městě lze bydlet jen v prostorách místní střední školy a jen po dobu letních prázdnin. Opačné stanovisko zastává 27 % dotazovaných z Jevíčka a 7 % z Velkých Opatovic.

Otázka č. 22: **Jaký je Váš názor na zrušení služebny policie Jevíčko?**

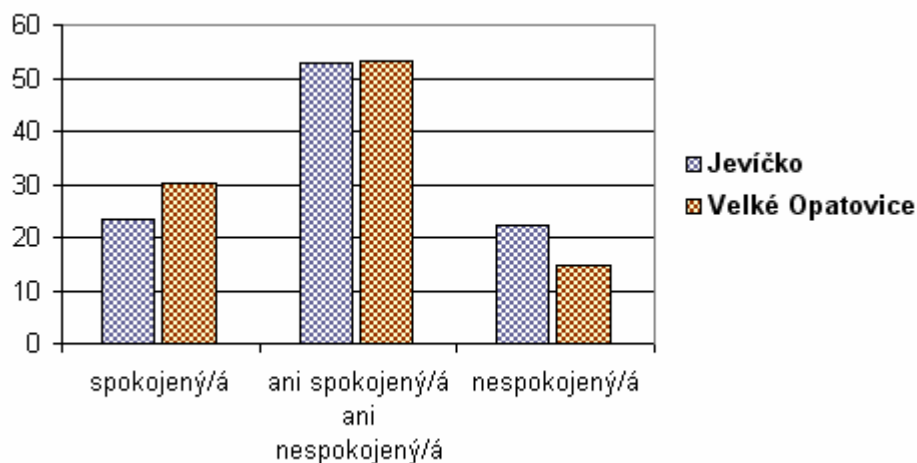
Obr. č. 33: Názor respondentů z Jevíčka na zrušení služebny policie Jevíčko

67 % občanů Jevíčka zrušení policie vadí, zatímco 17 % dotazovaných je to jedno a 12 % zrušení policie ve městě nevadí. Město Jevíčko má tak v kompetenci policejní oddělení z Moravské Třebové.

Otázka č. 23: **Jste spokojený/á s vedením obce?**

Obr. č. 34: Spokojenost s vedením obce

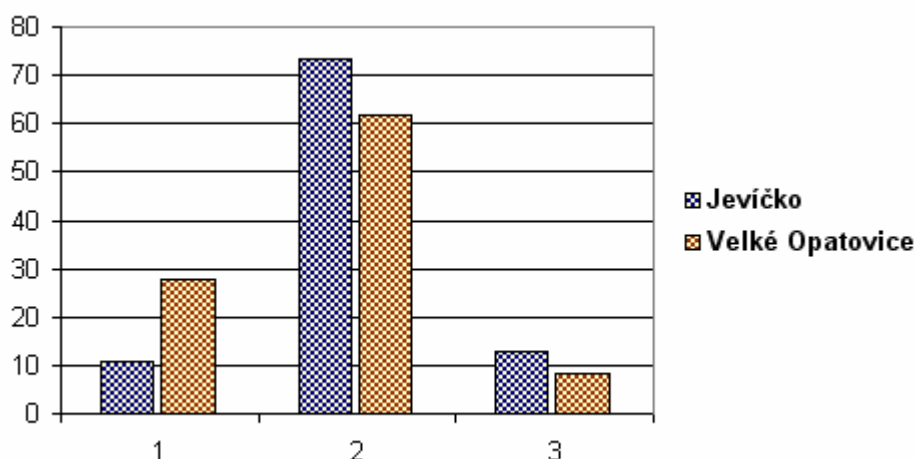
Nejméně 52 % dotazovaných z obou měst není ani spokojených ani nespokojených s vedením obce, čili je hodnotí známkou dvě. Jinak jsou lidé více spokojení než nespokojení (dohromady 53 % spokojených proti 37 % nespokojených z obou měst dohromady).

f) **Doprava**

V rámci tohoto bloku otázek jsem se zajímala o autobusovou i vlakovou dopravu zajišťovanou ve městech a zaměřila jsem se na relativně nového dopravce zřizovaného Jihomoravským krajem, tedy na IDOS JMK, včetně zajištění dopravy do OLÚ TRN ve vztahu k potřebám pacientů.

Otázka č. 19: **Jak hodnotíte kvalitu autobusové a vlakové dopravy ve Vašem městě?**

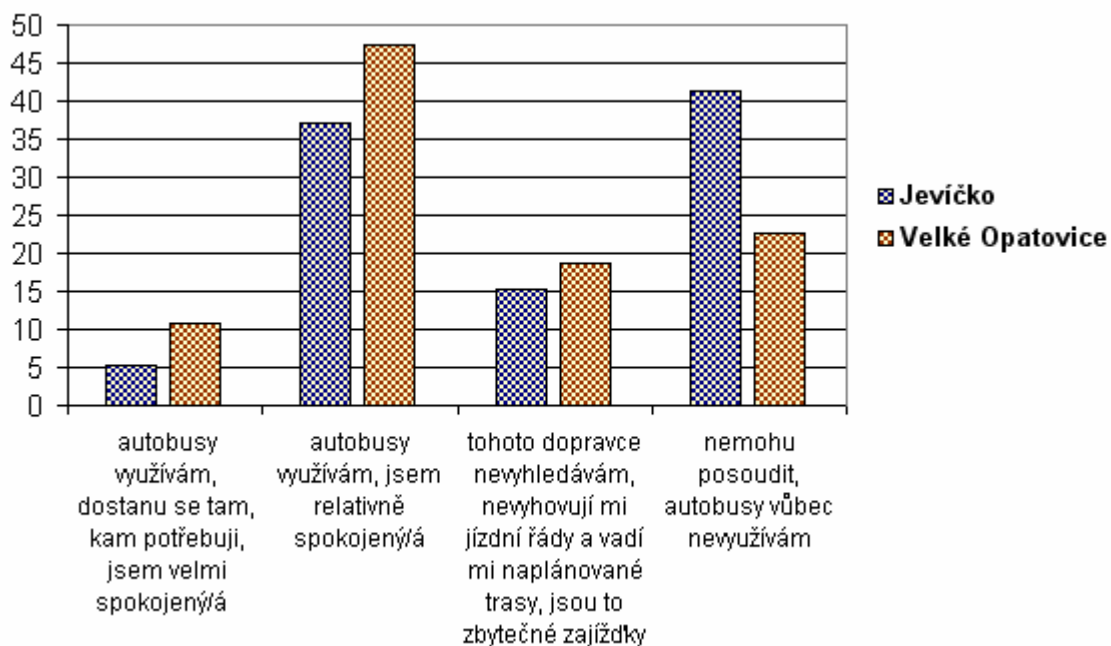
Obr. č. 35: Kvalita autobusové a vlakové dopravy

Kvalitu autobusové a vlakové dopravy hodnotí většina dotazovaných (73 % obyvatel z Jevíčka a téměř 62 % obyvatel Velkých Opatovic) známkou dvě. Dopravu zajišťují tito dopravci: ČSAD, člen koncernu ICOM Ústí nad Orlicí, IDOS Jihomoravského kraje (DOPAZ), VYDOS BUS, Veolia Transport a České dráhy.

Otázka č. 20: Zvolte jednu z uvedených možností Vašeho využívání Integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje ve vztahu k Vašemu městu.

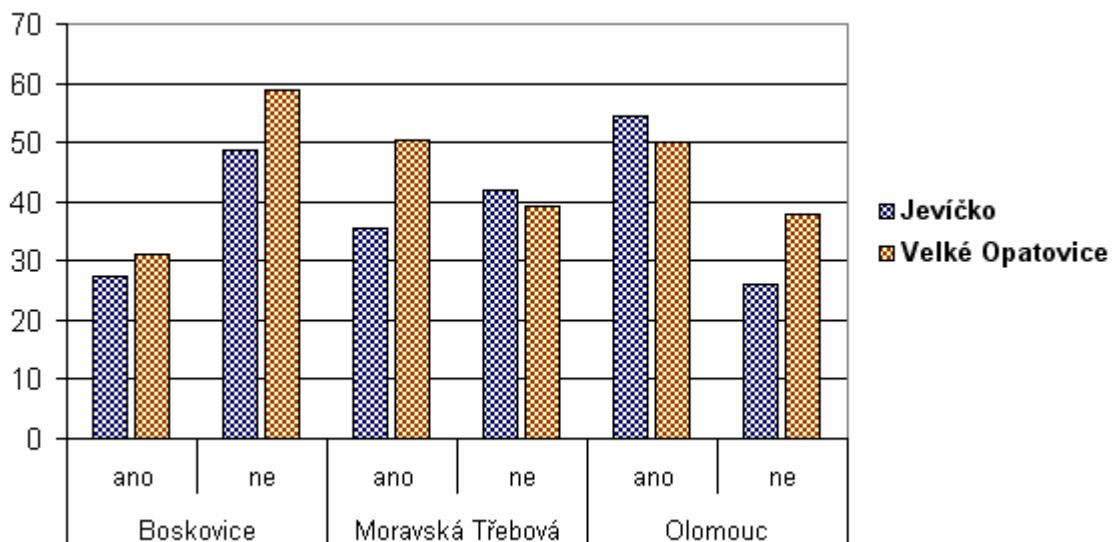
Obr. č. 36: Vztah k autobusové dopravě zajišťované Integrovaným dopravním systémem Jihomoravského kraje

Autobusy, jejichž zřizovatelem je Jihomoravský kraj (IDOS JMK) dotazovaní z Jevíčka a Velkých Opatovic využívají a jsou relativně spokojeni (37% a 47 %), neposoudí, neboť je nevyžívá 41 % dotazovaných z Jevíčka a téměř 27 % z Velkých Opatovic, zbytek dotazovaných zvolilo zbylé dvě varianty, přičemž 5 % a 11 % z Jevíčka a Velkých Opatovic autobusy využívá a je velmi spokojených. Od prosince roku 2009 byla většina jízdních řádů změněná, autobusy již nezajíždějí do některých obcí. Myslím si, že by nyní mohli být dotazovaní, jenž volili třetí možnost, s novou situací relativně spokojení.

Otázka č. 21: Navrhoval/a byste navýšení počtu autobusových, popřípadě vlakových spojů na směr: a) Boskovice, b) Moravská Třebová, c) Olomouc?

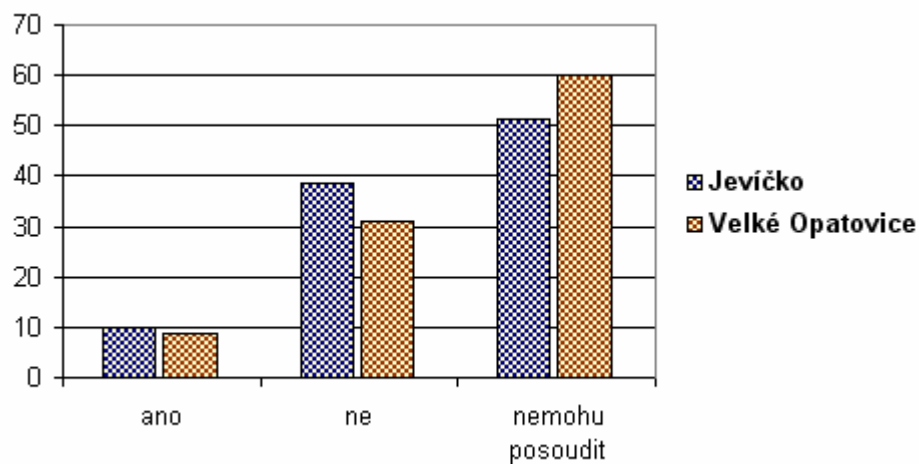
Obr. č. 37: Návrhy na navýšení počtu autobusových/vlakových spojů: na směr Boskovice, Moravská Třebová, Olomouc

Navýšení počtu autobusových či vlakových spojů na tři různé směry by dotazovaní navrhovali navýšit jen na směr Moravská Třebová (50 % z Velkých Opatovic) a Olomouc (nejméně 50 % dotazovaných z obou měst), množství spojů na směr Boskovice v současnosti vyhovuje.

Otázka č. 6: **Myslíte si, že zajištěná autobusová doprava do Odborného léčebného ústavu Jevíčko vyhovuje požadavkům pacientů?**

Obr. č. 38: Zajištěná autobusová doprava do OLÚ TRN (sanatorium) ve vztahu k požadavkům pacientů

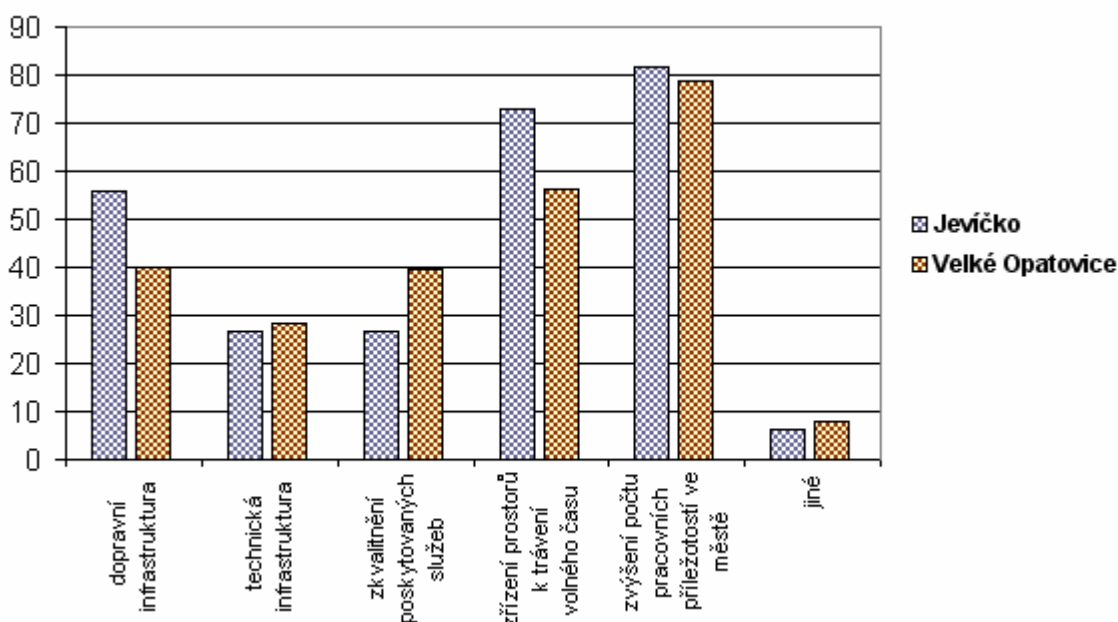
Zajištěná autobusová doprava (ČSAD Ústí nad Orlicí) do tří kilometrů vzdáleného ústavu podle dotazovaných, kteří situaci posoudili, nevyhovuje (celkově odpovědělo téměř 69 % dotazovaných z obou měst). Většina obyvatel však nemohla posoudit.

g) Rozvoj města a kvalita života

Otázky věnované následující oblasti směřovaly k problematice rozvoje města i kvality života v něm. Respondenti uvedli svoje stanovisko k současnému životu v jejich městě, navrhli takové změny, které by život ve městě zkvalitnily, také zhodnotili pracovní příležitosti.

Otázka č. 24: Co byste chtěl/a ve Vašem městě vylepšit, kdybyste byl/a ve vedení obce?

Obr. č. 39: Navrhované změny ve městě

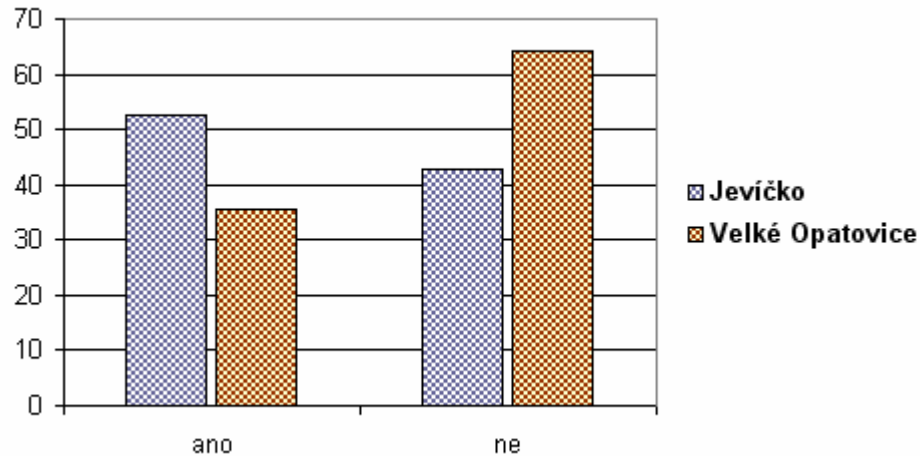

Kdyby byli dotazovaní ve vedení obce a mohli rozhodovat o jeho dalším rozvoji, tak by drtivá většina chtěla zvýšit počet pracovních příležitostí ve městě (téměř 82 % z Jevíčka, 79 % z Velkých Opatovic), zřídít prostory k trávení volného času (73 % z Jevíčka, 56 % z Velkých Opatovic), zlepšit dopravní infrastrukturu - obecní komunikace, chodníky, parkovací místa (téměř 56 % z Jevíčka, 40 % z Velkých Opatovic) a zkvalitnit poskytované služby (téměř 40 % z Velkých Opatovic). Možnost „jiné“ zvolilo 6 – 8 % dotazovaných, kteří by usilovali o vybudování veřejně přístupného sportoviště, zajištění efektivnějšího úklidu města včetně péče o veřejnou zeleň, zřízení kulturního střediska a pořádání většího množství kulturních akcí či vybudování cyklostezek a stezek pro inline brusle. V Jevíčku by se navíc snažili přilákat turisty zpřístupněním památek, ve Velkých

Opatovicích by usilovali o zvýšení bezpečnosti (zajišťuje ji jeden policista) nebo zajištění větší informovanosti občanů.

Otázka č. 28: **Studujete/pracujete ve městě, ve kterém žijete?**

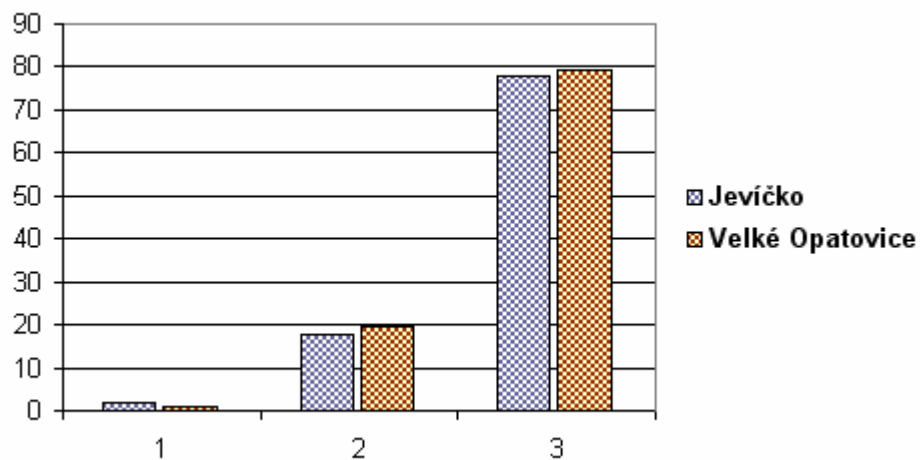
Obr. č. 40: Studující/pracující ve městě

Téměř 53 % dotazovaných z Jevíčka (téměř 36 % z Velkých Opatovic) studuje nebo pracuje ve městě, ve kterém žije. Téměř 43 % z Jevíčka (64 % z Velkých Opatovic) za studiem nebo do zaměstnání dojíždí.

Otázka č. 29: **Jak hodnotíte nabídku pracovních příležitostí ve Vašem městě?**

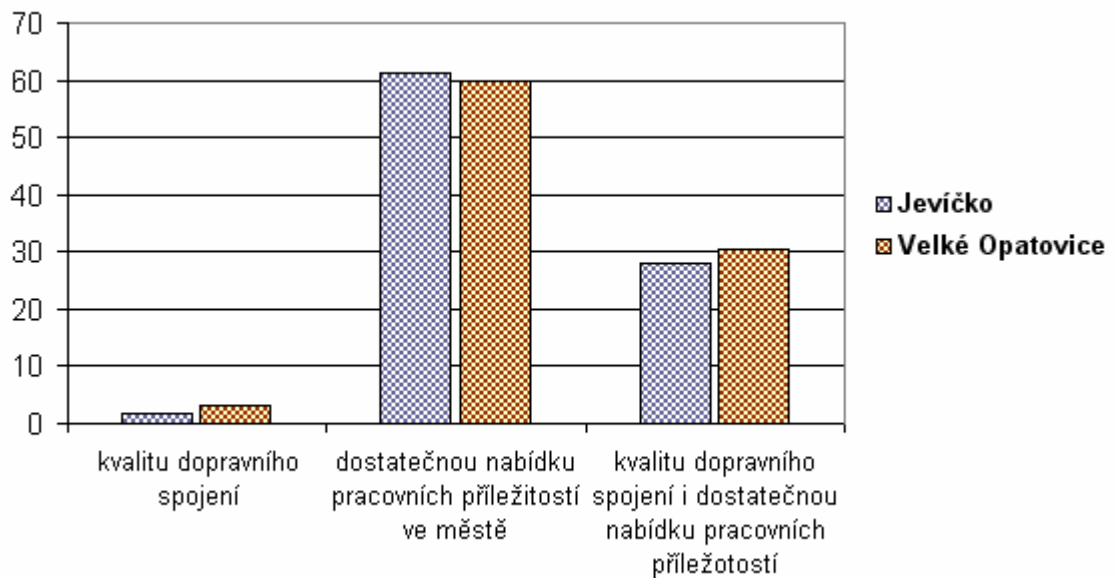
Obr. č. 41: Nabídka pracovních příležitostí ve městě

Téměř 80 % dotazovaných z Jevíčka i Velkých Opatovic hodnotí nabídku pracovních příležitostí známkou tři a jen nepatrný zlomek pohybující se mezi 1 – 2 % se domnívá, že je nabídka pracovních příležitostí velmi dobrá.

Otázka č. 30: Uved'te, co je pro Vás ve městě důležitější, co je potřebné akutně řešit:

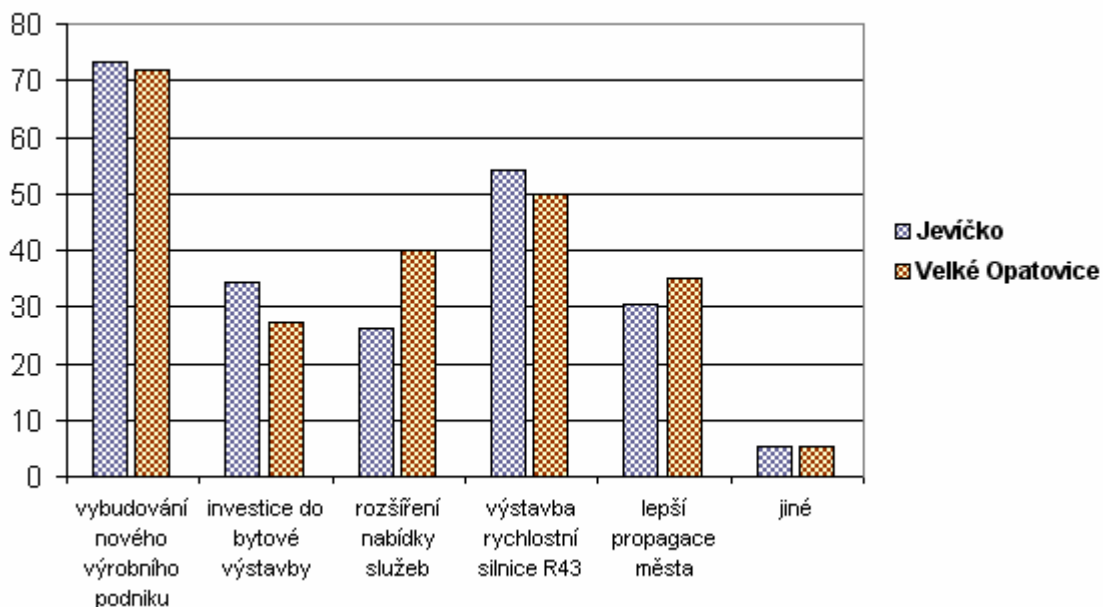
Obr. č. 42: Dostatečná nabídka pracovních příležitostí nebo kvalitní dopravní spojení

Nejméně 60 % dotazovaných z obou měst by raději řešilo dostatečnou nabídku pracovních příležitostí než dojíždění za prací mimo město. Vždyť kvalitu dopravního spojení hodnotili nejčastěji známkou dvě, zatímco nabídku pracovních příležitostí známkou tři.

Otázka č. 31: Co by podle Vašeho názoru přispělo k většímu rozvoji města a k větší spokojenosti obyvatel města?

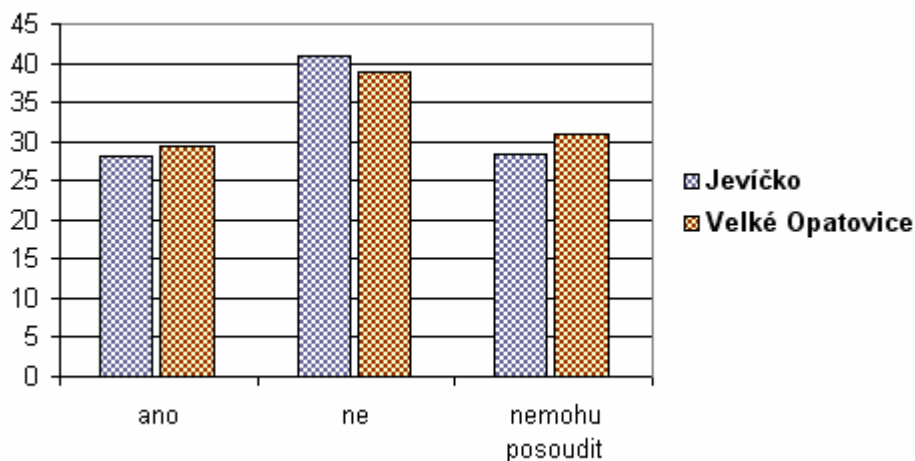
Obr. č. 43: Aspekt přispívající k většímu rozvoji města a k větší spokojenosti obyvatel

Více než 70 % dotazovaných z obou měst odpovědělo, že by k většímu rozvoji města a tudíž i větší spokojenosti jeho obyvatel přispělo vybudování nového výrobního podniku, resp. využití stávajících prostor pro výrobu jiného podniku. Nejméně 50 % zvolilo výstavbu rychlostní silnice R43. Ostatní položky byly zastoupené v menší míře, třebaže obyvatelé Velkých Opatovic se více dovolávali rozšíření nabídky služeb a lepší propagace města než občané Jevíčka. Variantu „jiné“ zvolilo v obou městech 5 % dotazovaných, kteří by nejčastěji chtěli rozšířit nabídku pracovních příležitostí i možností k nákupu a zábavě (především obyvatelé Velkých Opatovic).

Otázka č. 32: **Myslíte si, že má poloha města negativní dopad na jeho další rozvoj?**

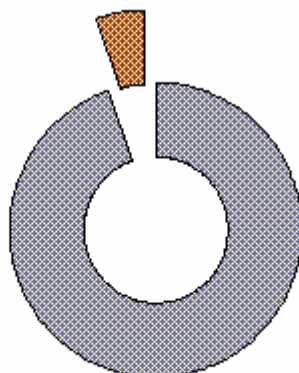
Obr. č. 44: Poloha města a negativní dopad na jeho další rozvoj

I když města leží na hranici krajů, neprotíná je silnice I. třídy a s plánovanou výstavbou rychlostní silnice R43 se již zřejmě v současnosti tolik nepočítá, obyvatelé obou měst (téměř 41 % z Jevíčka a téměř 39 % z Velkých Opatovic) se domnívají, že jejich poloha nemá negativní dopad na jeho další rozvoj. 28 % dotazovaných z Jevíčka si myslí, že poloha má negativní vliv na jeho další rozvoj a stejný počet nemůže posoudit. Podobně je tomu ve Velkých Opatovicích.

Otázka č. 33: **Kvalita života je podle Vašeho názoru vyšší ve městě: Jevíčko nebo Velké Opatovice?**

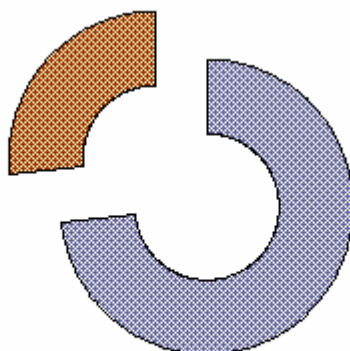
Obr. č. 45: Vyšší kvalita života podle dotazovaných z Jevíčka

■ v Jevíčku ■ ve Velkých Opatovicích

Téměř 89 % dotazovaných z Jevíčka se domnívá, že kvalita života je vyšší v jejich městě, zatímco necelých 5 % zvolilo město Velké Opatovice. Zbýlých cca 7 % na otázku neodpovědělo, pravděpodobně nevidí rozdíl ve kvalitě života srovnávaných měst.

Obr. č. 46: Vyšší kvalita života podle dotazovaných z Velkých Opatovic

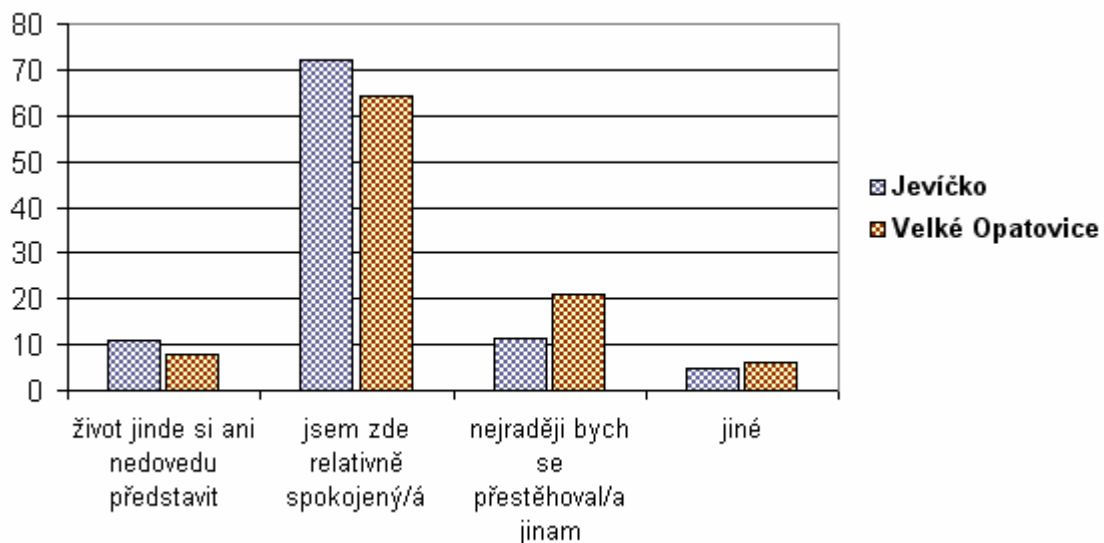

■ v Jevíčku ■ ve Velkých Opatovicích

25 % dotazovaných z Velkých Opatovic zůstalo věrnými svému městu a zvolilo je za to, kde je kvalita života vyšší a „jen“ 70 % uvedlo sousední královské město Jevíčko. Zbýlých 5 % se k otázce nevyjádřilo.

Otázka č. 34: **Který z následujících výrazů popisuje Váš život ve Vašem městě?**

Obr. č. 47: Výraz, který vystihuje život dotazovaných ve městě

Podstatná většina obyvatel obou měst je relativně spokojená s životem ve městě (téměř 72 % dotazovaných z Jevíčka a 64 % z Velkých Opatovic). Život jinde si ani nedovede představit okolo 10 % dotazovaných, zato 21 % občanů Velkých Opatovic by se nejraději odstěhovalo jinam. Variantu „jiné“ zvolili lidé, kteří sice mají ve městě trvalé bydliště, ale většinu roku tráví v jiném městě, kde studují nebo pracují, a do Jevíčka či Velkých Opatovic přijíždějí jen na víkendy. Stejnou variantu zvolili i ti, kteří stěhování v budoucnosti plánují nebo jsou jen spokojení a lepší život by si dokázali představit na jiném místě.

8.3 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření

Z analýzy vyplývá, že většina respondentů žije ve svém městě od narození. Za veřejně známé na úrovni regionální a národní považují dotazovaní z Jevíčka dva průmyslové podniky, jeden vyrábí holicí techniku a další airbasy do automobilů, dále gymnázium, odborný léčebný ústav a cyklistické Závody míru nejmladších. Dotazovaní občané z Velkých Opatovic označili podnik vyrábějící šamotové výrobky, střední školu uměleckoprůmyslovou a technickou, dvě společenské akce – (nejen) Jazzový dýchánek a Hasičské pивní slavnosti a také Moravské kartografické centrum. Respondenti z Jevíčka i Velkých Opatovic svá města označili za spíše neatraktivní, pro jejich větší návštěvnost doporučili větší propagaci, zavedení pravidelně konaných společenských, kulturních a sportovních akcí, umožnění ubytování a vybudování či rekonstrukci místního koupaliště.

Množství a kvalitu zdravotnických zařízení dotazovaní hodnotí nejčastěji známkou dvě, nějaké další zdravotnické zařízení jim spíše chybí. Služby Odborného léčebného ústavu většina občanů Jevíčka využívá, většina obyvatel Velkých Opatovic ještě nevyužila. Kvalitu poskytovaných služeb pro rodiče s dětmi i seniory hodnotí také známkou dvě.

Školská zařízení hodnotí většina respondentů známkou dvě a spíše jsou s nabídkou stávajících škol spokojeni a větší nabídku nepožadují.

S kvalitou a pestrostí kulturních a společenských akcí jsou většinou spíše spokojeni a větší nabídku těchto aktivit by uvítali, ale ne velkou převahou. Chybí jim zejména koncerty, divadelní představení, častější promítání v kině, obecně akce pro děti a jejich matky na mateřské dovolené či akce pro dospívající mládež. Kvalitu a nabídku zařízení určených k trávení volného času hodnotí nejvíce známkou dvě. Většina respondentů se nedomnívá, že by města poskytovala pro mladé lidi dostatek možností k trávení jejich volného času. Respondentům chybí hlavně krytý bazén, veřejně přístupná sportovní hala nebo hřiště, občanům Jevíčka navíc koupaliště a udržovaný park či skatepark.

Množství restauračních zařízení hodnotí nejčastěji známkou jedna, jejich kvalitu již známkou dvě. Z možnosti nákupu zboží je na tom nejhůře nákup textilu, oděvů a obuvi. Horší ohodnocení dále získaly služby opravárenské. Respondentům chybí především obchody s kvalitními oděvy a obuví, supermarket, občanům Velkých Opatovic navíc opravná obuv, elektroniky a domácích spotřebičů. Výstavbu supermarketu by spíše uvítali. Možnosti ubytování v Jevíčku jsou údajně dostatečné, ve Velkých Opatovicích

nikoliv. Zrušení služebny policie Jevíčko místním převahou vadí. S vedením obce nejsou ani spokojení ani nespokojení.

Kvalitu dopravního spojení hodnotí nejčastěji známkou dvě, s integrovaným dopravcem jsou respondenti relativně spokojení a využívají ho. Navýšení počtu spojů by navrhovali na směr Olomouc i částečně na Moravskou Třebovou, do Boskovic počet spojů vyhovuje. Zajištěná autobusová linka do Odborného léčebného ústavu spíše nevyhovuje.

Kdyby byli dotazovaní ve vedení města, tak by nejčastěji usilovali o zvýšení počtu pracovních příležitostí, zřízení prostorů k trávení volného času. Nabídku pracovních příležitostí hodnotí suverénně známkou tři a domnívají se, že by bylo potřebné tuto situaci akutně řešit. K jejich větší spokojenosti by přispělo vybudování nového výrobního podniku a výstavba rychlostní silnice R43. Poloha města údajně spíše nemá negativní vliv na rozvoj města. Vyšší kvalita života je prý v Jevíčku, přestože je výrazná většina respondentů se svým životem v Jevíčku i Velkých Opatovicích relativně spokojená.

9 Závěr

Po roce 1989 došlo v obou městech, Jevíčku i Velkých Opatovicích, ke stejným změnám – zvyšování podílu obyvatel v produktivním i poproduktivním věku, zvyšování počtu zaměstnaných ve službách na úkor zemědělství nebo průmyslu, k privatizacím, transformacím tamějších podniků a v současnosti ke zvyšování nezaměstnanosti.

Jisté odlišnosti tu však nalézt lze. Přes stárnutí populace a klesající počet obyvatel obou měst Velké Opatovice evidují větší počet živě narozených dětí i počet přistěhovalých než v sousedním Jevíčku. Co se týká počtu obyvatel, tak více než čtyřtisícové Velké Opatovice převyšují již dlouhodobě Jevíčko o více než tisíc obyvatel, které tak nedosahuje ani na třítisícovou hranici. Struktura obyvatelstva podle dalších charakteristik jako je národnost a náboženství není nějak výrazně jiná – převažuje národnost česká a lidé bez vyznání, věřící se potom hlásí k Římskokatolické církvi. V posledních letech však mají ve Velkých Opatovicích početní převahu muži nad ženami. Co se týká množství pracovních příležitostí, tak v Jevíčku sídlí více společností než ve Velkých Opatovicích. Po roce 1989 tu nabízeli pracovní příležitosti společnosti zaměřující se na obory lehkého průmyslu jako například firma DIU/Astra s. r. o. (do roku 1996), poté Gillette (do roku 2004), v současnosti podnik Czech Blades s. r. o. orientující se na výrobu holicí techniky. Dále textilní podniky MarS a. s. (od roku 1992) zabývající se výrobou speciálního zboží sloužícího zejména potřebám Armády a Policie České republiky nebo GST Automotive Safety Czech s. r. o. (od roku 1997) výrobce airbagů, jehož budoucnost je však v současné době nejasná. Potom stavební firmy jako Matoušek CZ a. s. a další menší společnosti. K významným zaměstnavatelům patří i Odborný léčebný ústav tuberkulózy a respiračních nemocí Jevíčko, jediné zařízení tohoto typu v Pardubickém kraji. Pro občany Velkých Opatovic a širšího okolí byl a nadále je nejvýznamnějším zaměstnavatelem podnik zaměstnávající v těžkém průmyslu, tedy Moravské šamotové a lupkové závody, dnes P-D Refractories CZ, podnik, který se zasloužil o rozvoj Velkých Opatovic v město. Od roku 1989 evidoval více než dva tisíce pracovníků, od té doby však jenom propouštěl, tudíž i jeho další působnost a výroba šamotového zboží vůbec na území města nemusí být taktéž jistá. Prioritami v rozvoji měst a regionu jsou dvě věci, přilákat investory a zvýšit turistický ruch. Východiskem i pro lepší dopravní dostupnost by byla výstavba plánované rychlostní komunikace R43, neboť v současnosti městy neprocházejí silnice vyšší třídy než druhé, které tak zprostředkovávají napojení na hlavní silniční síť. Eventuální návštěvníci si kromě

prohlídky historických památek soustředěných hlavně v Jevíčku mohou od října roku 2007 navštívit Velké Opatovice v souvislosti s vybudováním Moravského kartografického centra umístěného v části prostor zámku, do jehož vybudování město investovalo s cílem zvýšit návštěvnost, přispět k atraktivitě města i samotného objektu zámku. Další investicí byla výstavba koupaliště otevřeného v roce 2008. Ve Velkých Opatovicích však podle mě chybí kvalitní zařízení – společensko-kulturní místnost, která by mohla sloužit místním občanům namísto kartografického centra určeného spíše pro cizí návštěvníky. Možnost ubytování nabízí město Jevíčko, ve Velkých Opatovicích hotelové či podobné zařízení neexistuje. Co se týká služeb, tak Jevíčko nabízí rozsáhlejší zdravotnické služby i větší síť obchodů rozptýlených na jednom místě na náměstí, zatímco ve Velkých Opatovicích je obchodní síť užší a rozptýlená po městě, počet zdravotnických ordinací je podle mého soudu vzhledem k počtu obyvatel nevyhovující. Po stránce zajištění sociální péče jsou města na stejné úrovni. Kromě možnosti povinné školní docházky poskytují příležitost středního vzdělání, v Jevíčku úplného všeobecného na gymnáziu a ve Velkých Opatovicích úplného nebo neúplného odborného na střední škole uměleckoprůmyslové a technické, jejíž existence je dnes nejistá, i když na školní rok 2010 – 2011 stále studenty přijímá.

Z analýzy dotazníkového šetření vyplývá (otázka č. 33 Kvalita života je podle Vašeho názoru vyšší ve městě: Jevíčko nebo Velké Opatovice?), že sami občané obou měst lépe vnímají město Jevíčko než Velké Opatovice (pro Jevíčko v průměru téměř 80 % respondentů z obou měst, pro Velké Opatovice cca 15 % respondentů), i když se podle mě socioekonomický vývoj a kvalita života v nich výrazně neliší. Velkou výhodou Jevíčka je jeho vzhled typického města. Velké Opatovice jsou vnímány jako vesnice.

To, že jsem téma zpracovala, mi pomohlo lépe poznat obě města a uvědomit si, že nabízejí podle svých reálných možností dobré zázemí pro svoje občany, příležitostným návštěvníkům zase dostatek možností k trávení volného času.

10 Summary a klíčová slova – key words

After 1989 became similar changes: increase number of the population – working age, people worked in services, decrease number of population – working in agriculture and industry; privatization, transform of plants and companies, today is increasing unemployment actually.

There are many differences too, for example: in Velké Opatovice there are more born children and more hyphenated people then Jevíčko, Jevíčko has about 3000 inhabitants and Velké Opatovice has about 4000 inhabitants (in 2008). In Velké Opatovice there is more men then women. Aspects like nationality and religion are similar: people are Czech and Roman Catholic. In Jevíčko there are several job opportunities (DIU/ASTRA s. r. o., Gillete – Czech Blades s. r. o., MarS a. s., and GST Automotive Safety Czech s. r. o.) in light industry. Another big employer is convalescent hospital. In Velké Opatovice is typical heavy industry – P-D Refractories CZ. In 1989 there were about 2 000 employees, but today is its history uncertain. The main aim of city is attract investors and make better transport due to trunk road R43. Historical parts of city we can find in Jevíčko, in Velké Opatovice we can visit new Moravian cartographic centre which is situated in castle. In Velké Opatovice is not typical centre of cultural life. In Jevíčko we can find hotels, but in Velké Opatovice this opportunity misses. In Jevíčko we can find more medical facilities, but in Velké Opatovice is services jointed with medical facility insufficient. In Jevíčko and Velké Opatovice there is primary school and secondary school – in Jevíčko: gymnasium and in Velké Opatovice: specialized industrial art school.

According to questionnaires: People both cities mean that Jevíčko is better city then Velké Opatovice but a do not thing so, their life is very similar. People both cities mark 2 (of 3 point) for services in their cities, transport, free time activities and social occasion.

Key words

Inhabitants – obyvatelstvo

Light and heavy industry – lehký a těžký průmysl

Motorway R43 – rychlostní silnice R43

Moravian cartographic centre – Moravské kartografické centrum

Facilities – veřejná vybavenost

Použité zdroje

Literatura

BARTOŠEK, A., JORDÁN, R.: *Velkoopatovicko*. Velké Opatovice 1999, 110 s.

BUDÍN, Z.: *Vyprávění o Velkých Opatovicích*. Městský úřad Velké Opatovice, Velké Opatovice 2002, 184 s.

BUDÍNOVÁ, Z., POSPÍŠILOVÁ, M., KORBELOVÁ, M. a kol.: *Velké Opatovice (700 let historie Velkých Opatovic)*. Město Velké Opatovice, Velké Opatovice 2008, 54 s.

DEMEK, J., MACKOVČIN, P. a kol.: *Zeměpisný lexikon ČR – hory a nížiny*. AOPK ČR, Brno 2006, 580 s.

FIKEJZ, R., VELEŠÍK, V.: *Historie a současnost podnikání na Svitavsku, Litomyšlsku, Poličsku, Moravskotřebovsku a Jevíčsku*. Městské knihy, Žehušice 2003, 207 s.

GRÉGR, P., HALÁMEK, P., SKALKOVÁ, B.: *Moravské kartografické centrum – informace o projektu*. Regionální rozvojová agentura jižní Moravy, Brno 2004, 14 s.

Jevíčský zpravodaj: *Představujeme Odborný léčebný ústav Jevíčko a jeho koncepci a náměty na roky 2009 – 2012*. Měsíčník města Jevíčko, září 2009, s 9.

JORDÁN, R. a kol.: *Gymnázium Jevíčko 1897 – 1997 (Almanach k 100. výročí založení školy)*. Gymnázium Jevíčko, Jevíčko 1997, 169 s.

Kolektiv autorů: *Gymnázium Jevíčko 1897 – 2007*. Gymnázium Jevíčko, Jevíčko 2007, 102 s.

MACKERLE, J.: *Letopis města Jevíčka*. Město Jevíčko, Jevíčko 2008, 279 s.

MACKERLE, J., TOVÁREK, F., VACOVÁ, P.: *Moravskotřebovský okres – Vlastivěda Jevíčska, Svitavska a Moravskotřebovska*. Knih tiskárna František Kučera, Jevíčko 1946, 186 s.

NOVÁKOVÁ, B. a kol.: *Zeměpisný lexikon ČR – obce a sídla I, II*. Academia, Praha 1991, 1 225 s.

PINKAVA, J.: *Jevíčko v letech 1848 – 1918*. Městský úřad v Jevíčku, Jevíčko 1993, 268 s.

PINKAVA, J.: *Jevíčský sborník (Statě z dávné i nedávné minulosti města)*. Městský úřad v Jevíčku, Jevíčko 1997, 177 s.

PLECH, F.: *Jevíčko – městská věž*. Město Jevíčko, Jevíčko 2009, 53 s.

POPELKA, B.: *Jevický okres (Vlastivěda moravská)*. Nakladatelství GARN, Brno 2007, 228 s.

STANĚK, J.: *25 let národního podniku Diu Jevíčko*. Prago Union, Jevíčko 1975, 24 s.

SUCHOMEL, J.: *Čtení o Jevíčku a Malé Hané*. Jan Suchomel, Jevíčko 2007, 133 s.

SUCHOMEL, J.: *Muzeum a historicko-vlastivědný kroužek v Jevíčku*. Historicko-vlastivědný kroužek v Jevíčku, Jevíčko 2004, 109 s.

ŠMEHIL, K. a kol.: *Poslední vůz dolu Březinka – 16. X. 2009*. Velké Opatovice 2009, 38 s.

TOLASZ, R., BRÁZDIL, R., BULÍŘ, O. a kol.: *Atlas podnebí Česka*. ČHMÚ, UPOL, Praha – Olomouc 2007, 255 s.

TOVÁREK, F. a kol.: *Jevíčko*. Městský národní výbor v Jevíčku, Jevíčko 1977, 29 s.

VLČEK, V. a kol.: *Zeměpisný lexikon ČSR – vodní toky a nádrže*. Academia, Praha 1984, 315 s.

VRBICKÝ, J.: *Paměti z doby národního, hospodářského a kulturního probuzení Jevíčka*. Historicko-vlastivědný kroužek v Jevíčku, Jevíčko 1996, 133 s.

Internetové zdroje

Aveko Servomotory, s. r. o. [online]. © 2006 – 2010 Aveko, s. r. o. [cit. 10-02-27].

Dostupné z WWW: <<http://www.aveko.com/>>

Czech Blades s. r. o. [online]. [cit. 10-02-27]. Dostupné z WWW:

<<http://www.czechblades.cz/>>

Český statistický úřad: Charakteristika správního obvodu Boskovice [online]. © ČSÚ, 2010, poslední aktualizace 5. 3. 2010 [cit. 10-02-25]. Dostupné z WWW:

<[http://www.brno.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/vybrane_ukazatele_za_spravni_obvod_boskovi ce/\\$File/orp_bos.pdf](http://www.brno.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/vybrane_ukazatele_za_spravni_obvod_boskovi ce/$File/orp_bos.pdf)>

Český statistický úřad: Charakteristika správního obvodu Moravská Třebová kraj [online]. © ČSÚ, 2010, poslední aktualizace 14. 1. 2010 [cit. 10-02-25]. Dostupné z WWW:

<http://www.pardubice.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/vybrane_ukazatele_za_spravni_obvod_moravska_trebova_v_letech_2000_2008>

Český statistický úřad: Města a městyse v ČR – Jihomoravský kraj [online]. © Český statistický úřad, 2009, poslední aktualizace 7. 3. 2008 [cit. 10-03-24]. Dostupné z WWW:

<[http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/050048C405/\\$File/13750741.pdf](http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/050048C405/$File/13750741.pdf)>

Český statistický úřad: Města a městyse v ČR – Pardubický kraj [online]. © ČSÚ, 2010, poslední aktualizace 3. 3. 2010 [cit. 10-03-24]. Dostupné z WWW:

<[http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/0500481FE2/\\$File/13750733.pdf](http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/0500481FE2/$File/13750733.pdf)>

Český statistický úřad: Míra nezaměstnanosti – okres Blansko [online]. © ČSÚ, 2010, poslední aktualizace 15. 3. 2010. [cit. 10-03-24]. Dostupné z WWW:

<http://www2.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/cr_vybranych_ukazatelu_blansko>

Český statistický úřad: Míra nezaměstnanosti – okres Svitavy [online]. © ČSÚ, 2010, poslední aktualizace 14. 1. 2010. [cit. 10-03-24]. Dostupné z WWW:
<[http://www.pardubice.czso.cz/xe/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/093c7f0d9d347fb2c12574190055f750/\\$FILE/Svitavy-ukazatele.xls](http://www.pardubice.czso.cz/xe/redakce.nsf/bce41ad0daa3aad1c1256c6e00499152/093c7f0d9d347fb2c12574190055f750/$FILE/Svitavy-ukazatele.xls)>

Český statistický úřad: Počet obyvatel v obcích – Jevíčko [online]. © Český statistický úřad [cit. 10-03-30]. Dostupné z WWW:
<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparamzdr.jsp?vo=graf&cislotab=DEMCU001+OB&voa=graf&go_zobraz=1&pro_4191138=578193&go_h_1=1&go_l_1=1&go_l_2=1&go_l_3=1&go_l_4=1&go_l_5=1&go_l_6=1&go_l_7=1&go_l_8=1&go_l_9=1&go_l_10=1&go_l_11=1&go_l_12=1&go_l_13=1&go_l_14=1&go_l_15=1&go_l_16=1&go_l_17=1&go_l_18=1&aktualizuj=Aktualizovat>

Český statistický úřad: Počet obyvatel v obcích – Velké Opatovice [online]. © Český statistický úřad [cit. 10-03-30]. Dostupné z WWW:
<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparamzdr.jsp?vo=graf&cislotab=DEMCU001+OB&voa=graf&go_zobraz=1&pro_4191138=582646&go_h_1=1&go_l_1=1&go_l_2=1&go_l_3=1&go_l_4=1&go_l_5=1&go_l_6=1&go_l_7=1&go_l_8=1&go_l_9=1&go_l_10=1&go_l_11=1&go_l_12=1&go_l_13=1&go_l_14=1&go_l_15=1&go_l_16=1&go_l_17=1&go_l_18=1&aktualizuj=Aktualizovat>

Český statistický úřad: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 – Jevíčko [online]. © Český statistický úřad, 2005 [cit. 10-03-30]. Dostupné z WWW:
<<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/obce/578193?OpenDocument>>

Český statistický úřad: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 – Velké Opatovice [online]. © Český statistický úřad, 2005 [cit. 10-03-30]. Dostupné z WWW:
<<http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/obce/582646?OpenDocument>>

Český statistický úřad: Základní demografické ukazatele – Jevíčko [online]. © Český statistický úřad [cit. 10-03-30]. Dostupné z WWW:
<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=null&childsel0=5&cislotab=DEMCU01&kapitol_id=19&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=5&pro_4477896=578193&aktualizuj=Aktualizovat>

Český statistický úřad: Základní demografické ukazatele – Velké Opatovice [online].

© Český statistický úřad [cit. 10-03-30]. Dostupné z WWW:

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=null&childsel0=5&cislotab=DEMCU01&kapitola_id=19&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=5&pro_4477896=582646&aktualizuj=Aktualizovat>

ERGO, spol. s. r. o. [online]. [cit. 10-02-27]. Dostupné z WWW:

<<http://www.ergo.sro.cz/>>

GERBRICH s. r. o. [online]. © gerbrich.cz 1997 – 2010 [cit. 10-03-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.gerbrich.cz/>>

GST Automotive Safety Czech s. r. o. [online]. [cit. 10-02-27]. Dostupné z WWW:

<<http://www.scieurope.cz/>>

Hanácká zemědělská společnost Jevíčko a. s. [online]. © 2010 Hanácká zemědělská společnost Jevíčko a. s. [cit. 10-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzsj.cz/>>

Hotel Morava [online]. © 2010 Hotel Morava Jevíčko s. r. o. [cit. 10-02-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.moravahotel.cz/index.php?nid=1102&lid=CZ&oid=99480>>

Hotel U Apoštola [online]. [cit. 10-02-27]. Dostupné z WWW:

<http://www.hoteluapostola.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=4&Itemid=4>

Ineterkontakt, spediční a obchodní servis, spol. s. r. o. [online]. © 2001 [cit. 10-03-01].

Dostupné z WWW: <<http://www.interkontakt.cz/doprava.html>>

Inkova, spol. s. r. o. [online]. © 2003 [cit. 10-02-27]. Dostupné z WWW:

<<http://www.inkova.cz/>>

KTR CZ, spol. s. r. o. [online]. © 2006 KTR CZ, spol. s. r. o. [cit. 10-02-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.ktrcr.cz/>>

MarS a. s. [online]. © MarS [cit. 10-02-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.marsjev.cz/>>

Matoušek CZ a. s. [online]. [cit. 10-02-27]. Dostupné z WWW:

<<http://www.matousek.cz/>>

Město Jevíčko [online]. © 2004 [cit. 10-02-26]. Dostupné z WWW:

<<http://www.matousek.cz/>>

Město Velké Opatovice [online]. © 2010 Webkomplet, s. r. o. [cit. 10-02-28]. Dostupné z WWW: <www.velkeopatovice.cz>

Molat spol. s. r.o. [online]. [cit. 10-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.molat.cz/>>

MONARC NÁBYTEK s. r. o. [online]. © 1999 – 2009 [cit. 10-03-25]. Dostupné z WWW:

<<http://www.monarc.cz/>>

Natural Keramika spol. s. r. o. [online]. Poslední aktualizace 23. 2. 2009 [cit.10-02-27].

Dostupné z WWW: <<http://www.volny.cz/natural.keramika/>>

(nejen)Jazzový dýchánek [online]. © 2008 [cit. 10-02-28]. Dostupné z WWW:

<<http://www.jazzovydychanek.cz/>>

Nextel s. r. o. [online]. © Golem Group, poslední aktualizace 4. 2. 2010 [cit. 10-02-27].

Dostupné z WWW: <<http://www.nextelsro.cz/>>

Odborný léčebný ústav Jevíčko [online]. [cit. 10-02-26]. Dostupné z WWW:

<<http://www.olujevicko.cz/>>

Obchodní rejstřík [online]. © 2000 – 2010 [cit. 10-03-23]. Dostupné z WWW:

<<http://obchodnirejstrik.cz/>>

Paprsek Velké Opatovice [online]. © 2008 [cit. 10-02-28]. Dostupné z WWW:

<<http://www.uspvo.net/>>

P-D Refractorie CZ a. s. [online]. © 2009, poslední aktualizace 11. 12. 2009 [cit. 10-03-01]. Dostupné z WWW: <www.mslz.cz>

P-D Refractories CZ a. s.: Výroční zpráva 2008 [online]. © 2009 [cit. 10-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.mslz.cz/docs/698.pdf>>

Penzion Eden. [online]. © 2006 [cit. 10-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.penzion-eden.cz/>>

PPR Elektro s. r. o. [online]. [cit. 10-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.pprelektro.cz/>>

Rabbit Trhový Štěpánov a. s. [online]. [cit. 10-02-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.rabbit.cz/>>

Regam s. r. o. [online]. [cit. 10-02-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.regam.cz/>>

Ředitelství silnic a dálnic: Silniční a dálniční síť Jihomoravského kraje [online]. © Ředitelství silnic a dálnic ČR [cit. 10-03-01]. Dostupné z WWW: <http://www.rsd.cz/sdb_intranet/sdb/img/kraje/jm.png>

Ředitelství silnic a dálnic: Silniční a dálniční síť Pardubického kraje [online]. © Ředitelství silnic a dálnic ČR [cit. 10-03-01]. Dostupné z WWW: <http://www.rsd.cz/sdb_intranet/sdb/img/kraje/pa.png>

S & M CZ s. r. o. [online]. © 2008 [cit. 10-02-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.smcz.cz/>>

Strategický plán rozvoje města Jevíčko – analytická část [online]. [cit. 10-02-28]. Dostupné z WWW: <http://www.jevicko.cz/soubory/str_plan_a.pdf>

Střední škola uměleckoprůmyslová a technická Velké Opatovice [online]. [cit. 10-02-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.ssupt.cz/>>

Fotografie (vlastní sbírka)

Židovská synagoga, Jevíčko; Reliéf Petra Bezruče, Hradisko; Moravské kartografické centrum; Areál Žlábka, Jevíčko

Seznam zkratek

k. ú. – katastrální území

MKC – Moravské kartografické centrum

MŠLZ – Moravské šamotové a lupkové závody

OLÚ TRN – Odborný léčebný ústav tuberkulózy a respiračních nemocí

ORP – obec s rozšířenou působností

POÚ – obec s pověřeným obecním úřadem

SŠUPT – střední škola uměleckoprůmyslová a technická

Seznam příloh

Příloha 1: Tab. 1: Pohyb obyvatelstva v Jevíčku v letech 1991 – 2008

Příloha 2: Tab. 2: Pohyb obyvatelstva ve Velkých Opatovicích v letech 1991 – 2008

Příloha 3: Dotazník

Příloha 4: Administrativní členění SO Moravská Třebová a Boskovice v roce 2009

Příloha 1

Tab. 1: Pohyb obyvatelstva v Jevíčku v letech 1991 – 2008 (zdroj: www.vdb.czso.cz)

	celkový přírůstek obyvatel	přirozený přírůstek obyvatel	migrační saldo	živě narození	zemřelí	přistěhovalí	vystěhovalí
1991	-16	-13	-	28	41	-	-
1992	32	7	25	36	29	91	66
1993	-7	-2	-5	30	32	63	68
1994	-3	-11	8	19	30	70	62
1995	-13	-6	-7	22	28	60	67
1996	53	7	46	28	21	78	32
1997	31	3	28	27	24	67	39
1998	26	-5	31	23	28	76	45
1999	1	9	-8	37	28	38	46
2000	1	-4	5	24	28	62	57
2001	21	-3	24	24	27	86	62
2002	8	-5	13	27	32	71	58
2003	47	13	34	35	22	89	55
2004	16	2	14	35	33	84	70
2005	-2	-1	-1	28	29	68	69
2006	-29	-5	-24	33	38	49	73
2007	7	9	-2	31	22	87	89
2008	-4	9	-13	26	17	56	69

Příloha 2

Tab. 2: Pohyb obyvatelstva ve Velkých Opatovicích v letech 1991 – 2008 (zdroj: www.vdb.czso.cz)

	celkový přírůstek obyvatel	přirozený přírůstek obyvatel	migrační saldo	živě narození	zemřelí	přistěhovalí	vystěhovalí
1991	125	31	-	67	36	-	-
1992	8	23	-15	60	37	99	114
1993	0	25	-25	59	34	86	111
1994	14	18	-4	53	35	71	75
1995	18	26	-8	58	32	81	89
1996	-26	3	-29	43	40	56	85
1997	13	26	-13	50	24	61	74
1998	-18	-13	-5	32	45	73	78
1999	5	11	-6	41	30	80	86
2000	113	12	101	38	26	183	82
2001	-6	-1	-5	35	36	79	84
2002	-9	-1	-8	37	38	70	78
2003	5	8	-3	43	35	83	86
2004	-14	-2	-12	34	36	87	99
2005	-32	-8	-24	29	37	72	96
2006	-39	-7	-32	34	41	71	103
2007	-20	-20	0	29	49	104	104
2008	10	22	-12	60	38	70	82

Vážená paní, vážený pane,

právě se Vám dostalo do rukou **dotazníkové šetření** na téma „**jak jsem spokojená/ý s životem ve městě, ve kterém žiji**“. Cílem dotazníku je zjistit, jaký máte, Vy občané, názor na současný stav a očekávaný rozvoj města.

Toto dotazníkové šetření je součástí diplomové práce s názvem **Srovnání socioekonomického vývoje měst Velké Opatovice a Jevíčko po roce 1989**. Práce vzniká pod vedením RNDr. Tatiány Mintálové, Ph.D. a jeho autorkou je Radomíra Zvejšková, studentka Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Tímto Vás prosím o vyplnění dotazníku a zároveň ujišťuji, že Vaše osobní údaje i poskytnuté informace budou zachované v anonymitě a vyhodnocené objektivně.

Děkuji za Vaši účast a čas strávený při dotazníkovém šetření.

Jak pracovat s dotazníkem:

Vybranou odpověď **označte**, pokud není uvedeno jinak, vždy **jedním křížkem v příslušném políčku** nebo **zakroužkujte číslo na tříbodové stupnici**. U některých otázek uveďte, prosím, **slovní odpověď**.

1. Jak dlouho bydlíte ve Vašem městě? od narození jiné..... let

2. Která oblast aktivit ve městě největší mírou přispívá k propagaci Vašeho města na úrovni regionální i národní? (Můžete vybrat z více možností.)

- průmysl, příklad.....
- školství, příklad.....
- zdravotnictví, příklad.....
- kultura, příklad.....
- společenská akce, příklad.....
- jiné.....

3. Jak hodnotíte zdravotnickou péči ve Vašem městě? (Zakroužkujte známku od 1 – nejlepší do 3 – nejhorší.)

a) množství zdravotnických zařízení	1	2	3
b) kvalita poskytovaných služeb	1	2	3

4. Chybí Vám nějaký druh zdravotnického zařízení ve městě? ano ne
Pokud ano, jaký.....

5. Využil/a jste někdy služby Odborného léčebného ústavu Jevíčko (Sanatorium)?
 ano ne

6. Myslíte si, že zajištěná autobusová doprava do Odborného léčebného ústavu Jevíčko vyhovuje požadavkům pacientů?
 ano ne nemohu posoudit

7. Jak hodnotíte kvalitu poskytovaných služeb v oblasti sociální péče ve Vašem městě? (Zakroužkujte známku od 1 – nejlepší do 3 – nejhorší, pokud neumíte posoudit, nevyplňujte.)

a) zařízení určená pro rodiče s dětmi	1	2	3
b) zařízení určená pro seniory	1	2	3

8. Jak hodnotíte úroveň školských zařízení ve Vašem městě? (Zakroužkujte známku od 1 – nejlepší do 3 – nejhorší.) 1 2 3

9. Uvítal/a byste větší nabídku středoškolských oborů? ano ne
Pokud ano, kterých.....

10. Jak hodnotíte kvalitu a pestrost kulturních a společenských aktivit ve Vašem městě? (Zakroužkujte známku od 1 – nejlepší do 3 – nejhorší.) 1 2 3

11. Uvítal/a byste větší nabídku kulturních/společenských akcí ve městě? ano ne
Pokud ano, jakých.....

12. Jak hodnotíte kvalitu a nabídku zařízení určených k trávení volného času ve Vašem městě (sportovní a dětská hřiště, koupaliště)? (Zakroužkujte známku od 1 – nejlepší do 3 – nejhorší.) 1 2 3

13. Myslíte si, že Vaše město nabízí dostatečné možnosti k trávení volného času pro mladé? ano ne

14. Která zařízení určená k trávení volného času Vám ve městě celkově chybí?
.....
.....
.....

15. Jak hodnotíte restaurační zařízení (restaurace + pohostinství) ve Vašem městě? (Zakroužkujte známku od 1 – nejlepší do 3 – nejhorší.)

a) množství 1 2 3
b) kvalita 1 2 3

16. Jak hodnotíte složení a kvalitu ostatních služeb ve Vašem městě? (Zakroužkujte známku od 1 – nejlepší do 3 – nejhorší.)

a) nákup potravin 1 2 3
b) nákup drogerie 1 2 3
c) nákup textilu, oděvů a obuvi 1 2 3
d) nákup průmyslového zboží 1 2 3
e) kadeřnictví, kosmetika 1 2 3
f) lékárna 1 2 3
g) pošta 1 2 3
h) řemeslnické služby 1 2 3
i) opravárenské služby 1 2 3

17. Která služba podle Vás ve městě chybí?.....
.....

18. Souhlasil/a byste s výstavbou supermarketu, kdyby se o tomto uvažovalo?
 ano ne

19. Jak hodnotíte kvalitu autobusové a vlakové dopravy ve Vašem městě? (Zakroužkujte známku od 1 – nejlepší do 3 – nejhorší.) 1 2 3

20. Zvolte jednu z uvedených možností Vašeho využívání Integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje ve vztahu k Vašemu městu.

- autobusy využívám, dostanu se tam, kam potřebuji, jsem velmi spokojený/á
- autobusy využívám, jsem relativně spokojený/á
- tohoto dopravce nevyhledávám, nevyhovují mi jízdní řády a vadí mi naplánované trasy, jsou to zbytečné zajišťky
- nemohu posoudit, autobusy vůbec nevyžívám

21. Navrhoval/a byste navýšení počtu autobusových, popřípadě vlakových spojů na směr:

- a) Boskovice ano ne
- b) Chornice ano ne
- c) Olomouc ano ne

22. Jaký je Váš názor na zrušení služebny policie Jevíčko? (Vyplňují pouze občané Jevíčka.) vadí mi to je mi to jedno nevadí mi to

23. Jste spokojený/á s vedením obce?

- spokojený/á ani spokojený/á ani nespokojený/á nespokojený/á

24. Co byste chtěl/a ve Vašem městě vylepšit, kdybyste byl/a ve vedení obce? (Můžete vybrat z více možností.)

- dopravní infrastruktura (obecní komunikace, chodníky, parkovací místa)
 - technická infrastruktura (modernizace veřejného vybavení)
 - zkvalitnění poskytovaných služeb
 - zřízení prostorů k trávení volného času
 - zvýšení počtu pracovních příležitostí ve městě
 - jiné.....
-
-

25. Je podle Vás město turisticky atraktivní? ano ne

Pokud ano, co považujete za turisticky zajímavé/vyhledávané ve Vašem městě?.....

.....

26. Co by podle Vašeho názoru přispělo k větší návštěvnosti města?

.....

.....

.....

27. Myslíte si, že město nabízí dostatek kvalitních ubytovacích kapacit pro turisty?

- ano ne

28. Studujete/pracujete ve městě, ve kterém žijete? ano ne

29. Jak hodnotíte nabídku pracovních příležitostí ve Vašem městě? (Zakroužkujte známku od 1 – nejlepší do 3 – nejhorší.) 1 2 3

30. Uveďte, co je pro Vás ve městě důležitější, co je potřebné akutně řešit:

- kvalitu dopravního spojení
- dostatečnou nabídku pracovních příležitostí ve městě
- kvalitu dopravního spojení i dostatečnou nabídku pracovních příležitostí ve městě

31. Co by podle Vašeho názoru přispělo k většímu rozvoji města a k větší spokojenosti obyvatel města? (Můžete vybrat z více možností.)

- vybudování nového výrobního podniku
 - investice do bytové výstavby
 - rozšíření nabídky služeb
 - výstavba rychlostní silnice R43
 - lepší propagace města
 - jiné.....
-

32. Myslíte si, že má poloha města negativní dopad na jeho další rozvoj?

- ano
- ne
- nemohu posoudit

33. Kvalita života je podle Vašeho názoru vyšší ve městě:

- Jevíčko
- Velké Opatovice

34. Který z následujících výrazů popisuje Váš život ve Vašem městě?

- život jinde si ani nedovedu představit
- jsem zde relativně spokojený/á
- nejraději bych se přestěhoval/a jinam
- jiné.....

Město.....

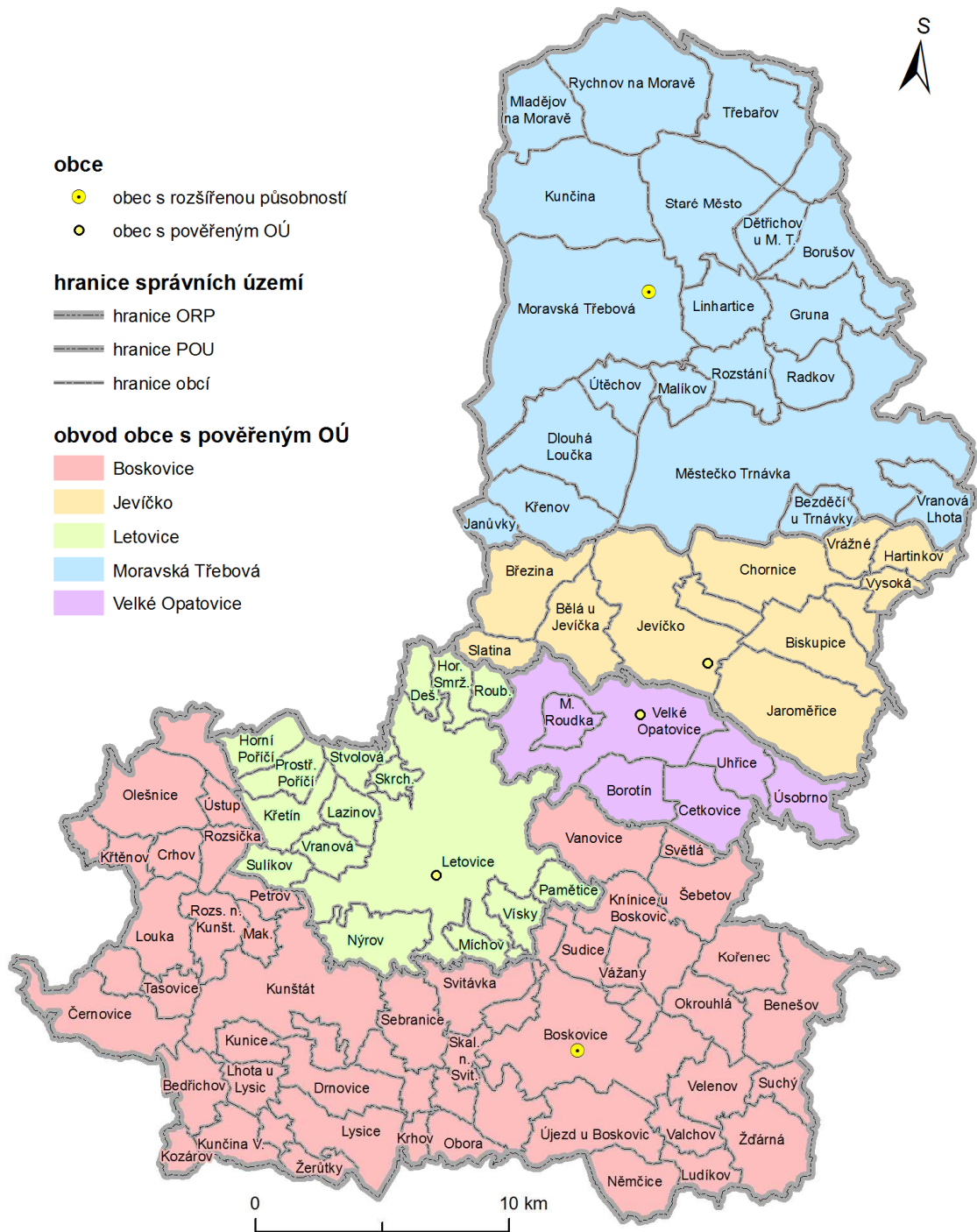
Pohlaví muž žena Věk.....

Nejvyšší dosažené vzdělání základní vyšší odborné
 střední bez maturity vysokoškolské
 střední s maturitou

Současné ekonomické postavení student nezaměstnaný
 zaměstnaný v domácnosti
 soukromý podnikatel důchodce
 jiné.....

Příloha 4

Administrativní členění SO Moravská Třebová a Boskovice v roce 2009

Použité zdroje:
prostorová data: OpenStreetMap [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.openstreetmap.org/>>.
ostatní zdroje: Územně identifikační registr adres [online]. 7.11.2005 [cit. 2010-03-31]. Dostupné z WWW: <<http://forms.mpsv.cz/ui/r/>>.
Tato mapa je k dispozici pod licencí Creative Commons